

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

**O EXPRESIE A GRIJII PERMANENTE A CONDUCERII
PARTIDULUI PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI,
INNOIREA ȘI DIVERSIFICAREA BUNURILOR
DE CONSUM**

- **TEHNOLOGIILOR MODERNE — CÎMP LARG DE AFIRMARE**
- **CALCULATOARELE ELECTRONICE ȘI OPTIMIZAREA PRODUCȚIEI**
- **CRIZA CURSURILOR DE SCHIMB A VALUTELOR OCCIDENTALE**

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA TÎRGUL DE MOSTRE DIN CAPITALA

MAREA ȘI ENTUZIASTA DEMONSTRAȚIE DE LA 23 AUGUST EXPRESIE A UNITĂȚII ÎNTREGULUI POPOR ÎN JURUL PARTIDULUI

Permanențele progresului poporului român s-au oglindit din nou, într-o expresie sintetică și plastică, unitară și semnificativă, în demonstrația torentului viu de oameni făcută în aceste zile de August 1976. Ne-am arătat, întreg poporul, bucuria de-a munci pentru noi înșine, de a fi noi înșine în țara noastră, de-a urca pe noi trepte ale civilizației socialiste, în care, odată cu țara, cu fiecare așezare românească, evoluează și oamenii care o constituie și care privesc cu încredere viitorul lor și al țării.

Viitor fericit înseamnă muncă, eforturi proprii,

inițiativă, creativitate la nivelul maselor.

Urmind un asemenea îndemn, corespunzător intereselor prezente și viitoare ale poporului nostru avem satisfacția patriotică a ridicării țării noastre în rîndul țărilor dezvoltate ale lumii, a creșterii rolului României în circuitul economic mondial și, totodată, satisfacția muncii creatoare — cu conștiința că dacă munca l-a creat pe om, numai omul creează mijloacele de muncă, bunurile materiale și spirituale ale civilizației — care astăzi, în socialism, este a omului și cu finalitate exclusiv umană.

PLAN ● ANGAJAMENTE

COSTURILE DE PRODUCȚIE ȘI NIVELUL CHELTUIELILOR DE REGIE

IMPORTANTA DEOSEBITĂ a „cheltuielilor comune” sau „de regie” rezidă în ponderea mare pe care o au în totalul costurilor de producție. La **Centrala industrială de autocamioane și turisme Brașov** (C.I.A.T.) ponderea cheltuielilor comune ale secțiilor de producție în valoarea producției globale a fost în 1975 de 8,9%, iar pe acest an este planificată la 9%. La **Întreprinderea de Autocamioane-Brașov** (I.A.Bv.) unitate pe care este greafată centrala menționată, ponderea cheltuielilor comune ale secțiilor de producție în valoarea producției globale a fost de 9,33% în anul trecut și de 9,24 în planul pe 1976. Mai semnificativ, chiar, ni se pare raportul dintre cheltuielile comune ale secțiilor și retribuția muncitorilor direct productivi care la I.A.Bv. a fost de 240% în anul trecut și este planificată la un nivel de 290% pe anul acesta. În primul semestru a.c.s-a realizat 255%, ceea ce înseamnă că **fiecărui leu cheltuit cu retribuția muncitorilor direct productivi îi corespund 2,55 lei cheltuieli comune ale secțiilor de producție.**

În ceea ce privește rolul cheltuielilor comune în mecanismul factorilor de producție este suficient să observăm structura acestor cheltuieli (vezi tabelul) pentru a ne da seama că prin ele se asigură înțepionarea și dezvoltarea unora din elementele cele mai active ale procesului de producție — utilajele și forța de muncă de cea mai înaltă calificare.

Intrucât cheltuielile comune reprezintă un efort, o resursă, este de dorit ca ele să se reducă, evident nu în mod absolut, ci în raport cu efectele la realizarea cărora își aduc contribuția. Sintetic, la nivelul unității economice, efectul cel mai adecvat pentru comparație îl reprezintă valoarea producției globale. Cu cât volumul de producție globală ce revine pe unitatea de cheltuielă comună este mai mare, cu atât eficiența consumării acestor resurse este mai mare. Și invers. Aceasta este valabil pentru totalul cheltuielilor comune. Pentru fiecare categorie în parte, trebuie utilizați termeni de comparație specifici: valoarea pierderilor datorate întreruperilor în funcționarea utilajelor — pentru cheltuielile de reviziile, reparațiile și întreținerea utilajelor; numărul și calitatea persona-

lului pentru cheltuielile cu personalul respectiv etc.

Relația valoare-costuri

PLASÎNDU-NE la nivelul indicatorilor sintetici, observăm că, la unitatea analizată, așa cum sugerează datele reprezentate în graficul din figură în ultimii ani **tendința generală este aceea de reducere a volumului de producție globală pe unitate de cheltuielă comună, ritmul de creștere al cheltuielilor comune fiind superior celui al volumului de producție globală.** Din același grafic mai putem reține și fenomenul de reducere a raportului dintre volumul cheltuielilor comune și volumul retribuției muncitorilor direct productivi.

Planul pe anul în curs prevede o diminuare a raportului dintre volumul cheltuielilor comune ale secțiilor și cel al producției globale — la 9,24 față de 9,33 realizat în ultimul an din cincinalul încheiat — ceea ce exprimă o orientare justă a conducerii unității, dorința ei de a schimba în bine evoluția din ultimii ani a raportului analizat. Această orientare a căpătat, de acum, forma realizării. Volumul de cheltuieli comune ale secțiilor planificat pentru prima jumătate a acestui an a fost realizat în proporție de numai 96,7%, obținându-se astfel însemnate economii (la nivelul I.A.Bv., volumul anual al cheltuielilor comune ale secțiilor de producție este de ordinul sutelor de milioane de lei).

Acest indice mediu de realizare a nivelului planificat al volumului de cheltuieli comune ascunde existența unor mari diferențe între componentele sale. La unele capitole, indicele de realizare este mult mai mic decât media — cheltuielile cu reviziile tehnice, reparațiile curente și întreținerea utilajelor (80,6%), cheltuielile cu reparațiile capitale la utilaje și mijloace de transport (61,5%), cheltuielile de birou (83,0%). La altele, însă, nivelele planificate au fost cu mult depășite — uzura, reparația și întreținerea sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor

(112,1%), retribuțiile personalului de conducere, tehnic, economic, de altă specialitate, administrativ și de deservire precum și contribuția la asigurările sociale (109,3%), alte cheltuieli generale ale secțiilor (124,1%).

Nici prin cunoașterea acestor diferențe nu putem spune că avem o imagine exactă a eficienței cu care sînt consumate fondurile reprezentate de cheltuielile comune ale secțiilor. Există depășiri justificate, deci care nu indică o diminuare a eficienței unei anumite categorii de cheltuieli. De exemplu, depășirea cu 9,3% a volumului planificat al fondurilor destinate retribuției personalului de conducere, tehnic, economic, de altă specialitate, administrativ și de deservire și contribuția la asigurările sociale se datorește și creșterii cotei de contribuții la asigurările sociale, un factor independent de calitatea muncii desfășurate în unitate pentru gospodărirea fondului menționat. Există, de asemenea, reduceri de costuri, deci economii, care nu sînt binevenite. Este cazul economiilor obținute la fondurile planificate pentru reviziile tehnice, întreținere și reparații curente și capitale la mașini și utilaje. Aceste economii se datoresc faptului că, deși planificate, deci necesare, reviziile și reparațiile n-au fost executate, la termenele planificate, cu consecințele ce derivă de aici pentru întreruperile accidentale, calitatea produselor, securitatea muncii — și, în final, asupra indicatorilor de eficiență.

Luînd în considerare „deformările” de natura celor menționate, putem trece la analiza corectă a factorilor de care depinde reducerea efectivă și rațională a diferitelor categorii de cheltuieli comune, a modului în care conducerile unităților economice trebuie și pot acționa asupra acestor factori. Vom aborda fiecare categorie în parte, în ordinea ponderii pe care o are în totalul cheltuielilor comune.

Structuri și influențe

CEA MAI MARE PONDERE (27,4%) o au cheltuielile cu retribuirea personalului de conducere, tehnic, economic, de altă specialitate și de deservire al secțiilor. Așa cum am menționat, în perioada analizată (semestrul I a.c.), asupra volumului acestor cheltuieli a acționat, ca factor independent de unitate, sporirea cotei de contribuții la asigurări sociale. Influența acestui factor nu explică însă decît 2,1% din întregul procent de depășire — de 9,3%. Restul de 7,2% nu poate fi explicat decît, fie prin mărirea numărului personalului la care se referă retribuția în

Structura cheltuielilor comune ale secțiilor de producție

Categoriile de cheltuieli	Centrala industrială de autocamioane și turisme		Întreprinderea de autocamioane Brașov	
	Realizat 1975	Planificat 1976	Realizat 1975	Planificat 1976
Cheltuieli cu întreținerea și funcționarea mașinilor și utilajelor	60,9	64,0	61,1	62,7
Cheltuieli generale ale secțiilor	36,4	33,0	35,1	33,2
Cheltuieli administrativ-gospodărești	2,5	3,0	3,7	4,1
Cheltuieli neproductive	0,2	—	0,1	—
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

cauză, fie prin mărirea retribuției medii — evident, comparativ cu planul. Or, ambii acești factori se găsesc sub controlul conducerii unității economice. Modalitățile prin care s-ar fi putut acționa și va trebui să se acționeze în lunile următoare pentru ca întreprinderea să-și respecte sarcinile planificate în acest domeniu sînt cunoscute: îmbunătățirea structurilor organizatorice, eliminarea funcțiilor, posturilor și lucrărilor inutile, raționalizarea, simplificarea și normarea muncii personalului din categoriile menționate. Avînd în vedere depășirea respectiv și faptul că față de 1975 în acest an s-a prevăzut de fapt — și în mod corect — o reducere sensibilă a ponderii acestor cheltuieli — de la 27,8% la 24,8% — rezultă necesitatea unor acțiuni mult mai energice din partea conducerii întreprinderii în acest domeniu.

A doua categorie de cheltuieli, ca nivel de importanță (18,5%) o reprezintă cele ce privesc asigurarea cu energie, combustibil și alte materiale pentru scopuri tehnologice și motrice. Aici sarcina planificată a fost realizată, obținîndu-se un volum de economii de peste 2,5 milioane lei. Acest lucru a fost posibil prin aplicarea unor norme de consum cu o mai bună fundamentare tehnică, a unor tehnologii noi, mai eficiente, ca și prin îmbunătățirea disciplinei tehnologice și a muncii. Și în acest domeniu există încă, importante rezerve, a căror valorificare depinde, în primul rînd, de extinderea și sporirea operativității cu care sînt aplicate tehnologiile moderne și de calitatea organizării proceselor de producție.

La prima vedere, s-ar părea că asupra cheltuielilor cu amortizarea utilajelor și mijloacelor de transport, a treia componentă ca importanță, a cheltuielilor comune ale secțiilor — 17,3% —, conducerea unității economice nu are prea mari posibilități de acțiune, neîndepinzînd de ea nici volumul, nici natura mijloacelor fixe, nici mărirea cotelor de amortizare. Numai aparent, deoarece conducerea unității economice nu poatecoli atribuțiile ce-i revin pe linia achiziționării mijloacelor fixe, a costurilor acestora. Trezind însă peste acest aspect, trebuie să observăm că amortizarea „curge”, adică se înregistrează ca cheltulală, în-

de conducerea unității economice. Depinde deci de conducerea unității cîți lei amortizare revin la un leu producție globală, sau marfă. La I.A.Bv., în semestrul I a.c. s-a înregistrat un volum important de amortizări pentru utilaje nefolosite, volumul planificat al acestor cheltuieli fiind depășit cu 1,5%. Cauzele nefuncționării utilajelor, a utilizării incomplete a capacităților de producție sînt multiple. Pentru unitatea și perioada analizată cauza specifică și nemijlocită o constituie tocmai modul în care a fost gospodărit unul dintre fondurile ce alimentează cheltuielile comune ale secțiilor — cel privind întreținerea și repararea utilajelor.

Modalități de acțiune

CELE DOUĂ CATEGORII de fonduri implicate — destinate reviziilor, întreinerii și reparațiilor curente și, respectiv, reparațiilor capitale — au fost cheltuite numai în proporție de 80,6% și, respectiv 61,5%, „economisindu-se” astfel cîteva milioane de lei. Cum am menționat, aceste economii nu se datoresc însă sporirii eficienței, cheltuirii cu spirit gospodăresc a fondurilor afectate, ci renunțării la efectuarea unor lucrări necesare pentru buna funcționare a aparatului de producție.

Există însă și aici căi de reducere a fondurilor cheltuite. Unele au fost abordate de către I.A. Brașov în prima jumătate a acestui an: îmbunătățirea organizării activității de întreținere și reparații, prin crearea unui atelier central de reparații, mai buna dotare a compartimentelor de specialitate din secții, organizarea activităților pe baza tehnologiilor de grup; introducerea unor procedee tehnice moderne și eficiente în prelucrarea pieselor de schimb; acțiuni pe linia selecției și orientării muncitorilor de înaltă calificare spre activitatea de întreținere și reparații; acțiuni vizînd dezvoltarea spiritului și atitudinii gospodărești din partea muncitorilor față de utilaje; acțiuni la nivel de muncii-piu pe linia specializării atelierelor de specialitate ale întreprinderilor în fabricarea anumitor piese de schimb (pentru obținerea unor producții de serie), organizarea mai bună a activității de recondiționare a sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor etc.

Astfel de modalități de acțiune se cer a fi utilizate în continuare. Așa cum a reușit și dintr-o analiză recentă a consiliului oamenilor muncii din întreprindere — destinată problemei întreinerii și reparațiilor utilajelor —

lor trebuie să li se adauge și altele, începînd cu acele acțiuni legate direct de exploatarea propriu-zisă a mașinilor și utilajelor, întreținerea corectă a acestora de către muncitori direct producțivi („unsoarea este cel mai bun lăcătuș”). Aceasta trimite la activitatea de pregătire și perfecționare a pregătirii profesionale a muncitorilor, de formare a unei atitudini înaintate față de muncă. În egală măsură, o atenție deosebită se cere acordată calității pieselor de schimb și diferitelor categorii de materiale utilizate în activitatea de întreținere și reparație, ceea ce se realizează, după caz, prin îmbunătățirea fie a activității desfășurate în atelierelor de specialitate proprie, fie a celei de aprovizionare, deci a relațiilor cu furnizorii.

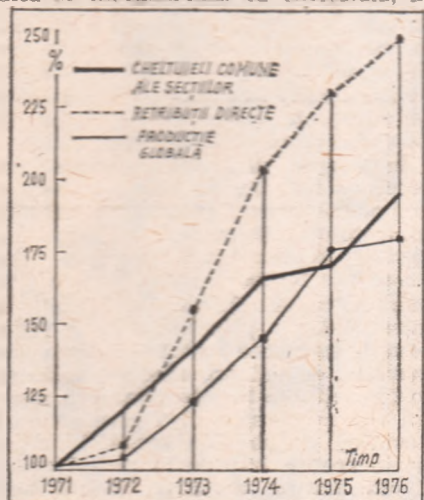
Considerăm necesar să amintim aici și de existența unor probleme care afectează nivelul cheltuielilor cu întreținerea și reparațiile utilajelor (ca și altor mijloace fixe), a căror soluționare depășește însă atribuțiile conducerii de unități economice — întreprinderi, centrale. Una este de natură organizatorică, iar cealaltă, derivată, de fapt, din prima, este de retribuție. Conform normelor în vigoare, muncitorii care lucrează în activitatea de întreținere și reparații, ca și cei din atelierelor de S.D.V.-uri, sînt grupați în aceeași categorie — de muncitori „auxiliari” — alături de lucrătorii din activitățile de curățenie încărcare, descărcare, manipulare materiale. Aceste categorii de lucrători diferă mult între ele, atît din punct de vedere al nivelului de calificare cît și al rolului pe care-l au în realizarea produselor fabricate în secțiile de producție. Nu numai atît. Numărul de lucrători din cele două categorii variază complet diferit sub influența progresului tehnic. Mecanizarea și automatizarea antrenează creșterea relativă a muncitorilor de la întreținere și reparații și reducerea celorlalte categorii de lucrători menționate. Circumscrierea în aceeași grupare produce dificultăți în evaluarea corectă a tendințelor manifestate în evoluția numărului de lucrători, în stabilirea obiectivelor care să jaloneze această evoluție.

Defecțiunea de natură organizatorică s-a răsfrînt și pe planul cointereseării muncitorilor de la întreținere și reparații, al căror nivel de retribuție este mai mic decît al celor direct producțivi, fapt care generează dificultăți în atragerea lucrătorilor spre acest sector, cu toate consecințele ce decurg de aici.

Remarci asemănătoare pot fi făcute și în legătură cu celelalte componente ale cheltuielilor comune ale secțiilor de producție. Considerăm că cele prezentate sînt suficiente pentru a susține următoarele concluzii:

1. cheltuielile „de regie” sau „comune” ale secțiilor de producție constituie o componentă importantă a costurilor globale de producție și comercializare ale unităților economice productive; de aici necesitatea de a li se acorda întreaga atenție din partea conducerii de unități economice;
2. problematica gestionării fondurilor de regie, respectiv a reducerii la strictul necesar a cheltuielilor comune ale secțiilor de producție este deosebit de complexă; nivelul acestor cheltuieli depinde de deciziile ce se iau în toate sectoarele de activitate ale unității economice (achiziționarea de utilaje și materiale, introducerea tehnicii noi, calificarea personalului etc.) și la toate nivelele de conducere (al muncitorului, șefului de echipă, de secție, inginerului șef, directorului) ca și așa cum am văzut (organizare, retribuție) la nivelul organelor centrale ale administrației de stat.

Constantin COJOCARU

Dinamica valorii producției globale, retribuțiilor directe și cheltuielilor comune ale secțiilor de producție

dependent de faptul că utilajele funcționează sau nu. Ori starea de funcționare sau non-funcționare depinde

EXIGENȚE ALE CINCINALULUI REVOLUȚIEI TEHNICO-STIINȚIFICE

TEHNOLOGIILOR MODERNE — CÎMP LARG DE AFIRMARE (II)

● Implicații economice favorabile ale promovării unor tehnologii moderne în sectoarele primare ale întreprinderilor constructoare de mașini ● Cheia economisirii a zeci de mii de tone de oțeluri speciale ● Prin înlocuirea prelucrării prin așchiere cu deformarea plastică (forjare) a numai a 100 000 tone metal se economisesc : 25 000 tone laminate, se eliberează 1 500 de strunguri ● Opinii favorabile unei deschideri largi afirmării noului în tehnică și tehnologie, extinderii și generalizării invențiilor românești.

TRĂIM INTR-O EPOCĂ în care înnoirea și modernizarea tehnicii și a tehnologiilor au loc într-o viteză nemaîntilnită. A ține pasul cu tot ceea ce este nou, a participa activ la creșterea valorilor materiale prin contribuția proprie adusă la promovarea largă a progresului tehnic este nu numai o datorie, dar în același timp o necesitate impusă de implicațiile favorabile ce le are asupra dezvoltării, economiei țării, a creșterii nivelului de trai.

În Programul partidului nostru este conștient faptul că înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate este de neconceput fără creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încât să se poată asigura sporirea continuă a producției materiale, în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltării multilaterale a societății.

Desprinzind din acest amplu Program o parte din obiectivele sale, „Revista economică” și-a propus să se facă ecoul — prin publicarea unei suite de materiale — asupra modului în care unitățile industriale militează pentru promovarea unor tehnologii moderne, latură importantă a progresului tehnic — aplică în practică creațiile tehnice autohtone, ca mijloace deosebit de eficiente pentru ridicarea productivității muncii sociale, valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, pentru reducerea consumurilor de producție pe unitatea de produs. În acest context, a fost publicat în nr. 25 al revistei noastre articolul : „Tehnologiilor mo-

derne — cîmp larg de afirmare”. Sintetizînd unele preocupări existente pentru promovarea sau extinderea pe scară mai largă a unor metode moderne în turnătorii și forje, în articolul respectiv se evidențiau marile rezerve și posibilități care există încă în domeniul introducerii de noi tehnologii avansate, a căror eficiență s-ar solda, la nivelul economiei naționale, cu economisirea unor însemnate fonduri de investiții, creșterea producției și productivității muncii, ridicarea calității produselor, economisirea unor mari cantități de metal, combustibil și energie.

Ne-a bucurat extrem de mult că articolul a suscitat un deosebit interes, acesta fiind atestat de faptul că la un interval scurt de la publicarea sa, redacția noastră a primit un mare număr de ecouri, un fel de „microdezbateri”, avînd girul unor specialiști și cadre de răspundere din întreprinderi, centrale industriale și institute de cercetare și proiectare. Apreciind justetea faptelor și a concluziilor formulate în articol, relevînd experiența proprie dobîndită și stadiul la care au ajuns, participanții la „microdezbateri” au făcut totodată, multiple referiri la posibilitățile largi pe care le are fie întreprinderea sau centrala, economia românească în ansamblu, de a realiza adevărate salturi calitative și de eficiență prin promovarea neîntreruptă a unor tehnici și tehnologii de vîrf, a unor creații valoroase ale specialiștilor români. În cele ce urmează ne vom opri la unele aspecte și propuneri sugerate de interlocutori.

Nuclee promotoare ale noului

P. RACOVÎĂ, Am studiat cu deosebit interes articolul intitulat „Tehnologiilor moderne, cîmp larg de afirmare”.

deoarece tratează o problemă care, în special, în domeniul procedeelor de forjare, ne preocupă de mai mulți ani. Sintem intru totul de acord cu afirmația că tehnologia de forjare în matrițe este economică, productivă și, în mod special, asigură pieselor forjate însușiri calitative superioare. Forjarea liberă este justificată desigur numai în situația cînd cea în matriță nu este posibilă din punct de vedere tehnic (spre exemplu: piese foarte mari), sau cînd nu este rentabilă datorită costurilor ridicate ale S.D.V.-urilor sau investițiilor prea mari — raportate la valoarea producției realizate. În această ordine de idei vă informăm că în unitatea noastră din totalul pieselor forjate în

1976, numai circa 1% se realizează prin forjare liberă. Restul pieselor se obțin prin forjare în matriță — din care circa 80% prin forjare de precizie, fără baură exterioară, pe prese automate.

În întreprindere au fost concepute, experimentate și se aplică o serie de procedee în cadrul forjării în matrițe, progresiv îmbunătățite cum ar fi: forjarea simultană a două inele dintr-un singur calup cu o singură baură interioară : forjarea de precizie a inelelor rulmenților cardanici cu adaosuri reduse pe suprafețele exterioare : presarea la cald a rololelor mari pe prese automate, role care înainte se prelucrau prin strunjirea din bară : înlocuirea încălzirilor cu flacăra prin sisteme de încălzire electrică, prin inducție sau contact — instalații care în parte au fost realizate prin autoutilare în cadrul întreprinderii. Toate acestea au făcut posibilă și aplicarea unor tehnologii moderne de așchiere pe strunguri multiaxe și linii de transfer de mare productivitate și precizie, fapt ce s-a repercutat în creșterea simțitoare a productivității muncii și economisirii de scule.

Este știut faptul că forjarea în matriță presupune folosirea unui important volum de scule, confecționate din

oțeluri aliate și scumpe. Pentru a reduce cheltuielile în această direcție s-a generalizat utilizarea sculelor pastilate pretensionate, montate în suporti de oțeluri de calitate inferioară. Aplicarea acestor procedee a contribuit la reducerea normei de consum de metal în cincinalul 1971—1975 cu 108 kg pe fiecare tonă de produse finite, ceea ce a reprezentat în 1975 o economie de metal de peste 2 000 tone.

În perspectivă avem prevăzute noi procedee tehnologice, care să conducă la îmbunătățirea continuă a calității rulmenților. Utilajele necesare realizării acestor noi procedee (instalații de încălzire, laminare sau prese de calibrare), vor fi realizate în întreprindere prin autoutilare. Relevăm de asemenea faptul că pentru promovarea de noi procedee avansate au fost constituite în întreprinderea noastră nuclee de specialiști care studiază noutățile de pe plan mondial, inițiativele proprii izvorîte în cadrul colectivului nostru sau a altora din țară, propunînd cadrelor de decizie adoptarea celor mai corespunzătoare și eficiente procedee.

Totodată aceste colective ajută și măresc la fața locului extinderea procedeelor acceptate.

De la o idee... la invenții

I. FRÎNCU, ing. șef pregătire producție Întreprinderea „Tractorul” Brașov.

Considerăm foarte bună inițiativa „Revistei economice” de a populariza în paginile sale tehnologii noi

aplicate în diferite unități din țară, întrucât stimulează pe specialiști pentru a le studia și aplica la condițiile specifice unității unde lucrează.

În întreprinderea noastră procedeul forjării în matriță se utilizează pe scară largă, având drept efect realizarea de substanțiale economii de metal și manoperă.

Cît privește procedeul turnării pieselor din fontă cu grafit nodular dorim să arătăm că el este aplicat la reperatele tractorului de 45 CP pe șenile (250 kg piese turnate din fontă cu grafit nodular tractor) și tractorului S 1800 (o tonă de piese din fontă cu grafit nodular tractor). Că specialiștii noștri s-au preocupat și se preocupă de perfecționarea procedeului de elaborare a fontei cu grafit nodular, cît și de utilizarea acesteia la un volum cît mai mare de piese turnate, o dovedește și faptul că nu de mult Întreprinderea „Tractorul” a înregistrat la O.S.I.M. pe această temă, două importante invenții.

În privința procedeului de confecționarea miezurilor cu Covasil și Covalit, acesta se aplică în întreprinderea noastră din 1973 în proporție de circa 35% din totalul miezurilor, cu o eficiență economică de 20% mai mare față de procedeul clasic. Socotim util de a preciza în încheiere că specialiștii din unitatea noastră fac eforturi pentru promovarea concepțiilor românești în tehnică, lucru materializat în obținerea de nenumărate brevete proprii de invenții și inovații.

Procedeele avansate, urmărite ca și sarcinile de producție

I. SEMENESCU, ing. șef și P. ȘERBĂNESCU, șef secție proiectare Întreprinderea „Semănătoarea” — București

Rolul esențial în promovarea noului în fabricație îl au, în primul rînd, întreprinderile. Ele trebuie să fie astfel preocupate și

stimulate încît acțiunea de promovare a tehnologiilor înaintate să devină o sarcină tot atît de importantă ca și cea de plan-producție și ca atare, să fie urmărită asemănător. Centralele și ministerul au datoria la rîndul lor, să urmărească îndeaproape modul cum se realizează introducerea progresului tehnic în întreprinderi, să ia măsuri corespunzătoare și să acorde sprijin concret peste tot unde se simte nevoie. Un sprijin efectiv în promovarea tehnologiilor noi îl pot da și institutele de cercetări. Pentru aceasta ele trebuie să fie solicitate mai mult. Planul de cercetări al acestora, ar trebui să cuprindă mai multe probleme de perfecționare a tehnologiilor industriale, de promovare a unor metode noi cu ran-

dament și eficiență economică ridicată. O tehnologie nouă din planul de cercetări al unui institut, nu trebuie să fie abandonată sau încheiată ca lucrare, pînă n-a fost experimentată la cît mai multe întreprinderi și însușită ca atare de acestea.

În întreprinderea noastră o serie de tehnologii moderne sau materiale noi au fost extinse în fabricație curentă. Menționăm în acest sens utilizarea fontei maleabile perlitice ca înlocuitor al oțelului forjat sau turnat. Această fontă, cu proprietăți mecanice superioare, concurează, cu fonta nodulară, cîpătînd în ultimii ani o largă utilizare. De asemenea, a început utilizarea Covalitului și Covasilului la prepararea amestecurilor de miezuri, înlocuind silicatul de sodiu cu CO₂. Întrucît prețul de cost al acestor lianți este mult mai mare decît al materialelor folosite la procedeul pe care îl înlocuiesc, se fac experimentări pentru ca înlocuirea să se facă parțial și prin aceasta să se diminueze diferența de preț.

În privința matrițării de precizie a unor reperate care se montează pe mașini agricole, menționăm că în acest an este prevăzută realizarea unui număr însemnat de piese prin acest procedeu.

„Barierele” din calea noului pot fi înfrînte dacă...

M. FLOREA, director economic, Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant

În articolul publicat de „Revista economică” pe tema promovării tehnologiilor moderne, se menționează că unități din centrala noastră („23 August”

București, „Progresul” Brăila, Întreprinderea de vagoane Arad, Întreprinderea de osii și boghiuri Balș), aplică cu rezultate bune procedeele luate în dezbateri. Dorim ca la cele evidențiate în articolul respectiv, să facem următoarele completări:

Turnarea pieselor din fontă cu grafit nodular. Această tehnologie s-a introdus la „Progresul” — Brăila, începînd din 1975. În prezent unitatea respectivă întâmpină dificultăți mari în extinderea ei din următoarele motive:

— deși fabricația industrială a modificatorului pentru fonta nodulară a început la Cimpina de circa 2 ani, calitatea sa este încă insuficient de uniformă, ceea ce are urmări asupra pieselor turnate, în special asupra constanței proprietăților mecanice;

— fonta folosită pentru elaborarea celei nodulare trebuie obținută prin sortarea fontelor brute primite în depozitul întreprinderii, fapt care solicită cheltuieli. Totodată fonta brută normală conține în mod obișnuit un procent de sulf și fosfor mai mare ca cel admis pentru materia primă utilizabilă la turnarea fontei nodulare.

Covalit și Covasil. Acești lianți sînt utilizați la toate întreprinderile centralei care au turnătorii. Paralel cu aceste materiale, în turnătoriile de la Întreprinderea „23 August” se utilizează cu rezultate satisfăcătoare rășini furanice, silicat de sodiu întărit cu silad

și novolac (formarea în cutii calde), silicat de sodiu întărit cu CO₂. Precizăm că toate materialele respective s-au procurat în acest an numai din țară, importul fiind complet eliminat.

Este adevărat că în anii precedenți producerea în țară a rășinilor furanice a fost tergiversată de întreprinderile Ministerului Industriei Chimice și nici în prezent nu se produce cantitatea necesară, motiv pentru care s-au înlocuit cu rășini fenolice mai puțin corespunzătoare din punct de vedere al normelor de tehnica securității. Prețul de cost ridicat al Covalitului și Covasilului e un element care influențează negativ asupra utilizării lor. Arătăm că prin înlocuirea integrală în cazul turnătorilor Întreprinderii „23 August” a silicatului de sodiu cu Covalit și Covasil, datorită prețului de cost ridicat al acestor produse, se ajunge la cheltuieli suplimentare care nu pot fi acoperite de sporul productivității muncii realizat prin dezbateri mai ușoară a pieselor.

Forjarea în matrițe. Aplicarea tehnologiei respective este determinată de considerații economice (număr de piese, costul matriței, eficiența de prelucrare) și de considerații tehnice (posibilitățile utilajelor existente: gabarite, greutate).

La Întreprinderea „23 August”, de pildă, ponderea pieselor matrițate se ridică la circa 46% din totalul celor forjate. Matrițarea se aplică la produsele de serie și în mai mică măsură unicatelor. Extinderea matrițării întîm-pină însă în prezent și unele greutate datorită lipsei de capacități la pregătirea SDV-urilor.

La Întreprinderea „Hidromecanica” — Brașov forjarea în matrițe se aplică la 63,2% din numărul reperelor forjate. Specificăm că producția de aici este de serie mică și că ciocanele existente limitează mărimea pieselor matrițate (cel mai mare utilaj folosit pentru matrițare este un ciocan cu cădere liberă de 2000 kg). Începînd cu acest an „Hidromecanica” a stabilit o colaborare cu I.M. Rimnicu-Vilcea pentru matrițarea a o serie de reperate de dimensiuni mai mari, însă din lipsa blocurilor de matrițare de dimensiuni corespunzătoare, activitatea se desfășoară anevoios. Problema matrițării la Întreprinderea „Hidromecanica” Brașov a pieselor de dimensiuni mai mari se va rezolva complet în anii următori.

Alte tehnologii folosite în prezent sau în perspectivă. În 1975 a început introducerea la Întreprinderea „23 August” a utilizării pieselor extrudate. Deoarece unitatea respectivă nu este dotată cu prese de extrudare, se lucrează în colaborare cu alte unități specializate. S-au asimilat pînă în prezent 3 reperate și pînă la finele anului vor fi asimilate încă 12. Întrucît extruziunea este un procedeu cu mare eficiență economică, considerăm necesară începerea fabricării în țară a preselor speciale pentru extruziune.

În concluzie, afirmăm că orice procedeu nou poate fi însușit și aplicat dacă există preocupare pentru aceasta, dacă cei ce sînt chemați s-o facă se numără printre cei pasionați în promovarea progresului tehnic. Și în unitățile centralei noastre sînt mulți dintre aceștia, atît în rîndul muncitorilor, cît și al cadrelor tehnice.

Selecția procedeelelor în funcție de condițiile de aplicare

Ing. E. ZARCU-LA, director tehnic și GH. POPA, șeful atelierului de proiectări tehnologice la cald — Întreprinderea de pompe București.

Turnătorii noastre se numără printre primele unități din țară în care s-au experimentat și aplicat aproape toate procedeele tehnologice noi, ajungând ca la această dată

să utilizăm procedee avansate în proporție de 75—80%. Bunăoară, încă din 1960—1961 s-a cercetat și experimentat procedeul de turnare cu modele ușor fuzibile, pe care l-am dezvoltat, apăsându-l în prezent la o serie mare de piese foarte complicate: executarea miezurilor în cutii calde, procedeul de mare productivitate și calitate ridicată îl aplicăm de mai mulți ani la circa 300 repere din producția turnătoriei.

Referitor la cele trei tehnologii semnalate în articolul publicat de „Revista economică” facem următoarele precizări:

Turnarea fontei cu grafit nodular. Din anul 1969 au fost definitive norme uzinale după care s-a turnat acest tip de fontă la un număr de repere indicate de proiectant. Însă, faptul că piesele pentru pompe au o complexitate foarte ridicată, turându-se dintr-o varietate mare de materiale și care trebuie să țină seama de standardele internaționale, turnarea fontei cu grafit nodular se face numai la indicația proiectantului.

Utilizarea Covalitului și Covasilului. În scopul înlocuirii rășinii furanice din import am experimentat și aplicat o serie de materiale pentru miezuri ce au la bază esterii acetici, produși în țară la un preț relativ scăzut. În prezent ne preocupăm ca, în componența rețetei cu ester acetici, să introducem și o cantitate scăzută

de Covalit, pentru ușurarea dezbaterii. Din momentul în care Combinatul chimic „Victoria” a început livrarea rășinii fenolice, am extins execuția miezurilor în amestecuri cu autointărirea la rece în aproape toate miezurile mijlocii și mari.

Aceste procedee de mare eficiență economică și productivitate ridicată au fost însușite foarte bine de executanți într-un timp extrem de scurt. Probele de amestec cu Covalit și Covasil care ar trebui să înlocuiască în cazul turnătoriei noastre procedeele amintite nu au fost superioare celor pe care le folosim. După părerea noastră utilizarea amestecurilor pe bază de Covalit și Covasil trebuie bine aleasă de fiecare turnătorie în funcție de specificul pieselor turnate cele două materiale oferind în orice moment o posibilitate de înlocuire a altor materiale în cazul în care se rezolvă de către producător neajunsurile legate de calitate și prețul de desfacere.

Fiecare obiectiv nou, construit la nivelul cel mai înalt al tehnicii

P. TAMAȘ, ing. șef și S. POP, șef atelier pentru tehnologii la cald. Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel Zalău.

Construită în ultimii ani, întreprinderea noastră produce robinete din fontă și oțel utilizate în industrie.

Tema pentru proiectarea acestei întreprinderi a fost întocmită în 1969 cu un anumit program de fabricație. În proiect s-au prevăzut tehnologii care la acea dată prezentau un anumit grad de noutate pe plan național. După darea în funcțiune a întreprinderii însă, realitatea a dovedit că cerințele beneficiarilor erau cu totul diferite față de cele prevăzute în programul de fabricație dat prin temă proiectantului, iar tehnologiile prece-

nizate pentru obținerea pieselor turnate (la data întocmirii proiectului) nu mai prezentau nici o noutate, nici măcar pe plan național. Decalajul dintre proiectarea și darea în funcțiune a investiției fiind mult prea mare, ținând seama și de condițiile în care progresa azi tehnica, a condus la situația, că deși unitatea era nouă, tehnologiile de execuție erau deja învechite.

Pentru remedierea situației, întreprinderea noastră a apelat la resursele financiare ce pot fi alocate prin planul tehnic. Am găsit înțelegere și chiar sprijin la forurile tutelare pentru a pune la punct unele lucrări ce se impuneau. Ca urmare am introdus procedeul de confecționare a miezurilor în cutii calde, folosind ca liant rășinile formaldehidice în locul urelitului, cu rezultate foarte bune; am introdus, de asemenea, utilizarea Covalitului și Covasilului în locul silicatulului de sodiu. Nu am putea spune că pentru specificul fabricației rezultatele ar fi din cele mai bune, întrucât lianții respectivi nu asigură rezistența necesară miezurilor și nu totdeauna se poate evita întărirea acestora prin uscarea la temperatură mai ridicată decât cea a camerei. În prezent, ne străduim să rezolvăm și alte probleme tehnice care să ne permită înlocuirea unor armături din oțel cu armături din fontă cu grafit nodular.

În privința utilizării de procedee moderne în forje — subliniem că peste 90% din piesele executate se obțin prin matrițare, cu rezultate deosebite în privința reducerii adaosurilor de prelucrare.

Rezultatele ar fi fost cu mult mai bune dacă aceste tehnologii ar fi fost prevăzute în documentația care a stat la baza dotării inițiale a turnătoriei. De aici și învățămîntul că, atunci când se proiectează o nouă unitate să se aibă în vedere cele mai noi tehnologii, tendințele mondiale existente în tehnică.

Grupaj realizat de V. BOESCU, L. ȚINTEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE METAL

ÎNTEPRINDERILE din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice au încheiat primele 7 luni din acest an cu rezultate bune, obținând importante cantități suplimentare de metal. Pe semestrul I, de pildă, printre depășirile înregistrate pot fi evidențiate: oțel-total (36 mii tone), laminate finite grele (7 mii tone), tablă mijlocie și groasă (9 mii tone), tablă subțire și bandă lată (cca 4 mii tone), tablă și bandă zincată (4,8 mii tone), țevi total (3 mii tone) etc. (vezi graficul).

Rezultatele bune din semestrul I au fost, în cele mai multe cazuri, menținute și amplificate în luna iulie și august, existând premise ca și în perioada următoare să se înregistreze depășiri la toate sortimentele.

Alături de aceste rezultate satisfăcătoare pe total, sînt de semnalat anumite deficiențe care au dus la nerealizarea producției fizice la unele sortimente: cocs, laminate mijlocii

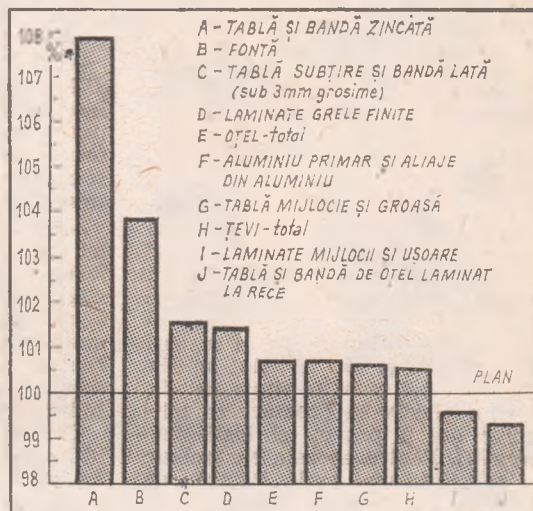
și ușoare tablă și bandă din oțel laminată la rece, bare din oțel trase etc. O analiză a cauzelor care au determinat restanțele în îndeplinirea planului la sortimentele amintite, arată că ele se datoresc deselor defecțiuni mecanice și electrice la unele utilaje de bază și deservire, care determină întreruperi repetate ale fluxului productiv.

O influență deloc neglijabilă asupra mersului producției o are și neaprovizionarea la timp cu materii prime sau materialele necesare, ca de exemplu în cazul întreprinderii metalurgice Iași (lipsa de bandă și periclitat îndeplinirea planului la țevi). Combinatului de oțeluri speciale Tîrgoviște (lipsa tagelor de rolaminare a contribuit la nerealizarea planului la laminate).

Pentru ca în lunile rămase pînă la sfîrșitul anului să se obțină rezultate cit mai bune și să se recupereze restanțele, este necesar ca ținînd seama de neajunsurile manifestate, să se acorde o mai mare atenție între-

ținerii utilajelor și instalațiilor, organizării raționale a producției prin sincronizarea diferitelor sectoare ce se condiționează

reciproc în procesele tehnologice, precum și aprovizionării operative cu materii prime a principalelor agregate.

Realizarea producției la unele sortimente din metal în trimestrul I 1976

DIRECȚII DE REDUCERE A DECALAJELOR ZONALE ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ (II)

- Opțiuni și criterii în amplasarea culturii grâului și porumbului ●
- Unde vor fi extinse livezile și cultura viței de vie ? ● Preponderența
- producției zootehnice nu trebuie oare asigurată în zonele tradiționale ?
- Alegerea semințelor — un spor sau o diminuare de 20–30 la sută din
- recoltă ● Activitățile industriale și folosirea deplină a forței de muncă
- Noi obiective intercooperatiste, atunci când nu mai există posibilități
- de extindere a capacităților existente.

Consolidarea economico-organizatorică a tuturor unităților agricole, transformarea lor în puternice centre de producție, organizate pe baze moderne, reprezintă direcții principale de acțiune a politicii agrare a partidului nostru. Referitor la cooperativele agricole de producție, Programul P.C.R. prevede: „Se va acționa pentru consolidarea economică a întregului sector agricol cooperatist, asigurându-se organizarea superioară a producției și muncii în toate unitățile, gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și financiare, dezvoltarea democrației cooperatiste, sporirea rolului adunărilor generale în dezbateră și soluționarea tuturor problemelor.”

În acest studiu) autorul prezintă modalități practice de modernizare a agriculturii în unitățile agricole situate în zone cu condiții mai puțin favorabile.*

Zonarea — măsură primordială în reducerea diferențierilor

VALORIFICAREA deplină a resurselor din fiecare zonă și reducerea decalajelor zonale sînt posibile prin **amplasarea cit mai rațională a culturilor și animalelor pe teritoriu**. Ținînd seama de aportul lucrărilor de zonare la modernizarea agriculturii. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. prevăd definitivarea lor în acest an, în așa fel încît să se cunoască în fiecare zonă profilele de dezvoltare a producției, pe fondul cărora să se fundamenteze repartizarea teritorială a culturilor și speciilor de animale, pentru a se putea obține cele mai bune randamente la hectar și pe animal. Zonarea producției agricole, care urmărește repartizarea pe teritoriu a forțelor de producție și a producției agricole în așa fel încît să se folosească eficient condițiile naturale din unități, constituie măsura cea mai puțin costisitoare, care facilitează în modul cel mai economic maximizarea producției și minimizarea costurilor. Pe baza lucrărilor de zonare este necesar ca în viitorii ani să se încheie acțiunea de profilare a fiecărei cooperative agricole, stabilindu-se structuri constante de producție pentru actualul cincinal și în perspectivă, ceea ce va permite îmbunătățirea sistemului de planificare în profil teritorial.

În condițiile în care grîul răspunde mai puțin evident la irigații, dar valorifică foarte productiv îngrășămin-

tele chimice, iar porumbul este foarte „recunoscător“ la irigații, apare necesar ca grîul să fie amplasat pe terenurile colinare mai puțin fertile, iar porumbul pe terenurile fertile din cîmpie în care factorul apă este asigurat prin irigații. În acest cincinal, de exemplu, suprafața de grîu va spori în 1980 față de 1975 cu 17% în județul Bistrița-Năsăud, cu 24% în Caraș-Severin, 22% în Gorj, 70% în Maramureș, 30% în Sălaj etc. și se va reduce cu 22% în Brăila, 19% în Constanța, 23% în Dolj, 20% în Ialomița etc., în timp ce la porumb suprafața va spori cu 24% în Brăila, 21% în Constanța, 17% în Dolj, 16% în Ialomița și 11% în Timiș și se va reduce sau spori cu suprafețe mici în zonele colinare.

Dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii în zonele colinare impune **extinderea suprafețelor cultivate cu vii și pomi** care aduc un aport mare la sporirea producției globale agricole. În acest cincinal, va continua procesul de concentrare și specializare a producției viticole prin înființarea de plantații noi în masiv, amplasate îndeosebi în zonele viticole consacrate, în completarea celor existente, iar amenajarea acestora se va face cu precădere pe terenuri în pantă, mecanizabile, după o concepție de exploatare unitară. Înfăptuirea programului de modernizare a plantațiilor existente va fi încheiată pînă în anul 1980.

Programul de dezvoltare a pomiculturii prevede: concentrarea producției de fructe pe suprafețe mari și centre pomicole tradiționale, în vederea asigurării unor partide mari de fructe,

omogene și de bună calitate; densități mari de pomi pe unitatea de suprafață, prin generalizarea sistemului de cultură intensiv și superintensiv; amplasarea noilor livezi pe terenuri corespunzătoare, mecanizabile, cu posibilități de irigare în zonele deficitare în precipitații; sporirea potențialului productiv al actualelor livezi, prin lucrări de modernizare (îndesiri și completarea utilităților). Îndesirea plantațiilor se va realiza cu sortimente valoroase, de mare eficacitate economică, rezultînd în final livezi intensive, cu densitate sporită de pomi pe unitatea de suprafață.

O altă direcție menită să asigure o agricultură modernă, intensivă, de înaltă productivitate, care să folosească cele mai noi cuceriri ale științei și să conducă la reducerea disparităților zonale, o constituie **dezvoltarea creșterii animalelor**, care va ajunge în perspectivă la circa 50% din valoarea producției globale agricole, cu o pondere mult ridicată în zonele colinare și premon-tane. Zootehnia se va dezvolta pe baza principiului concentrării și specializării producției, al trecerii la forme intensive, industriale de producție, care vor cuprinde majoritatea efectivelor. Concentrarea animalelor în unități cu flux tehnologic industrial, de dimensiuni optime, capabile să asigure producții mari și economice va avea efecte pozitive asupra ritmului de livrare și a obținerii unei producții calitativ superioare, comparabilă cu cele realizate în țări cu vechi tradiții în acest domeniu.

În același timp, se vor produce însemnate mutații zonale în creșterea animalelor. Ponderele bovinelor va crește în zona de deal, pe măsura îmbunătățirii pajiștilor naturale și a creșterii productivității acestora; creșterea taurinelor se va dezvolta și în alte zone, unde sînt posibilități de a asigura în mod economic furajele necesare. Creșterea ovinelor se va extinde cu precădere în

* Prima parte, a studiului a apărut în „Revista economică“ nr. 31, din 6 august a.c.

zonele de pășuni și fânețe naturale, precum și în celelalte zone care au condiții corespunzătoare de asigurare a furajelor. În ce privește creșterea porcilor, dezvoltarea ei se va face astfel încât să se asigure nevoile de consum de carne de porc ale populației urbane, din producția proprie a fiecărui județ, în principal pe seama complexelor industriale, care vor ajunge la sfârșitul anului 1980 la o capacitate de peste 8 milioane de porci. La păsări, noile capacități de producție de ouă și carne se vor amplasa în funcție de necesarul de consum, în vederea reducerii mișcărilor de produse între județe.

Caracteristicile de relief ale zonei colinare și premontane determină un caracter de exploatare agricolă cu preponderență în creșterea animalelor, și în primul rând creșterea vacilor pentru lapte, a taurinelor de reproducție și a ovinelor; pe lângă nevoile locale de creștere a porcilor și păsărilor. Organizarea producției zootehnice în această zonă trebuie să țină seama în mai mare măsură de caracteristicile zonei montane și premontane. În acest scop, paralel cu organizarea intensivă a producției pe suprafețele de pășuni și fânețe pentru obținerea unui randament maxim de masă verde și de finuri la hectar, se poate asigura programarea dezvoltării unui sistem de creștere a taurinelor care să răspundă specificului pastoral al zonei, dar în același timp să permită ca în perioada de stabulație să se poată organiza ferme de taurine și ovine, cu un sistem de furajare bazat pe nutrețurile însilozate ce s-ar putea obține de pe suprafețele mici de terenuri arabile, pe folosirea la maximum a finurilor, completate în cazuri speciale și cu furaje concentrate.

Rolul tehnologiilor noi

UN FACTOR ESENȚIAL al sporirii producției agricole îl constituie **aplicarea în producție a cuceririlor științei și tehnicii**. Creșterea producțiilor medii la nivelul prevăzut impune cooperativelor agricole să folosească soiuri și hibridi adecvați zonei, cu perioade mai scurte de vegetație. Au fost numeroase cazuri când recoltele au fost diminuate cu 20—30%, deoarece nu s-au respectat indicațiile cu privire la alegerea și folosirea semințelor. La porumb, de exemplu, numeroase unități — urmărind obținerea de producții mari, ce pot fi realizate numai în anii ploioși, cu toamne lungi, au folosit în principal sau exclusiv hibridi tardivi, care au legat numai în mică parte sau nu au ajuns la maturitate, ceea ce a dus la diminuarea recoltei.

Una din cauzele principale ale menținerii unor randamente mici la hectar o constituie practicarea unor tehnologii învechite, uneori ameliorate, dar fără modificări de fond pentru a corespunde condițiilor noi de exploatare intensivă ce au fost create. Din această cauză este necesar să se revizuiască actuala concepție de exploatare în ce privește densitatea plantelor, normele de fertilizare, tratamentele de combatere a bolilor și dăunătorilor, lucrările mecanizate etc. și să se stabilească **tehnologii noi de exploatare agricolă, care să facă posibilă valorificarea eficientă a tuturor condițiilor tehnico-materiale care au fost create și se vor crea în continuare**. În esență, trebuie să se urmă-

reasă: folosirea intensivă a terenurilor agricole; cultivarea unor soiuri și hibridi cu potențial biologic de absorbție și asimilare foarte ridicat; conducerea procesului de asigurare a apei și hranei în raport optim economic cu nevoile de consum în fazele de vegetație, pentru valorificarea maximă a potențialului de asimilare a plantelor; găsirea celor mai potrivite metode de cultură; stabilirea de măsuri speciale de conducere a plantelor; mecanizarea și chimizarea totală și complexă, care să permită realizarea unor condiții optime de producție. În condițiile noilor tehnologii de exploatare intensivă a terenului, de creștere a economicității în folosirea apei, hranei, mecanizării, chimizării și a energiei, urmează să se asigure o creștere a producției și a productivității de două-trei ori, o reducere a costurilor și o sporire substanțială a eficienței economice.

Activitățile industriale, asocierea și cooperarea

DEZVOLTAREA activităților industriale și a prestărilor de servicii poate contribui la consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor din zonele colinare, deoarece permite valorificarea mai completă și superioară a producției agricole, a resurselor locale și folosirea mai deplină a forței de muncă, în special în perioadele când aceasta nu poate fi utilizată din plin în producția agricolă. Utilitatea unor astfel de activități o evidențiază și faptul că în aceste zone, nici în trecut țărâniea nu a avut ca singură sursă de venituri agricultura. Înființarea și dezvoltarea unor activități industriale de prelucrare a produselor agricole, de construcții și prestări de servicii trebuie să se îmbine cu folosirea muncii la domiciliu a cooperativelor în creșterea și îngrijirea de animale, dezvoltarea creșterii viermilor de mătase, lucrări de artizanat etc.

Generalizarea tehnologiilor noi și sporirea rentabilității producției agricole impun **intensificarea acțiunii de asociere și cooperare** între cooperative, cu scopul creării de noi capacități de producție, care să permită creșterea producției agrozootehnice în condiții de eficiență ridicată. Realizarea acestor obiective se va face acolo și atunci când unitățile respective nu mai au posibilități de extindere și modernizare a capacităților de producție în cadrul unității. Dezvoltarea și perfecționarea cooperărilor și asocierilor între cooperativele agricole și unitățile de stat pot contribui la redresarea economică într-un timp scurt a unor cooperative mai puțin consolidate. **Intensificarea acțiunii de creare a asociațiilor intercooperatiste, în vederea realizării de capacități de producție** trebuie să asigure aplicarea tehnologiilor moderne și creșterea producției agrozootehnice în condiții de eficiență ridicată. **Dezvoltarea și perfecționarea cooperărilor și asocierilor între cooperativele agricole și unitățile de stat** pot contribui, de asemenea, la redresarea economică într-un timp scurt a unor cooperative mai puțin consolidate.

Rolul pirghiilor economice

COOPERATIVELE trebuie să se ocupe de folosirea optimă a resurselor

de care dispun, pentru a putea avea un venit net cât mai ridicat și a așeza întreaga activitate economică pe criteriul unei rentabilități cât mai mari. Generalizarea calculării prețului de cost a creat condiții pentru **introducerea și generalizarea gestiunii economice atât la nivel de cooperativă, cât și la nivel de fermă** și pentru stabilirea unor indicatori ca, de exemplu: beneficiu, rentabilitate etc. Așezarea întregii activități pe criterii economice va permite sporirea eforturilor cooperativelor mai puțin consolidate pentru a desfășura o astfel de activitate, care să ducă la apropierea lor de nivelul celor consolidate.

Agricultura este puternic influențată de condițiile naturale, care conferă acestei ramuri un pronunțat caracter zonal. Acțiunea mult prea uniformă a pirghiilor economice nu a permis redistribuirea rentei diferențiale, din care cauză multe cooperative agricole de producție, situate în special în zone cu condiții de producție mai nefavorabile, sînt mai puțin consolidate și au dificultăți în realizarea reproducției lărgite, în asigurarea unui nivel de viață ridicat membrilor cooperativelor. **Perfecționarea pirghiilor economice vizează, în general, diferențierea zonală a acțiunii lor**, fără ca aceasta să solicite fonduri suplimentare din partea statului. Așa, de exemplu, pot fi analizate posibilitățile de reasezare a prețurilor produselor agricole: de îmbunătățire a corelației dintre prețurile produselor vegetale și animale și de diferențiere mai pronunțată a acestora pe zone; de stabilire diferențiată a prețurilor la îngrășăminte chimice, pentru a se impulsiona folosirea lor de către cooperativele care se găsesc în zonele colinare și premontane, unde pămîntul are o fertilitate mult mai scăzută; de diferențiere teritorială a termenelor de rambursare a creditelor pe termen lung și a dobânzii, pentru a stimula cooperativele din zonă colinară și submontană să efectueze un volum mai mare de investiții în vederea consolidării lor economico-organizatorice, orientarea cu prioritate a investițiilor pentru modernizarea bazei tehnico-materiale care să asigure o eficiență maximă.

Actualele preturi de contractare au o rentabilitate ridicată la anumite produse vegetale, în timp ce la majoritatea produselor animale ele se situează sub nivelul costurilor de producție, cu influențe negative asupra eficienței economice a cooperativelor din zonele colinare și premontane, în care ponderea zootehnicii este ridicată. Regimul actual de prețuri ține seama numai în mică măsură de variațiile însemnate de favorabilitate ce există de la zonă la zonă, atât în ce privește nivelul producției, cât și cel al cheltuielilor. Adaptarea pirghiilor economico-financiare la condițiile specifice ale proceselor de producție din agricultură va favoriza introducerea progresului tehnic și va stimula creșterea producției.

Valorificarea intensă și rapidă a posibilităților evidențiate, diferențierea modalităților de utilizare a pirghiilor economice vor contribui la întărirea tuturor cooperativelor agricole, în condițiile îndeplinirii principiilor socialiste de repartitie.

Ovidiu POPESCU
din M.A.I.A.

CONTROLUL FINANCIAR INTERN — LA NIVELUL CERINȚELOR ACTUALE

ÎN ANSAMBLUL de măsuri adoptate pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, un loc important îl dețin actele normative privind îmbunătățirea activității controlului financiar în economie. Cadru normativ adoptat cu privire la gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, organizarea și funcționarea controlului financiar au creat condiții favorabile pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a conținutului și a eficienței muncii organelor de control financiar, pentru gospodărirea cât mai judicioasă a proprietății socialiste, pentru creșterea eficienței activității economice. Ca urmare, a crescut preocuparea conducerilor organizațiilor socialiste pentru mai buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, ceea ce s-a reflectat pozitiv în rezultatele economice și financiare obținute de unitățile economice.

Pentru a reliefa problemele de mare actualitate ce stau în fața controlului financiar și îndeosebi a controlului financiar intern. Revista economică a organizat, cu sprijinul Inspecției teritoriale financiare de stat Prahova, o dezbatere la care au participat conducătorii de întreprinderi, revizori contabili și inspectori financiari de stat. În cele ce urmează, vom încerca să prezentăm succint principalele puncte de vedere exprimate de către participanții la dezbateri, precum și propunerile și sugestiile formulate cu privire la creșterea eficienței în acest important domeniu al activității economice.

Ordine și disciplină riguroasă în administrarea averii obștești.

tribue la apărarea legalității socialiste și creșterea eficienței economice. Astfel, îmbunătățirea muncii organelor de control din județ s-a evidențiat îndeosebi în accentuarea caracterului preventiv al controlului prin verificarea mai sistematică a modului de organizare și exercitare a controlului financiar preventiv, verificarea unor operațiuni și activități curente în curs de desfășurare, sprijini-

rea în mai mare măsură a conducerilor unităților verificate prin luarea sau propunerea de măsuri în rezolvarea unor probleme legate de buna gospodărire a valorilor materiale și bănești. În același timp, s-a întărit colaborarea organelor de control financiar intern cu cele de miliție, procuratură, expertiză contabilă etc., în vederea realizării sarcinilor comune pentru apărarea integrității proprietății socialiste și respectarea legalității socialiste. Unele organe de control financiar intern au acționat — potrivit indicațiilor conducerii superioare — ca delegați permanenți cu sarcina de a efectua controlul financiar preventiv. Astfel, la 11 întreprinderi din județul Prahova, în care organe de c.f.i. au primit împuternicirea de a exercita și controlul financiar preventiv, s-au oprit — înainte de efectuare — operații nelegale, nereale și neeconomicoase, preîntâmpinând încălcarea dispozițiilor legale, imobilizarea fondurilor și păgubirea avutului obștesc.

Reliefând rezultatele pozitive obținute, numeroși participanți la dezbateri au subliniat, în cuvântul lor, faptul că în activitatea organelor de c.f.i. din județ se mai manifestă o serie de neajunsuri, fapt oglindit și de frecvența încă mare a unor fenomene negative în economia județului cu privire la gospodărirea mijloacelor materiale și bănești.

Concret, este vorba, în principal, de volumul plusurilor și pagubelor în avutul obștesc, care la unele unități în loc să se reducă de la un an la altul, se menține la un nivel ridicat. Repetarea unor asemenea neajunsuri de la o perioadă la alta, se datorește unor minusuri în activitatea de c.f.i., ca de exemplu:

— nu se aprofundează suficient cauzele deficiențelor constatate, fapt ce nu dă posibilitatea luării unor măsuri eficiente pentru înlăturarea și prevenirea neregulilor constatate;

— se manifestă în unele situații o exigență și fermitate scăzute față de abaterile și deficiențele constatate în sarcina factorilor de răspundere.

— se efectuează în unele cazuri încă o insuficiență valorificare a actelor de control, nerealizându-se cu această ocazie o colaborare a tuturor factorilor

interesați din unitatea verificată pentru stabilirea celor mai potrivite măsuri de eliminare a deficiențelor constatate și evitarea a repetării lor în viitor;

— aplicarea măsurilor stabilite ca urmare verificărilor — în unele cazuri — nu se efectuează în cel mai scurt timp sau nu sînt urmărite periodic rezultatele obținute;

— s-a acordat un sprijin insuficient, de către ministere și centrale, corpurilor de control financiar intern subordonate.

Volumul deosebit de însemnat de resurse materiale și bănești ce se utilizează în economia județului necesită o atitudine plină de grijă pentru gospodărirea cât mai chibzuită a avutului obștesc, pentru consolidarea și dezvoltarea sa continuă. Practicarea unui regim strict de economie în toate sectoarele vieții economice, cheltuirea cu eficiență a fiecărui leu, aplicarea întocmai a legilor statului, respectarea strictă a normelor de disciplină financiară, sînt cerințe de mare actualitate ce stau în fața colectivelor de muncă, a tuturor conducătorilor de unități și a organelor de control financiar intern.

Măsuri pentru creșterea eficienței muncii de control.

Pentru îmbunătățirea în continuare a activității de control financiar intern, creșterea eficienței muncii acestui aparat, cât și pentru a putea răspunde într-o mai mare măsură cerințelor actuale pe această linie, în cadrul dezbaterii s-au formulat următoarele propuneri:

1. Analizarea cadrului de obiective (anexa nr. 2 la H.C.M. nr. 1047/1970), în vederea stabilirii unor criterii care să determine o prioritate în atacarea obiectivelor și o dozare a utilizării capacității de control pe una sau alta din sarcinile controlului gestionar de fond, în raport cu condițiile concrete ale unităților de verificat. De asemenea, trebuie accentuată latura financiară a verificărilor, controlului financiar intern revenindu-i sarcini importante în acest domeniu.

În activitatea organelor de c.f.i. se înlătură greutăți și am putea spune că nu se verifică în mod corespunzător

tor utilizarea mijloacelor materiale în procesul activității organizațiilor socialiste (consumuri de materii prime, materiale, rebuturi etc.). Cunoștințele profesionale ale organelor de c.f.i. nu dau posibilitatea verificării acestui obiectiv în mod corespunzător, fiind necesare și cunoștințe tehnice de specialitate. În aceste condiții, considerăm că asemenea probleme să fie verificate prin colective complexe de control în care să fie incluse organe de specialitate tehnică ale forului tutelar sau din unitățile controlate, după caz. Totodată, pe asemenea probleme să se accentueze verificările de organele de specialitate care au asemenea sarcini (M.A.T.M.C.G.F.F., ministere etc.).

2. Pentru a se asigura realizarea integrală a sarcinilor anuale obligatorii la toate verigile de control din unele sectoare de activitate, a valorificării la un nivel superior a constatărilor controlului, realizându-se și schimbul de experiență, forurile tutelare să stabilească la începutul anului de plan folosirea centralizată a organelor de control financiar intern din întreprinderi. Prin aceasta s-ar realiza și o independență mai mare a organelor de control față de unitatea controlată, efectuarea unui control mai competent, cât și o folosire mai judicioasă a aparatului de control.

3. Degrevarea organelor controlului financiar intern de soluționarea unor aspecte curente, a „anchetelor” mărunte dispuse de conducerile întreprinderilor privind unele cereri, reclamații sau altor probleme au în mică măsură tangență cu apărarea avutului obștesc. Practica arată că în unele unități se exagerează în folosirea organelor de control, fiind considerate ca singurele în măsură să rezolve orice probleme de natura celor menționate. Or, se pierde din vedere că prin atribuțiile de muncă și ceilalți factori de răspundere sînt chemați să apere avu-

PARTICIPANȚII LA DEZBATERE

Constantin Catană, inspector principal financiar de stat, Inspecția teritorială financiară de stat Prahova;

ing. **Ioan Crivăț**, director al Trustului petrolului Ploiești;

Eugen Dăscălescu, economist, Trustul petrolului Ploiești.

Emanoil Dumitrescu, șef serviciu control economico-financiar, Întreprinderea economică județeană a cooperației de consum;

Mihai Ionescu, revizor contabil principal, Întreprinderea „1 Mai” Ploiești;

Atanase Ionescu, șef serviciu revizori de gestiune, financiar, prețuri și analize, Direcția comercială județeană Prahova;

Victoria Ioniță, economist principal, biroul financiar, analize economice și control financiar intern, Trustul de construcții industriale Ploiești;

Mircea Nicolae, revizor contabil, Întreprinderea cimentării, operații și transporturi speciale Ploiești;

Erica Omăt, revizor contabil, Întreprinderea de sticlărie Ploiești;

Mihai Partenie, șef birou c.f.i., Centrala industrială de rafinării și petrochimie Ploiești;

Stelian Popescu, revizor contabil principal, Întreprinderea județeană pentru legume-fructe Prahova;

Maria Popescu, revizor contabil, Întreprinderea „Neptun” — Cimpina;

Corneliu Roșioru, inspector principal financiar de stat, Inspecția teritorială financiară de stat Prahova;

Mariana Stanciu, revizor contabil principal, Institutul de cercetări și proiectări pentru rafinării și instalații petrochimice Ploiești;

ing. **Petre Tiseanu**, director al Întreprinderii „Neptun” — Cimpina;

Ioan Tomescu, revizor contabil, Întreprinderea de reparații auto Cimpina;

Ion Zipsi, directorul Inspecției teritoriale financiare de stat Prahova.

tul obștesc. Soluționarea acestor situații poate fi făcută de lucrătorii din domeniul financiar-contabil, din alte compartimente ale unității potrivit pregătirii profesionale și răspunderilor ce le revin. Timpul afectat de organele de

c.f.i. cu întocmirea acestor acte ar putea fi întrebunțat în verificările gestionare de fond, dînd o mai mare eficiență acestora.

4. Supunem atenției organelor de decizie propunerea ca la unele unități bugetare verificarea gestiunii să se efectueze la intervale mai mari de un an, dar nu mai tirziu de o dată la doi ani. De asemenea, pe baza rezultatelor ultimilor ani, a unei analize temeinice, propunem ca forurile tutelare să fie autorizate a stabili și aproba care anume obiective de control gestionar de fond pot fi verificate la intervale mai mari de un an. Această măsură să fie aplicată în condițiile instituirii unui control ierarhic operativ curent riguros asupra obiectivelor respective, urmărindu-se periodic modul de realizare al acestuia.

5. Este necesară îmbunătățirea în continuare a metodologiei de control în scopul precizării, definirii și aplicării metodelor, tehnicilor și procedurilor adecvate controlului financiar intern, organizării muncii echipelor de control și determinării unor condiții cât mai corespunzătoare care să asigure valorificarea constatărilor, îmbunătățirea stilului de muncă în activitatea de control.

6. Editarea, lunar, a unui buletin al controlului care să cuprindă principalele probleme ale activității de control în etapa respectivă, actele normative apărute sintetizate pe ramuri de activitate, industrie, comerț etc., cunoscînd că eficiența controlului depinde și de nivelul pregătirii acestuia și de asigurarea organelor de control cu legislația în vigoare, aspect care în organizarea activității este deficitar.

CONCLUZII

ÎN DISCUȚIILE purtate, participanții la dezbateri au apreciat pozitiv faptul că centrul de greutate al activității organelor c.f.i. s-a deplasat de la ministere spre întreprinderi, spre locul unde au loc operațiunile bănești, se iau deciziile și se angajează răspunderea patrimonială, aspect ce a determinat o îmbunătățire a situației economico-financiare a unităților productive. Totuși, după aplicarea Decretului nr. 162/1973 s-au produs unele perturbații în organizarea controlului financiar intern, în sensul că nucleul c.f.i. a început să funcționeze în cadrul serviciului de contabilitate sau financiar, fapt care a determinat o scădere a autorității organelor de c.f.i., precum și unele greutăți în valorificarea constatărilor. După părerea specialiștilor, aplicarea Ordinului comun nr. 141/1976 al Curții Superioare de Control Financiar și Ministerului Finanțelor, prin care organele c.f.i. trec în subordinea conducătorului unității sau a adjunctului acestuia care coordonează activitatea compartimentelor financiare și de control financiar, va influența pozitiv activitatea acestora, deoarece le asigură o mai mare autoritate, o mai promptă și deplină valorificare a constatărilor.

Așa cum rezultă din documentele de partid și de stat, lucrătorilor din aparatul de control financiar le revine înalta îndatorire de a acționa cu fermitate și hotărîre în întreaga lor activitate, pentru a contribui la instaurarea unui climat de ordine și disciplină în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, respectarea legalității socialiste și apărarea integrității avutului obștesc.

În acest context, este necesar ca măsurile stabilite de comun acord cu unitățile verificate să conțină un caracter atît de

remediere cît și de prevenire a acelor deficiențe ce s-au manifestat în perioada verificată. Activitatea organelor de control nu poate fi caracterizată ca eficientă, numai prin luarea în considerare a volumului pagubelor descoperite, plusurilor constatate și înregistrate sau a altor asemenea indicatori, fără a analiza în dinamică fenomenele negative, cauzele care le-au generat, iar asupra acestor cauze ce măsuri s-au luat la controalele anterioare pentru ca acestea să nu se mai repete.

Punînd un accent deosebit pe modul de stabilire a conținutului măsurilor, numai așa se poate asigura o finalizare a controlului conform scopului propus. Este cunoscut că o acțiune de control nu este încheiată pînă cînd nu se lichidează toate deficiențele stabilite. De aceea, pentru a atinge scopul propus și a beneficia de rezultatele controlului trebuie urmărit cu rigurozitate modul cum se aduc la îndeplinire măsurile trasate la verificările efectuate.

Prin organizarea corespunzătoare a verificărilor, documentarea cît mai amănunțită a organelor de c.f.i., precum și prin aprofundarea problemelor deosebite reieșite din control, poate să sporească eficiența și calitatea controlului, să conducă la adoptarea unor măsuri operative de înlăturare a neajunsurilor, recuperarea în proporție substanțială a pagubelor constatate, concomitent cu reducerea duratei verificărilor. Toate acestea, determină, în final, îmbunătățirea activității economico-financiare a unităților și eliminarea pe parcurs a cauzelor generatoare de pagube materiale.

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚĂ

În sistemul comerțului exterior

TEMEINICA PREGĂTIRE A CADRELOR FACTOR DECISIV AL EFICIENȚEI

O anchetă-sondaj realizată de revista noastră în colaborare cu Centrul de perfecționare al M.C.E.C.E.I. a relevat rezultatele în general pozitive ale acțiunii de ridicare a pregătirii profesionale, dar și unele carențe și căile pentru eliminarea lor.

DEZVOLTAREA și diversificarea activității de comerț exterior a României, sporirea aportului său la crearea venitului național implică în mod necesar ridicarea continuă a nivelului calitativ al muncii desfășurate în acest sector, la care contribuie într-o măsură hotărâtoare creșterea calificării profesionale a lucrătorilor din sistem.

La Consfătuirea cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, din februarie 1975, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia:

„Pentru a-și îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile de mare răspundere ce le revin, lucrătorii din comerț exterior trebuie să dispună de o temeinică pregătire, atât profesională, cât și politică, precum și de o experiență corespunzătoare în producție, în activitatea de comerț exterior... Trebuie și aici, ca și în celelalte domenii să avem în vedere că, pînă la urmă, rolul hotărâtor îl au oamenii, ei desfășoară activitatea de comerț exterior. Trebuie să acordăm mai multă atenție ridicării nivelului de pregătire profesională și politică a cadrelor, înarmării lor cu cunoștințele corespunzătoare pentru această activitate deosebit de importantă”.

Pe linia traducerii în viață a indicațiilor date de conducerea de partid și de stat, Centrul de perfecționare a cadrelor din sistemul comerțului exterior — creat de Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, în conformitate cu prevederile Legii nr. 2/1971 — organizează programe care se adresează atât lucrătorilor din întreprinderile specializate de comerț exterior, cât și celor cu atribuții în acest domeniu din centrale și întreprinderi producătoare. Consiliul de conducere al ministerului, analizînd modul în care se desfășoară activitatea de perfecționare a cadrelor, a stabilit un amplu program de ridicare a nivelului calitativ al acesteia.

Pentru a se realiza o structurare cât mai adecvată a eforturilor pe forme de perfecționare, au apărut ca deosebit de utile investigarea cerințelor concrete ale lucrătorilor din sistem, consultarea acestora asupra modalităților optime de organizare și desfășurare a acestei ac-

tivități. În acest sens, „Revista economică”, în colaborare cu Centrul de perfecționare, au inițiat o anchetă pe bază de chestionare în rîndul diferitelor categorii de lucrători din acest domeniu de activitate.

— Ancheta — cuprinzînd un eșanțion de peste 100 de cadre de conducere și specialiști ce-și desfășoară activitatea în 21 de întreprinderi de comerț exterior — a fost structurată pe trei probleme mari: **nevoia de perfecționare; modalitățile actuale de satisfacere a acesteia; căi de creștere a eficienței în activitatea de perfecționare.**

Tematica programelor în concordanță cu cerințele actuale ale comerțului exterior

efortul de perfecționare, în contextul problemelor actuale cu care sînt confruntate întreprinderile noastre de comerț exterior. Răspunsurile au relevat opinia că într-o măsură mai mare sau mai mică, în diferitele întreprinderi de comerț exterior se resimte nevoia completării și aprofundării cunoștințelor cadrelor, în special în următoarele domenii: juridic, financiar-valutar, marketing, limbi străine, precum și a cunoștințelor privind: tehnica negocierilor; transporturile, expedițiile și asigurările internaționale; produsele comercializate; tehnica încheierii și derulării contractelor.

După aprecierea celor chestionați, **ordinea de prioritate în inițierea unor programe specializate de perfecționare** ar putea fi următoarea: **I** — prețuri și analiza eficienței operațiunilor de comerț exterior; **II** — tehnica decontărilor internaționale și probleme valutare; **III** — metodologia și tehnica încheierii și derulării contractelor, cu accent pe instalații complexe și construcții-montaj; **IV** — perfecționarea pregătirii cadrelor din centrale și întreprinderi cu sarcini de export; **V** — probleme ale dreptului comerțului internațional (în special pentru lucrătorii din serviciile operative ale unităților cu activitate de comerț exterior); **VI** — studierea conjunc-

turii piețelor externe și promovarea exporturilor; **VII** — transporturi, expediții și asigurări internaționale; **VIII** — cooperare, societăți mixte (de producție și comercializare); **IX** — tehnica operațiunilor vamale.

În același timp, s-a opinat pentru acordarea unei ponderi mai mari în programe unor aspecte privind: Condițiile generale de livrare C.A.E.R. și regulile INCONTERMS, cu actualizarea la zi, formele de comerț invizibil, creditele, operațiunile speciale de comerț exterior, clauze de consolidare a prețurilor, tehnica negocierilor, marketing internațional (cu accent asupra problemelor de promovare și publicitate). Manifestarea acestor exigențe sporite față de pregătirea profesională a lucrătorului din comerț exterior este consecința, pe de o parte, a mutațiilor profunde intervenite în structura și formele relațiilor noastre economice internaționale, a extinderii ariei geografice a acestora, iar pe de altă parte, a evoluției din ultimii ani a fenomenelor de criză structurală a economiei capitaliste.

Totodată, specialiștii consultați apreciază, în proporție de circa 80%, că este utilă specializarea programelor de perfecționare după specificul activității (import, export) și după grupele de mărfuri ce formează obiectul acestor activități (instalații complexe, construcții-montaj, materii prime, mașini și utilaje, mărfuri generale).

În ceea ce privește **structura tematică a programelor**, s-au înregistrat următoarele opțiuni, în ordine de prioritate: temele de tehnică specifică programului; temele de tehnică generală de comerț exterior (de exemplu, la programul „Prețuri și eficiența comerțului exterior” — teme ca: modalități de plată, contractul de comerț exterior); temele privind practica existentă în România și pe plan internațional, în domeniul care formează specificul programului; temele de orientare generală, ca: tendințe și perspective în comerțul internațional, organisme economice și financiare regionale și internaționale.

Principalul criteriu de apreciere: creșterea randamentului profesional

În cadrul investigației am solicitat, de asemenea, unor cadre de conducere din întreprinderile de comerț exterior să aprecieze modul în care îmbogățirea și actualizarea cunoștințelor se reflectă în activitatea absolută a cursurilor de perfecționare.

Răspunsurile relevă progrese evidente în ce privește competența profesională (95% din eșanțion), lărgirea ori-

zontului în abordarea sarcinilor (90%), creșterea operativității (85%) și a gradului de independență în soluționarea problemelor (78%), îmbunătățirea conlucrării în cadrul colectivului de muncă, ca și cu alte compartimente, în vederea luării unor decizii optime (80%).

Întrucit — după cum rezultă și din procentajele răspunsurilor — acest salt calitativ nu s-a înregistrat la toți absolvenții, o altă întrebare s-a referit la **cauzele ce au determinat, în unele cazuri un randament profesional nesatisfăcător**. Aprecierile făcute în această privință de cadrele de conducere chestionate se grupează în următoarea ordine: insuficiența efortului propriu al unor cursanți pentru însușirea temeinică a cunoștințelor; participarea la un program diferit de profilul locului de muncă; participantul nu apreciază absolvirea cursului ca importantă pentru realizarea sa personală; după absolvirea cursului a fost mutat în alt loc de muncă.

Interesante au fost și răspunsurile date de absolvenții cursurilor, asupra cauzelor care determină, în unele cazuri, aplicarea doar în mică măsură sau neaplicarea cunoștințelor însușite. Aceste răspunsuri sunt prezentate în tabelul nr. 1, pe categorii profesionale și cu ierarhizarea după importanță a cauzelor.

fost anunțați în prealabil că vor urma un astfel de curs, pentru a lua legătura cu centrul de perfecționare, ca să primească materialele necesare și să fie îndrumați să culegă probleme concrete din întreprinderea unde lucrează, în vederea dezbaterilor în cadrul programului.

Aceasta denotă, totodată, că la nivelul unităților, cei doi principali responsabili pentru organizarea și desfășurarea activității de perfecționare — comisia pentru calificarea și perfecționarea pregătirii profesionale și compartimentul de personal-învățământ — nu și exercită întotdeauna și pe deplin obligațiile ce le revin.

Un alt factor subiectiv, vizând cadrul organizatoric și juridic din întreprinderi, îl reprezintă insuficiența corelării a politicii de promovare a cadrelor (promovarea sau menținerea pe post, acordarea gradațiilor și treptelor de salarizare, a gratificațiilor), cu modul în care lucrătorii își realizează îndatoririle privind perfecționarea pregătirii profesionale, conform prevederilor art. 23 din Legea nr. 2/1971 și art. 17 din Legea nr. 12/1971.

Răspunsurile la anchetă au semnalat, de asemenea, caracterul general al unor programe, în sensul abordării insuficiente a unor cazuri pe specificul activității în-

Tabelul nr.1

Cauze	Sef serv.	Econo- mist	Ingi- ner	Ju- rist	Studii medii
- Caracterul general al cunoștințelor transmise	I	II	III	III	II
- Neconcordanța între specificul programului la care au participat și activitatea desfășurată în întreprindere	II	I	I	II	III
- Cadrul organizatoric și juridic al întreprinderii	IV	IV	II	-	IV
- Nereceptivitatea față de nou a șefilor ierarhici	V	V	V	-	V
- Carențe în sistemul informațional de marketing al întreprinderii	III	III	IV	I	I

Concluzia generală care se degajă din analiza factorilor ce diminuează, în unele cazuri, eficiența activității de perfecționare este că, deși a fost creat un cadru organizatoric optim pentru această activitate, nu s-a realizat încă deplina înțelegere a **necesității procesului de perfecționare continuă a pregătirii profesionale a cadrelor, atât ca obiectiv major la nivelul întreprinderii și al sistemului, cât și ca o condiție a realizării personale**. Este, evident, vorba de un fenomen de ordin subiectiv, derivând dintr-o insuficiență aprofundare și aplicare a spiritului Legii nr. 2/1971.

Constatăm că pe primul loc între cauzele fructificării insuficiente a cunoștințelor căpătate se situează preocuparea încă slabă a unor întreprinderi de comerț exterior, de a trimite la perfecționare lucrători din domeniul corespunzătoare profilului cursurilor. Caracterul nesistematic, uneori superficial al preocupărilor în legătură cu întocmirea și controlul îndeplinirii programului de perfecționare la nivel de întreprindere este reflectat și de faptul că majoritatea cursanților nu au

treprinderilor în care ei își desfășoară activitatea. Modalitatea cea mai potrivită de înlăturare a acestui neajuns o constituie **dezbaterile în cadrul grupeilor de studiu a unor aspecte concrete din activitatea proprie**. Desigur însă, că aceasta presupune o prealabilă documentare a cursanților, pentru a putea prezenta complet cazul selecționat.

În același timp, trebuie subliniat faptul că nici cel mai bine organizat program de perfecționare nu se poate solda cu eficiență, câtă vreme participanții nu desfășoară **un serios studiu individual pentru aprofundarea problemelor**.

Alți cadrele de conducere, cât și ceilalți lucrători din întreprinderile de comerț exterior, care au răspuns la anchetă, apreciază că principalul criteriu de selecție a participanților la cursuri îl reprezintă **aptitudinile** deosebite ale lucrătorilor pentru o anume activitate, care urmează a fi dezvoltate prin cursurile de perfecționare.

Al doilea criteriu de selecție este, după opinia cadrelor de conducere, nevoia completării cunoștințelor de specialitate ale unor lucrători din întreprinderi,

iar după părerea celorlalte cadre, cu studii medii și superioare — obligativitatea de a cuprinde anual un număr de lucrători în activitatea de perfecționare. Se semnalează, de asemenea, că mai există încă practica de a trimite la cursuri lucrătorii de care întreprinderea „se poate dispensa” într-o anumită perioadă.

Opinii asupra posibilităților de perfecționare a... perfecționării

Investigând căile de creștere în viitor a randamentului activității de perfecționare, ancheta a solicitat opiniile cadrelor în legătură cu: **modalitățile de organizare a cursurilor de perfecționare, formele de transmitere a cunoștințelor, formele de verificare a cunoștințelor asimilate.**

Răspunsurile primite au conturat o varietate de opțiuni, inclusiv pentru: programe fără scoatere din producție, organizate și desfășurate la centrul de perfecționare; cu desfășurarea la sediul întreprinderii, dar organizate de centru; organizate la sediul întreprinderii, în regie proprie, fără scoatere din producție; programe personale de perfecționare. Deși față de cursurile de perfecționare organizate în regie proprie a întreprinderilor de comerț exterior s-au formulat unele rezerve, trebuie arătat că „Programul de pregătire și perfecționare a cadrelor din sistemul comerțului exterior și cooperării economice internaționale” le acordă, pentru viitor, un rol important în ridicarea nivelului profesional al cadrelor cu studii medii, în condițiile organizatorice nou create. Ne referim la formarea — prin cursuri speciale — de instructori ai întreprinderilor în probleme de perfecționare a pregătirii profesionale, care să se ocupe atât de aspectele organizatorice, cât și de cele de conținut ale programelor proprii, sub coordonarea și îndrumarea cadrelor de instruire ale centrului de perfecționare al ministerului.

Un principal avantaj al acestei modalități de perfecționare este acela că dă posibilitatea legării tuturor temelilor dezbătute, de activitatea specifică a întreprinderii. Același deziderat este, de altfel, urmărit prin creșterea ponderii programelor speciale ce se vor organiza la centrul de perfecționare, pentru cadrele cu studii superioare dintr-o singură întreprindere.

Relevant pentru modul în care cadrele din întreprinderile de comerț exterior gândesc creșterea eficienței activității de perfecționare este enumerarea criteriilor de **specializare a programelor**, indicate în răspunsurile la anchetă: după tipul de comerț practicat (export, import); după compartimentul în care lucrează cursanții (serviciu operativ sau funcțional); după profesia acestora (economist, inginer, jurist, merceolog, tehnician); pe principalele operațiuni comerciale (contractare, derulare, decontări internaționale, transporturi, legislație vamală etc.); pe zone geografice — după specificul regiunii;

dr. Antonie MIHĂILEANU
director adjunct al
Centrului de perfecționare
a cadrelor din sistemul
comerțului exterior
Ioan GEORGESCU

(Continuare în pag. 16)

Perfecționarea sistemului informațional al planificării într-o concepție sistemică (II)

CREȘTEREA continuă a complexității relațiilor dintre unitățile socialiste ca urmare a accentuării procesului de diversificare a producției și serviciilor, de specializare și cooperare în producție, face ca și în activitățile de planificare, respectiv și în metodologia de planificare, să crească continuu ponderea activităților legate de planificarea în dinamică a relațiilor. Activitatea de planificare devine, tot mai mult, o planificare a relațiilor în procesul de utilizare eficientă a resurselor pentru atingerea obiectivelor propuse.

Controlul asupra execuției planurilor și programelor se realizează și el într-o măsură tot mai mare prin controlul asupra modului în care au funcționat aceste relații. Se poate chiar spune că, deținând controlul permanent asupra intrărilor și ieșirilor unui sistem sau subsistem, asupra legăturilor, relațiilor sale, se deține implicit controlul asupra funcționării sistemului sau subsistemului dat. De aici reiese, încă o dată, rolul important ce îi revine sistemului informațional al planificării în evidențierea și controlul acestor relații și implicit, asupra fluxurilor sale verticale și orizontale în cadrul cărora se înscriu legături informaționale.

Între metodologia de planificare și sistemul informațional respectiv există o legătură indestructibilă. Dacă fiind condiționarea lor reciprocă rezultă și cerința ca procesul de perfecționare a acestora să se desfășoare în strânsă corelare. Astfel se impune fie ca lucrările legate de precizarea și îmbunătățirea metodologiei de planificare să precedă perfecționarea sistemului informațional, fie să se desfășoare împreună pentru scurtarea ciclului de analiză-împunere. Este o cerință de care, în bună măsură, se ține seama în activitatea compartimentelor de planificare care au ca preocupări asemenea probleme.

Prezentarea sistemului informațional al planificării în strânsă legătură cu atribuțiile activităților de planificare concentrate în metodologia de planificare facilitează realizarea, într-o concepție sistemică, a procesului său de perfecționare. Aceste atribute care se asociază în diverse combinații activităților de planificare sînt: orizont, nivel, etapă, profil, secțiune (capitol). Ele ajută la organizarea și realizarea activităților de planificare. Pentru evidențierea într-o mai mare măsură a modului în care sînt caracterizate activitățile de planificare, precum și a principalelor caracteristici specifice sistemelor informaționale corespunzătoare acestor activități, se impun cîteva precizări.

Atributele planificării și locul lor în sistem

ATRIBUTUL de orizont de planificare indică procesului de perfecționare a sistemului informațional la ce perioade trebuie să se refere informațiile din sistemul respectiv, modul de grupare a informațiilor după atributul timp

asociat acestora. Orizontul de planificare poate reprezenta, totodată, și unul dintre elementele principale, funcție de care se pot determina perioadele sau momentele la care trebuie să se opereze perfecționările de fond ale sistemului informațional.

Nivelurile de planificare indică și delimitează zonele în care se plasează diversele activități de planificare pe structura unei ierarhii organizatorice a economiei naționale, astfel elaborată încît să corespundă cît mai bine cerințelor concrete ale dezvoltării economico-sociale planificate. Pentru sistemul informațional al planificării atributul de nivel al acestei activități indică unul din criteriile principale de structurare a sistemului, precum și configurația în ambele sensuri a principalelor fluxuri informaționale verticale, unde trebuie să se localizeze diferitele activități informaționale, principalele puncte de concentrare a intrărilor și ieșirilor de date.

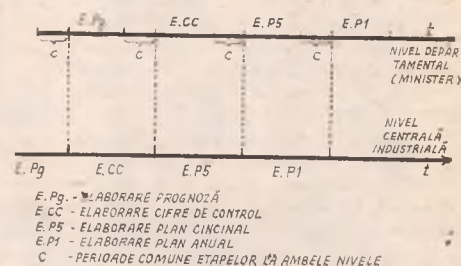
Etapetele în planificare constituie perioadele de timp în care trebuie să se execute un grup omogen de activități de planificare — de elaborare a prognozelor, de fundamentare, elaborare și adoptare a planurilor cincinale etc. Etapele de planificare sînt, desigur, incluse în orizonturile de planificare.

Nu trebuie înțeles că aceeași etapă trebuie să aibă activitățile identice pentru toate nivelurile. Ele trebuie să conțină activități omogene și corelate între diferitele niveluri, dar și cu un specific impus de nivelul respectiv. Dacă, de pildă, la nivelul economiei naționale se înregistrează etapa de elaborare a directivelor de plan pentru cinci ani, corespunzător acestei etape la nivelurile inferioare, se elaborează propuneri pentru cifrele de control (proiectarea principalilor indicatori) pentru planul cincinal.

Pentru procesul de perfecționare a S.I.P. atributul etapă prezintă o deosebită importanță; el ajută la precizarea perioadelor de timp pentru activitățile și fluxurile informaționale-decizionale, precum și la stabilirea succesiunii de desfășurare a acestor activități și fluxuri.

În procesul de planificare sînt foarte frecvente cazurile cînd trebuie să se combine două sau mai multe dintre atributele enumerate. Dacă se tratează, de pildă, etapele întîlnite în procesul de planificare funcție de atributul nivel, atunci timpul în care se desfășoară una din etape diferă de la un nivel la altul, existînd totodată o intercondiționare și o succesiune determinată între acestea (fig. 1).

Complexitatea legăturilor informaționale între etape, orizonturi și niveluri crește considerabil atunci cînd la acestea se adaugă și celelalte atribute: profil și secțiune. O precizare și o corelare în timp a modului cum trebuie să se desfășoare activitățile din cadrul procesului de planificare în corelație cu atributele evidențiate mai sus, se poate face prin utilizarea metodelor tip PERT, în care pot fi luate în considerare și principalele resurse necesare. Astfel, se poate ajunge la formularea problemei de alocare optimă, a resurselor

Exemplificarea legăturilor dintre etapele planificării la două nivele

disponibile (informații de diferite tipuri, resurse materiale, specialiști de diverse nivele de pregătire profesională, metode și tehnici de planificare etc.) pentru programarea activităților de planificare. Odată cu eşalonarea, în cadrul acestui program, a resurselor pentru realizarea activităților de planificare, rezultă mai clar și principalele fluxuri informaționale necesare.

Atributul de **profil al activităților de planificare** (departamental, teritorial și de ramură) introduce în sistemul informațional al planificării condiții și sarcini noi privind structura acestui sistem, organizarea fluxurilor sale informaționale și, în special, noi criterii de prelucrare a acestei informații în cadrul tuturor etapelor planificării.

În procesul de perfecționare a sistemului informațional al planificării **atributul secțiune** — ce are menirea de a preciza, a delimita principalele grupe de activități care constituie obiectul activităților de planificare — oferă criterii suplimentare pentru structurarea lui, astfel că fiecarei secțiuni îi poate corespunde un subsistem sau un modul din sistemul dat, precum și din alte sisteme superioare. O astfel de structură este proiectată pentru sistemul informațional din Comitetul de Stat al Planificării și este necesar ca o astfel de structurare să fie aplicată și la sistemele informaționale ale planificării de la ministerele productive, centralele industriale și întreprinderi.

Sistemul informațional poartă un caracter cibernetic sub două aspecte: pe de o parte ca instrument, respectiv ca subsistem al unui sistem ierarhic superior, de exemplu, al sistemului de conducere sau al unui sistem de execuție; iar pe de altă parte ca sistem de sine-stătător cu obiective, activități, metode, tehnici și resurse specifice.

Caracterul cibernetic sub primul aspect (de instrument) scoate în evidență poziția și rolul sistemului informațional în circuitul informației-analiză-decizie-comandă și control. Datorită caracterului unitar al procesului de planificare, etapele acestui proces trebuie să se găsească într-un sistem de legături indestructibile, atît în cadrul fiecărui nivel, cît și între diferitele niveluri întîlnite în planificare. Legăturile directe ce există în cadrul unui nivel între etapele în secvență imediată, precum și legăturile inverse existente între acestea reies din fig. 2.

Legăturile directe și inverse (feedback) existente între etapele planificării

rii evidențiază caracterul cibernetic al procesului de planificare. Legăturile inverse sînt acelea care acționează în timpul execuției și actualizării planurilor și programelor, și prin ele se primesc informațiile asupra modului în care se realizează acestea. Aceste conexiuni sînt înlătuite de la un element de structură la altul, de la un nivel la altul, efectul lor transmițîndu-se de la unitățile de bază pînă la sfera întregii economii. În același timp, conexiunile inverse constituie una din principalele căi de cunoaștere a cerințelor de perfecționare continuă a procesului de planificare, a metodologiei acestuia și, implicit al S.I.P.

Sistemul informatic — instrument de perfecționare a sistemului informațional

INFORMATICA a început să se contureze în ultimele două decenii ca o ramură distinctă a științei și activităților aplicative, în strînsă legătură cu dezvoltarea tehnicii electronice de calcul. Definiția dată de Academia Franceză informaticii în aprilie 1966 a căpătat în ultimii ani la scară mondială o accepțiune tot mai largă. Sistemul informatic a fost definit de diversi autori, în diverse moduri, majoritatea definițiilor fiind date în strînsă legătură cu definiția informaticii. Ca o sinteză a definițiilor întilnite mai des în literatura de specialitate propunem pentru sistemul informatic următoarea definiție: un sistem tehnic de prelucrare¹⁾ a informației, cu preponderență automatizată, constituit din personal, echipamente, metodologii, modele, programe, fișiere și baze de date, care trebuie să satisfacă cerințe riguroase precizate ale unui sistem informațional.

Din definiția sistemului informatic se evidențiază că acesta este un subsistem informațional. Comparînd definiția sistemului informațional²⁾ cu definiția sistemului informatic, rezultă că orice sistem informatic poate fi la rîndul său un sistem informațional dar nu orice sistem informațional este un sistem informatic, în acesta din urmă prelucrarea informațiilor trebuie să se facă cu preponderență automatizat.

Crearea sistemului informatic ca subsistem al sistemului informațional

al planificării reprezintă, evident, o activitate de perfecționare a sistemului informațional. Întrucît procesul de dezvoltare și perfecționare continuă a sistemelor informaționale prin introducerea sistemelor informatice poate fi interpretat și ca un proces de automatizare continuă a operațiilor de prelucrare a datelor, se poate presupune că **sistemul informatic reprezintă baza tehnico-materială a unui sistem informațional.**

Creșterea considerabilă a volumului de informații ce se cer a fi prelucrate, în condițiile creșterii necesității de a reduce continuu timpul de prelucrare a acestor informații a condus în cadrul sistemelor care nu au recurs la introducerea calculatoarelor electronice la amplificarea numărului de compartimente de prelucrare a datelor în cadrul aceluiași sistem, ca o reacție a sistemelor respective la presiunea exercitată de elementul timp. Și dacă o asemenea soluție a corespuns în oarecare măsură cerinței de reducere a timpului de prelucrare sau de menținere la aceiași parametri a timpului de răspuns al sistemelor informaționale în condițiile creșterii volumului de informații ce trebuie prelucrate, ea a condus însă și la creșterea considerabilă a costului sistemelor respective (și ca urmare a creșterii volumului de informații redundante). La generarea unor paralelisme și la slăbirea caracterului unitar al sistemelor informaționale respective, ceea ce, desigur, a influențat negativ asupra eficienței lor.

O interpretare a sistemului integrat

SISTEMUL informațional integrat constituie un sistem informațional în care se realizează o concordanță deplină între informațiile de ieșire și informațiile de intrare, se utilizează informații minime de intrare pentru obținerea în timp util a informațiilor de ieșire necesare și suficiente și se folosesc cele mai adecvate (inclusiv din punct de vedere economic) tehnici și mijloace pentru culegerea, înregistrarea, transmiterea, prelucrarea, arhivarea și regăsirea informațiilor. Din definiția dată rezultă că în condițiile actuale ale creșterii considerabile a volumului de

informații ce trebuie să fie prelucrate, reiese că activitatea de realizare a sistemului informațional integrat al planificării urmărește eliminarea paralelismelor, reducerea redundanțelor, minimizarea timpului său de răspuns și mărirea eficienței sale.

În procesul de perfecționare a sistemului informațional al planificării apare necesitatea de a uni modulele și subsistemele determinate de complexitatea structurală a sistemului respectiv, astfel încît în funcționare să se asigure în permanență caracterul unitar al sistemului dat. Procesul de obținere a unui sistem informațional prin unirea a două sau mai multor elemente de structură (activități, module, subsisteme), în condițiile asigurării compatibilității funcționale necesare între aceste elemente, reprezintă tocmai un proces de integrare. Prin sistem informatic integrat trebuie deci să se înțeleagă sistemul informatic corespunzător unui sistem informațional integrat. Se poate trage astfel concluzia că **realizarea unui sistem informatic integrat este posibilă numai în condițiile în care sistemul informațional respectiv este conceput ca un sistem integrat.** Această accepțiune vine să ne ajute totodată să înțelegem cauzele unor încercări nereușite de implementare a unor sisteme informatice integrate pe structurile unor sisteme informaționale neintegrate.

În practica proiectării sistemelor informatice, unul dintre instrumentele principale de realizare a procesului de integrare îl reprezintă bazele de date, — elemente constitutive ale băncilor de date — mijloc eficient de prelucrare a datelor și surse unice de asigurare operativă cu informații a tuturor activităților necesare pentru realizarea obiectivelor sistemelor informaționale corespunzătoare. Sistemul informatic al C.S.P. se sprijină deja pe primele baze automate de date în exploatare sau în experimentare, părți componente și integrate ale Băncii de date a planificării.

dr. ing. Valeriu PESCARU

directorul Centrului de informatică și cibernetică, pentru planificare — Comitetul de Stat al Planificării

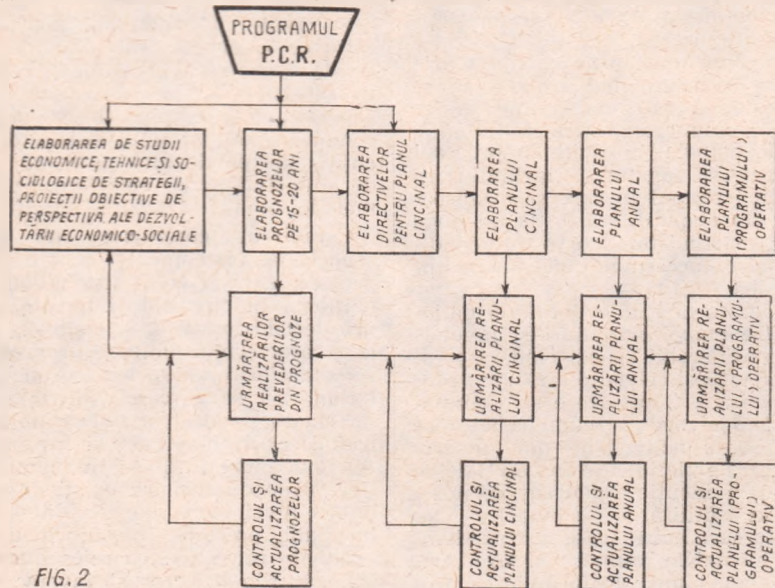

FIG. 2

Continuitatea etapelor de planificare

¹⁾ Prin activitățile de planificare se înțelege fundamentarea, elaborarea, adoptarea, desfășurarea, transmiterea, urmărirea și controlul execuției planurilor, actualizarea și preliminară planurilor.

²⁾ Prin sistem tehnic de prelucrare a informației înțelegem, aici, inclusiv activitățile de culegere, înregistrare, transmitere, control, corecție, arhivare, regăsire etc. a informațiilor.

³⁾ Sistemul informațional reprezintă ansamblul interconectat printr-o concepție unitară (sistemică) a activităților de proiectare, culegere, înregistrare, transmitere, prelucrare și arhivare a informației, realizate de personal care utilizează procedee, metode, mijloace și tehnici adecvate pentru furnizarea în timp optim de o precizie și o structură corespunzătoare a informațiilor necesare (sintetice, selecționate, analitice etc.) la diferite niveluri sau puncte de informare și/sau de decizie; toate aceste activități sînt subordonate scopului de asigurare a parametrelor maximi în activitatea sistemului de bază (economico-socială), atît în cadrul elementelor sale de structură și în ansamblul lui, cit și în cadrul structurilor ierarhice superioare din care acesta face parte.

Oferta de bunuri de consum, oglinďă a potențialului economiei românești

DE LA O EDIȚIE LA ALTA, Tîrgul de mostre de bunuri de consum a marcat pași mari înainte făcuți de acest sector al economiei românești în îmbunătățirea aprovizionării și servirii populației. Dimensiunile saltului pot fi apreciate dacă luăm, spre exemplu, industria ușoară, principalul furnizor de bunuri de consum, care în anul 1950 fabrica 9 000 de articole, iar în prezent peste 125 000. Sînt realizări ce confirmă odată mai mult clarviziunea opțiunilor fundamentale ale politicii partidului de industrializare socialistă, de dezvoltare economică în ritm rapid a țării, care a generat și creșterea puterii de cumpărare a oamenilor muncii.

GRIJA PERMANENTĂ a conducerii partidului, a tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu pentru ridicarea bunăstării materiale a poporului, a calității vieții, concretizată și în elaborarea recentă a Programului privind producerea și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, s-a regăsit și în concepția de organizare a actualei ediții a tîrgului, unde la negocierea contractelor dintre industrie și comerț este consultat mult mai larg viitorul beneficiar — populația.

Însuși mecanismul contractărilor a suferit modificări, în sensul că alegerea fondului de marfă angajat de întreprinderile comerciale județene nu se mai face de către un merceolog, ci prin decizie colectivă, în cadrul unei comisii formată la nivel județean. De asemenea, la actuala ediție sînt expuse numai produse care au asigurate condițiile introducerii în fabricația curentă,

bazate într-o măsură tot mai mare pe materii prime indigene.

Cu ocazia vizitei făcute la tîrg, secretarul general al partidului a adresat calde felicitări expozaților pentru realizările obținute în producția bunurilor de consum, indicîndu-le totodată continuarea eforturilor de innoire și modernizare a sortimentelor, de introducerea a tehnologiilor moderne, astfel încît să-și aducă o contribuție tot mai mare la înlătuirea politicii partidului de creștere a nivelului de civilizație și bunăstare a întregului popor.

Pentru cititorii care nu au avut prilejul să viziteze pînă acum tîrgul, vom încerca o succintă trecere în revistă a noutăților pe care le propune în acest an industria bunurilor de consum.

SI SĂ ÎNCEPEM cu cei mai mici dintre consumatori — cărora industria ușoară le-a rezervat un întreg pavilion plin de noutăți, lărgirea gamei de produse destinate copiilor fiind una din preocupările deosebite ale actualei ediții. Prezentarea sortimentelor în „pavilionul copiilor” este făcută în standuri amenajate tematic după vîrstă: nou-născuți, grupa mare, școlari — sau după utilizări: pentru joacă, sport, școală, activitate pionierească.

Confecțiile sînt din țesături moderne, în culori deschise și cu desene specifice grupelor de vîrstă; rochii pentru fetițe — în culori pastelate, cu broderii și dantele, haine pentru băieți — cu aplicații din metal și piele sintetică. Pentru sport se etalează modele noi de treninguri, compleuri pentru tenis etc. Într-o gamă coloristică foarte diversă și de o croială modernă sînt impermeabilele și paltoanele, mult deosebite de ceea ce se oferea cu cîțiva ani în urmă. La încălțăminte se realizează efecte deosebite prin utilizarea de materiale ce imită pluta, crepul, prin utilizarea materialelor textile sau pe suport textil.

Jucăriile se remarcă prin orientarea către educarea gustului pentru tehnică (truse minitehnicus, monorai, tractor selenar, avion Vlaicu ș.a.), ceea ce nu înseamnă că au fost uitate păpușile (la „Arădeanca”, de pildă, au fost create 7 noi sortimente). Pe poligonul de probă din vecinătatea pavilionului sînt „experimentate” de micii vizitatori noile modele de biciclete, mașinuțe, tractoare cu pedale, elicoptere. Sectorul de jucării al industriei ușoare și-a propus ca pînă în 1980 să realizeze 5 000 de modele noi.

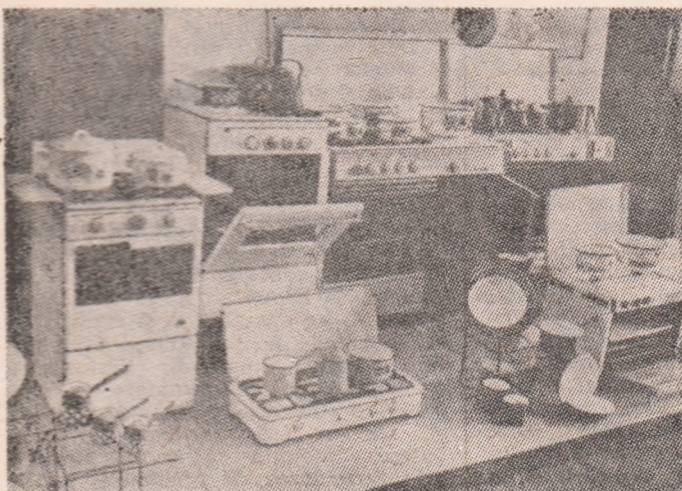
Și cum peste puțin timp începe școala, să nu uităm de numeroasele modele de ghiozdane, ș.a. Întreprinderea „Flaro”-Sibiu efectuează chiar unele cercetări de marketing asupra preferințelor pentru stilouri și mașinuțe.

UN ALT OBIECTIV urmărit la această ediție este dezvoltarea producției de articole pentru ușurarea muncii în gospodărie. La realizarea acestui obiectiv contribuie atît Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — ce prezintă mașini de spălat rufe, fiare de călcat cu termoregulator și umidificator, mașini de cusut electrice portabile „Veronica”, frigidere, reșouri electrice, termoplonjoare, radiatoare, ventilatoare, robotul multifuncțional pentru gospodăriile țărănești, cîr și industria ușoară — care prezintă mașinile de gătit mixte (gaze + electric) tipurile Elegant și Lux, mașini electrice de gătit Vera, reșourile electrice cu două ochiuri, cupitoare electrice Rapid, oale de copt electrice, oale de fierț sub presiune, aparate de fript cu și fără rotisor, hote absorbante.

Unitățile industriei locale au pregătit pentru anul viitor circa 8 000 de articole, din care multe sînt produse noi, în special articole de uz casnic. Notăm între noutăți aparatul pentru prepararea băuturilor răcoritoare, noi modele de grătore pentru fript, soba electrică cu ventilator „Calorcomfort”, mașini de rîsniț, o diversitate de articole mărunte din mase plastice și metal, utile în gospodărie, aparat de atragere și distrugere a insectelor.

Acelorași necesități de înzestrare a gospodăriei, de ușurare a muncii casnice le răspund, de asemenea, multe din exponatele cooperăției meșteșugărești. Menționăm dintre acestea robotul de bucătărie cu patru operații, aparatul de lustruit parchetul, minimașina de spălat rufelee copiilor, dușul portabil ce se poate adapta la robinet, setul de utensile „Gospodina” pentru servirea mesei.

Produse chimice pentru ușurarea muncii femeii în gospodărie oferă întreprinderile „Farmec”-Cluj-Napoca și „Nivea”-Brașov, care etalează în pavilionul chimiei 60 de noi spray-uri pen-

Utilizînd noile aparate realizate de industria ușoară, gospodina își va petrece mult mai puțin timp în bucătărie.

tru curățat covoare, mochete, mașini a-ragaz, linoleum, faianță, odorizante pentru bucătărie, soluții de scos petele de pe țesături. Întreprinderile de detergenți din Timișoara și Ploiești au îmbogățit gama detergenților cu încă 30 de noi sortimente, printre care detergenții universali cu spumare reglată și detergenții speciali pentru lenjerie din materiale sintetice.

RITMUL RAPID al procesului de urbanizare, numărul mare de locuințe noi construite la orașe și sate face necesară existența în comerț a unor cantități sporite de mobilă, de articole pentru amenajări interioare, grupuri sanitare etc.

Acestor cerințe le răspund cele 50 de întreprinderi ale Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții care expun, în cadrul târgului, peste 300 de garnituri noi de mobilă — dormitoare, camere de zi, camere de tineret, bucătărie. De remarcă soluțiile constructive și tehnologiile moderne cum sînt: rame tip cutie la pereți exteriori — mobilă „Monaco”, lacuri opace în diverse nuanțe pastelate pentru înlocuirea furnirului, — mobilă „Călin” și „Living”, mobilier lavabil tip „Dănuț” pentru camerele de copii, măsuțe cu blatul din faianță, mobilier pentru dormitor cu fronturi din material textil sau oglindă — tip „Fabiana”, mobilier placat cu folie din masă plastică.

În cadrul gamei de articole pentru amenajări interioare, întreprinderea de materiale de construcții-Turda prezin-

tă 20 de modele noi de tapet lavabil în culori și desene moderne, dale și carpețe din mocheta Poliom, covoare p.v.c. pe suport textil cu motive de inspirație folclorică.

Întreprinderile de ceramică fină pentru construcții din Cluj-Napoca și „Cesarom”-București prezintă modele noi de garnituri de baie cu linii moderne, în culori pastelate, cu o funcționalitate ameliorată. Pe lângă plăcile de faianță tradiționale, întreprinderea clujeană expune și plăci serigrafiate, obținute pe baza unor noi tehnologii.

Centrala sticlei și ceramicii fine expune ultimele realizări ale talenților săi creatori — realizatori ai cristalului românesc, ai feeriilor încrustate în sticlă și cristal colorat, ai inspiratelor articole modelate în ceramică și porțelan.

IN CADRUL ACTUALEI ediții a târgului se vor încheia contracte pentru 31 milioane perechi de încălțăminte, reprezentînd necesarul rețelei comerciale de specialitate în semestrul I al anului viitor. Negocierile se poartă pe baza a circa 1500 de modele de încălțăminte pentru adulți și copii, din care 80 la sută sînt creații noi. De remarcă că încălțămîntea pentru femei reflectă într-o mai mare măsură linia modei, prin formatul tălpilor, tendința de alungire a vîrfului, tocuri mai subțiri, înalte și drepte. Noile modele de poșete — 400 — se caracterizează prin alungirea orizontală, format trapezoidal, cu diverse accesorii — urmărind, de asemenea, linia modei.

În sectorul confecțiilor, cele 3000 de modele pentru adulți și copii se remarcă prin croială modernă, elegantă, ce asigură o purtare lejeră. Această din urmă caracteristică a fost obținută și la producția confecțiilor pentru copii, prin utilizarea unor mărimi antropometrice actualizate.

Pe lângă confecțiile realizate în serii mari, industria va contracta, cu marile magazine universale și cu unitățile tip „Romarta”, serii scurte. Tricotaje și confecții de mică serie va executa și cooperăția.

Aplicînd tehnologii avansate, diversificînd țesăturile sub aspectul coloritului și contexturilor, Centrala industriei tricotajelor ne propune 3000 de noi sortimente, printre care: jachete și pulovere din p.n.a. lucios în croieli sport, îmbrăcăminte tricotată pentru diverse ocazii din buclă, nopă și friselin, confecții din poliamid texturat și tricoot satinat, o largă varietate de articole pentru copii.

Desigur că orice încercare de prezentare exhaustivă a ofertei de mărfuri a târgului eșuează în fața multimei sortimentale. așa că vom încheia relatarea noastră cu invitația pe care o facem cititorilor, de a vizita târgul, de a face uz de dreptul lor de opțiune asupra noilor produse, răspunzînd la chestionarele difuzate în cadrul târgului, participînd la diversele acțiuni de studiere a preferințelor consumatorilor, organiza-te de expozanți.

I. GEORGE

TEMEINICA PREGĂTIRE A CADRELOR

(Urmare din pag. 12)

după gradul de pregătire profesională (inițiere, avansați), eventual cu mai multe trepte, separate prin examene de grad progresiv de dificultate; pe profilul centralelor industriale; pe profilul întreprinderilor de comerț exterior: mărfuri de bursă, exporturi complexe, navlosire, engineering-consulting ș.a.

Se poate constata că majoritatea criteriilor au rațiuni temeinice, ceea ce evidențiază necesitatea diversificării programelor și stabilirii, pentru fiecare caz (întreprindere) în parte, a celor mai adecvate programe, în dialog nemijlocit cu întreprinderile beneficiare.

Evaluarea conținutului programelor sub prisma **noutății cunoștințelor transmise** a indicat, în cazul cadrelor cu studii medii și al juristilor, o pondere de circa 50%, iar în cazul economiștilor, inginerilor și șefilor de serviciu — de circa o treime. Putem aprecia că prin specializarea multicriterială a programelor, ponderea cunoștințelor noi va putea crește substanțial.

Dintre formele de transmitere a cunoștințelor au întrunit o apreciere bună: **expunerile, aplicațiile, studiile de caz, discuțiile generale.** Mai puțin apreciate au fost discuțiile panel și referatele întocmite de cursanți; se pare însă că nu toți cei chestionați au înțeles sensul dat referatului în formularul anchetei, anume prezentarea nu de noțiuni teoretice (căci acestea sînt transmise în curs), ci de cazuri concrete din întreprindere.

La întrebarea asupra celei mai utile forme de verificare a cunoștințelor —

„test final” sau „elaborare de proiecte avînd ca obiect soluționarea unei probleme concrete recomandate de întreprindere”, majoritatea cadrelor de conducere au optat pentru cea de-a doua variantă. Și celelalte categorii de personal au apreciat, în majoritate, cu calificative „foarte util” sau „util” forma elaborării de „proiecte finale” (tabelul nr. 2).

Tabelul nr.2

Categoriile de personal	Foarte util	Util	Puțin util	Inutil
Sefi serviciu	50%	35%	5%	10%
Economiști	50%	45%	3%	2%
Ingineri	30%	65%	5%	-
Juriști	20%	70%	-	-
Cadre medii	40%	35%	20%	5%

Gruparea răspunsurilor la anchetă în legătură cu utilitatea elaborării de proiecte finale.

Pentru realizarea cît mai eficientă a proiectelor, se gîndește structurarea programelor de perfecționare în două module — primul incluzînd predarea sub formă de dezbateri, studii de caz, aplicații, la sediul centrului de perfecționare, a tematicii prevăzute în program, iar cel de-al doilea, sintelizarea și generalizarea cunoștințelor precum și susținerea proiectului pe o temă concretă din activitatea întreprinderii, aceasta urmînd să aprecieze utilitatea soluției, cu obligația aplicării ei în practică.

Majoritatea absolvenților programelor apreciază ca necesară menținerea în

continuare a legăturii cu centrul de perfecționare, drept una din premisele unui sistem de formare permanentă.

„Formarea omului nou — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste — trebuie să pornească de la adevărul binecunoscut după care munca, activitatea socială utilă constituie factorul determinant în formarea conștiinței socialiste, în educarea morală și politică a maselor”.

Activitatea de perfecționare permanentă a pregătirii profesionale reprezintă, prin excelență, o activitate socială utilă, avînd menirea să contribuie în mod nemijlocit la creșterea productivității muncii și, implicit, la sporirea volumului de bunuri materiale și spirituale destinate ridicării nivelului de viață al poporului. Ea necesită însă cunoașterea și înțelegerea de către toți factorii competenți atât a tehnicilor și metodelor pe care le utilizează această activitate cît și a rezultatelor înregistrate pînă în prezent, astfel ca să se poată lua măsuri pentru îmbunătățirea muncii în viitor în acest sector de activitate și să se obțină sporirea eficienței acesteia. Ancheta-sondaj prezentată mai sus aduce argumente peremptorii în acest sens. Rămîne ca pe baza concluziilor desprinse, toți cei chemați să aducă un aport la această activitate — organizatori și cursanți — să contribuie la dezvoltarea unui climat mai favorabil desfășurării procesului de perfecționare a pregătirii profesionale în întreprinderi și, desigur, să participe la dezbaterile începute de revista noastră, prin formularea de propuneri, puncte de vedere, prin prezentarea unor experiențe interesante în aplicarea Legii nr. 2/1971.

Ecouri la dezbateră „R.E.” —
ZONAREA TURISTICĂ

CRITERII ÎN ELABORAREA SCHIȚELOR PROSPECTIVE DE DEZVOLTARE A ZONELOR TURISTICE

DEZVOLTAREA turismului în general — și a celui balnear în special — cunoaște impulsul puternic pe care socialismul l-a dat întregii noastre vieți economico-sociale. Produsul turistic este o expresie atât a resurselor naturale, cât și a condițiilor pe care le creează economia, în cadrul reproducerii largite socialiste. În acest context, zona turistică își poate aduce contribuția la dezvoltarea turismului pe întreg teritoriul, la valorificarea optimă a resurselor naturale și umane ale țării — așa cum a reieșit și din dezbateră organizată recent pe această temă de „Revista economică”.

Principala cerință, în momentul de față, pentru demararea zonării turistice o constituie elaborarea criteriilor teoretice care — verificate în practică prin aplicarea concretă, în condițiile date din fiecare zonă — să conducă la întocmirea unei schițe prospective a dezvoltării turismului în zona preconizată, fundamentată pe studii de prognoză.

Pornind de la problemele ridicate în dezbateră menționată, vom prezenta în continuare rezultatele concrete ale cercetărilor privind zona Herculană-Cerna, sintetizate în schița prospectivă a dezvoltării acestei zone.

Analizând factorii care au influențe favorabile asupra dezvoltării turismului național, cu accent pe dezvoltarea zonală, a fost necesar să se urmărească încadrarea armonioasă a zonei în sistemul general de dezvoltare a turismului național. Estimările făcute în prognoza elaborată de Ministerul Turismului, privind evoluția atât a fluxurilor turistice interne, cât și a celor internaționale până în 1990, constituie un ghid-cadru pentru zonarea elaborată pe baza condițiilor concrete de relief, climă, investiții și produs turistic oferit.

În determinarea zonei turistice Herculană-Cerna au fost cuantificate o serie de elemente noi, care pot interveni pe o perioadă mai îndelungată și care pot impulsiona sau încetini circulația turistică. În schița elaborată pentru zona Herculană-Cerna, avem astfel în vedere o serie de factori specifici:

1. Posibilitatea extinderii sferei actuale de acțiune a stațiunii pe întreg complexul natural, economic și poten-

**Valca Cernei :
frumuseți naturale în așteptarea unei valorificări turistice.**

țial turistic din bazinul hidrografic al Văii Cernei.

2. Necesitatea amplificării și diversificării în continuare a produsului turistic din zonă, prin captări de noi izvoare termale, punerea în valoare a acestora care astăzi nu sînt folosite (sau sînt folosite în mod rudimentar), introducerea unor tratamente noi (cum ar fi cele în maladii neurotice, pulmonare), crearea de microstațiuni sau puncte turistice exclusiv pentru odihnă, sporturi de iarnă, nautice, deschiderea de noi trasee turistice etc. (În toate acestea este luată în considerare și probabilitatea ca știința medicală să descopere, pînă în 1990, un leac medicamentos sau alte tratamente decît cele termale pentru reumatism. În această ipoteză, este necesar ca orientarea produsului turistic al actualelor Băi Herculană, cît și al noilor microstațiuni prevăzute în schiță să poată fi cu ușurință adaptată unei astfel de situații, chiar dacă este mai puțin previzibilă).

3. Valorificarea bogatului potențial de resurse naturale și umane din zona Herculană-Cerna, inclusiv cele turistice, să se facă din cadrul unei concepții de ansamblu a dezvoltării tuturor sectoarelor de activitate economică și socială. Deci, s-a impus corelarea prognozei turistice cu prognoza dezvoltării celorlalte ramuri ale economiei în profil zonal, și toate acestea în cadrul economiei județene în conexiune cu zonele limitrofe.

4. Programul de amenajare a apelor, de creare de bazine de retenție și de hidrocentrale pe riul Cerna deschide noi perspective turismului și creează premise pentru implantarea de noi produse turistice.

5. Evoluția în perspectivă a condițiilor mediului înconjurător trebuie luată în considerație așa cît dezvoltarea bazei materiale și creșterea numărului turiștilor în întreaga zonă să nu creeze factori de poluare a mediului înconjurător, prin supraaglomerare și prin ac-

tivități care ar putea dăuna echilibrului ecologic. În aceste condiții, elaborarea hărții zonale este făcută în principal nu prin extrapolarea datelor de astăzi privind activitatea turistică, ci prin evaluarea resurselor efective și potențiale de dezvoltare armonioasă a turismului în zona râului Cerna, conform necesităților impuse de ridicarea continuă a nivelului calității vieții.

Luînd în considerare, în măsura posibilă, toți acești factori, în harta prospectivă a turismului în zona Herculană s-a înscris o arie de 550 km². De asemenea, în această suprafață sînt amplasate 5 microstațiuni, care se prevede a fi realizate în perioadele 1981—1985 și 1986—1990.

Conform acestei hărți prospective, zona proprie a Băilor Herculană va putea ajunge, în anul 1990, la un număr de 8 700 locuri, iar celelalte microstațiuni — la 5 900 locuri; deci, în total, 14 600 locuri pe întreaga zonă. Astfel, la km 7 pe șoseaua Herculană — Baia de Aramă va putea fi amplasată o microstațiune de odihnă de 1 000 de locuri, cu agrement complex pe lac (sporturi nautice, pescuit etc.). Condiții pentru construirea unei microstațiuni de 1 500 de locuri sînt și la barajul Valea lui Iovan, din cadrul Complexului Cerna-Motru-Tismana. Pe Valea Cernei, pe traseul drumului turistic, se propune un motel de circa 1 000 de locuri la km 14, iar în direcția km. 25 se preconizează un motel de tranzit de 1 000 de locuri. În schiță este amplasat și un sat de vacanță de 100 de locuri. Toate acestea au la bază studii privind evoluția spațiilor de cazare pe întreaga zonă Herculană-Cerna, la care s-au avut în vedere criteriile generale privind conducerea prospectivă-sistemică a turismului, precum și cele speciale privind elaborarea lucrărilor de zonare în turism.

dr. Ilie CRISTESCU
Băile Herculană

Folosirea calculatoarelor electronice PROIECT DE OPTIMIZARE A PRODUCȚIEI

FOLOSIREA calculatoarelor electronice la organizarea și conducerea eficientă a proceselor de producție în economia noastră este o necesitate de prim ordin. Aceasta este determinată pe de o parte, de creșterea volumului

Luând în considerare nivelul actual al unităților economice, de dotare cu echipamente de prelucrare a datelor, precum și posibilitatea efectuării unor lucrări complexe prin serviciile oferite de centrele terito-

tractele de livrare pe termen lung etc.;

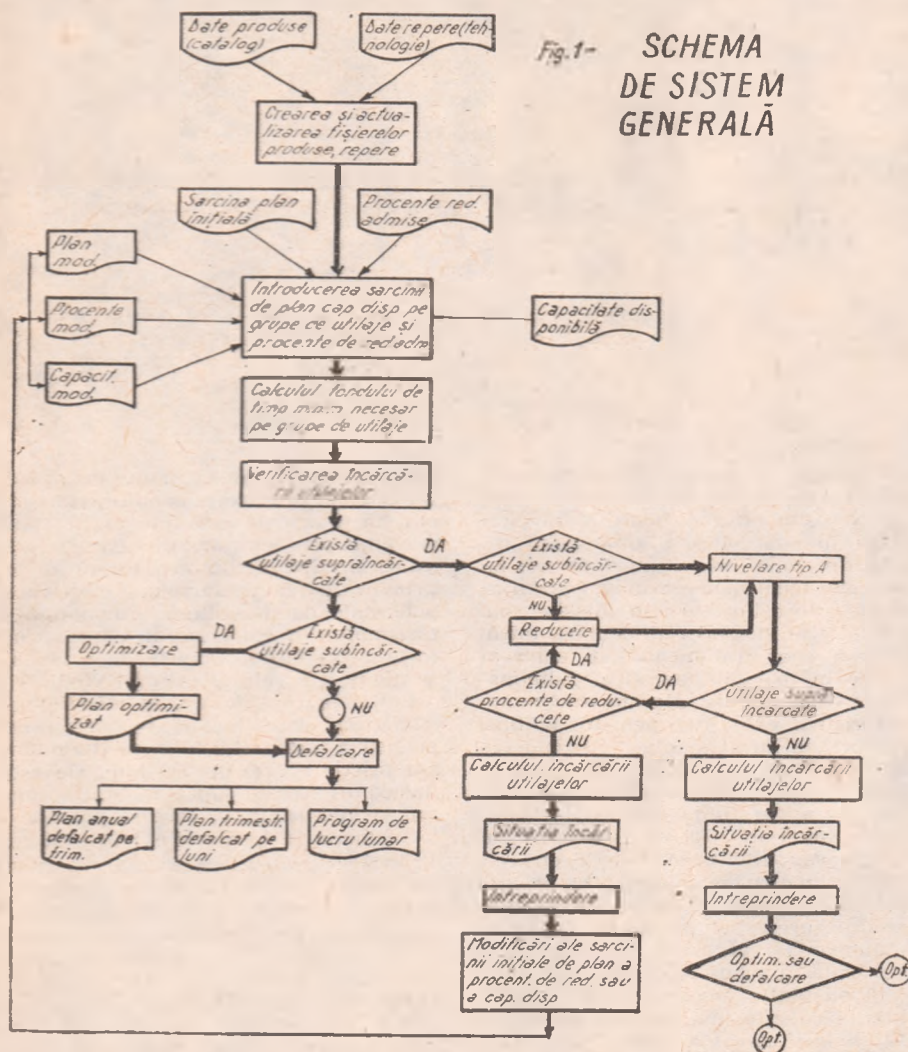
2. — optimizarea planului de producție anual în funcție de criteriul de eficiență stabilit de conducerea unității industriale;

3. — defalcarea planului de producție anual pe trimestre în unități fizice și valoric;

4. — actualizarea planurilor de producție trimestriale și defalcarea sarcinilor pe luni în unități fizice și valoric;

5. — elaborarea programelor de fabricație lunare (decadale) pe grupe de utilaje sau verigi de producție în unități fizice.

Fluxul de prelucrare al datelor pentru obținerea lucrărilor prezentate mai sus este redat în fig. nr. 1.

și complexității activității din fiecare unitate industrială, iar pe de altă parte de necesitatea realizării la un nivel ridicat de eficiență a dotării tehnice a proceselor de producție.

În acest context, organizarea și conducerea eficientă a fiecărei unități industriale, se poate realiza numai dacă întregul sistem informațional-decisional se bazează pe programe de producție fundamentate științific cu capacitățile de producție ce pot fi realizate în perioadele de plan considerate. Prin utilizarea sistemelor de prelucrare automată a datelor este posibil ca pe baza unor modele matematice, întocmite cu restricțiile impuse de sarcinile concrete ale unității, să se elaboreze programele de producție optime, care pot fi actualizate operativ în funcție de schimbările ce intervin în activitatea de producție.

riale de calcul electronic, prezentăm în cele ce urmează un proiect de sistem informațional prin care se poate realiza optimizarea programelor de producție în cadrul întreprinderii.

În sinteză, sistemul proiectat și implementat la o întreprindere din ramura construcțiilor de mașini, cu un sortiment larg de produse și o tehnologie complexă, realizează următoarele:

1. — verificarea încărcării capacităților de producție cu sarcinile de plan inițiale, stabilite de conducerea unității industriale rezultate din defalcarea planului cincinal, din con-

Etapele prelucrării datelor

a) crearea și actualizarea fișierelor de bază REPERE și PRODUSE

Fișierele REPERE și PRODUSE constituie baza de pornire a sistemului, fiind create în perioada de implementare și actualizate în funcție de modificările ce intervin în structura constitutivă a produselor și a variantelor tehnologice de prelucrare. Ele servesc la calculul încărcării utilajelor și la optimizarea și defalcarea sarcinilor de plan, având structura redată în fig. nr. 2.

Schema de sistem pentru crearea, actualizarea și listarea acestor fișiere este redată în fig. 3.

b) verificarea încărcării utilajelor
În cadrul acestei etape se efectuează mai multe lucrări, care se desfășoară conform schemei de sistem din fig. 3, astfel:

1. Actualizarea fișierului PRODUSE cu cantitățile impuse ca sarcină inițială, crearea fișierului cu procente de reducere (PROC) și a fișierului cu capacitățile disponibile (CAPDISP) care se realizează prin procedura UP4 Bis. În acest scop întreprinderea va trebui să furnizeze următoarele date: cantitățile de producție considerate ca sarcină inițială, procentele de reducere ce pot fi aplicate în caz de suprasarcină și fondul de timp disponibil pe grupe de utilaje.

2. Determinarea fondului de timp necesar pe repere și grupe de utilaje conform sarcinii inițiale în varianta de prelucrare cu cel mai mare randament (UP6 BIS) și crearea fișierului de capacități necesare (CAPNEC) pe produse (UP7 BIS și UP7).

3. Calcularea și verificarea diferențelor dintre capacitățile disponibile și cele necesare realizării sarcinii inițiale (UP8).

REPERE

COD PRODUS	COD REPERE	DENUMIRE REPERE	UTILAJ 1		UTILAJ 2		UTILAJ 30	
			TIMP		TIMP		TIMP	
			UNITAR	TOTAL	UNITAR	TOTAL	UNITAR	TOTAL
9 (4)	9 (4)	X (20)	X	9 (5)	9 (10)	X	9 (5)	9 (10)

PRODUSE

COD PRODUS	DENUMIRE PRODUS	REPERE UNITAR	CANTITATE		
			INITIALĂ	FINALĂ
			9 (4)	X (20)	9 (4) V 99

Fig. 2

4. Listarea situației încărcării grupelor de utilaje (UP8 BIS), denumită „balanța de încărcare a capacității”.

În funcție de sarcina de producție inițială la această situație pot apărea situații de excedent sau minus de capacitate, fie la toate grupele de utilaje, fie numai la unele dintre ele. Pentru obținerea în mod operativ a programelor de fabricație, s-a stabilit cu avizul conducerii întreprinderii, ca sistemul să lucreze într-un câmp de toleranță de $\pm 5\%$. Programele de producție care nu depășesc această limită, se consideră acceptate urmînd a fi defalcate pe trimestre, luni și grupe de utilaje.

Dacă abaterile rezultate din compararea fondului de timp disponibil cu cel necesar pentru sarcina inițială, sînt în afara cîmpului de toleranță stabilit, se procedează astfel:

— cînd toate abaterile sînt pozitive (excedent capacitate la toate grupele de utilaje) se trece la optimizarea programului de fabricație, respectiv se calculează sortimentul optim de producție ce se poate realiza suplimentar sarcinii inițiale de întreprindere. Programul astfel obținut, se va defalca în continuare pe trimestre, luni și grupe de utilaje;

— dacă toate abaterile sînt negative, se trece la aplicarea procedeelelor de reducere (procent cu procent) pînă cînd abaterile se încadrează în cîmpul de toleranță. În cazul că se epuizează toate procentele de reducere stabilite inițial, iar abaterile negative rămîn în afara cîmpului de toleranță, programul de fabricație se remite întreprinderii, împreună cu balanța de încărcare a capacității, care va decide fie pentru reducerea unor cantități din sarcina inițială, fie pentru creșterea plafoanelor procentuale de reducere, după care se repetă prelucrarea;

— dacă abaterile au valori pozitive la unele grupe de utilaje și valori negative la alte grupe, se trece la nivelarea încărcării capacităților folosind variantele tehnologice pentru reperele la care proiectarea tehnologică prevede executarea unor operații pe mai multe utilaje. În acest scop în cadrul sistemului proiectat sînt prevăzute două tipuri de nivelare:

Nivelarea tip A pornește de la utilajele cu supraîncărcare, repartizînd o parte din repere pentru prelucrare la alte utilaje la care există posibilitatea prelucrării în variante tehnologice și care au rezerve de fond de timp (UP10).

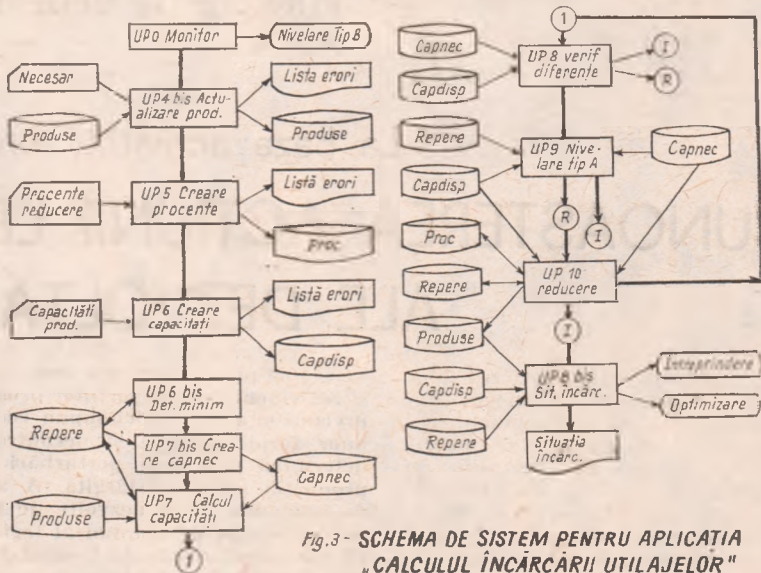

Fig. 3 - SCHEMA DE SISTEM PENTRU APLICATIA „CALCULUL ÎNCĂRCĂRII UTILAJELOR”

Nivelarea tip B se poate executa după o nivelare tip, A atunci cînd aceasta nu a dus la rezultate corespunzătoare. În principiu, o nivelare de tip B urmărește o încărcare uniformă a grupelor de utilaje, pornindu-se de la utilajul cu cea mai mare rezervă de timp și încărcîndu-l prin descărcarea utilajelor supraîncărcate. După nivelarea de tip B se face întotdeauna și o nivelare de tip A.

Dacă după nivelare mai rămîn grupe de utilaje supraîncărcate se vor aplica procentele de reducere pe produse. Cu cît numărul de variante tehnologice este mai mare cu atît crește gradul de echilibrare a locurilor înguste de la unele utilaje prin folosirea excedentului de capacitate de la alte grupe.

c) optimizarea programului de fabricație

În cazul în care, după acoperirea cu capacitate a sarcinilor inițiale obligatorii la toate grupele de utilaj, există rezerve de timp disponibile care depășesc cîmpul de toleranță, se trece la optimizarea programului de fabricație. Sistemul realizat utilizează pentru optimizare programul de bibliotecă OPALINE, bazat pe modelul matematic al programării lineare. Criteriul de optimizare se stabilește în

funcție de interesele întreprinderii: maximizarea valorii producției globale, a producției nete, a beneficiului etc., în care caz funcția obiectiv va fi:

$$(max) f = \sum_{j=1}^n X_j P_j \text{ unde:}$$

x_j reprezintă cantitatea de produse Q_j ; $j = 1..n$ reprezintă ceea ce se poate executa (în buc.);

P_j — prețul de producție unitar sau beneficiul pe unitatea de produs.

Pentru a stabili domeniul în care se caută soluția optimă, se folosesc următoarele tipuri de restricții:

$$1) \quad Q_j^i \leq X_j \leq Q_j^s \text{ (restricții de plan) unde:}$$

Q_j^i reprezintă cantitățile minime din produsul Q_j ($j = 1..n$) stabilite ca sarcină inițială;

Q_j^s — cantitățile maxime ce se admit a se fabrica din produsul Q_j , care reprezintă limitele superioare impuse de posibilitățile de desfacere a sortimentelor respective.

$$2) \quad \sum_{j=1}^n X_j t_{ij} \leq T_{d_i} \text{ (restricție de capacitate) unde:}$$

t_{ij} reprezintă timpul unitar necesar prelucrării produsului Q_j la grupa de utilaje U_i ($i = 1..m$); T_{d_i} — timp disponibil la grupa de utilaje U_i ($i = 1..m$) calculat conform regimului de lucru al secției și ținînd seama de imobilizările în reparații a utilajelor.

Programul de fabricație anual sau trimestrial optimizat (în cazul cînd $Q^i = 0$ sau parțial optimizat $Q^i > 0$) se obține prin actualizarea fișierului plan pe baza operației: $Q_j = Q_j^i + X_j$ care apare la imprimantă ca în tabelul alăturat.

conf. univ. dr. Roman CRIȘAN
lector Nicolae GHIȘOIU
lector Eugen KOLOZSI
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 21)

Cod	Denumire	Timp unitar	Bucăți	Timp total	Realizat bucăți	Observații
9(4)	X(20)	9(5)	9 (8)	9(10)		
Total fond timp necesar (N)						
Total fond de timp disponibil (D)						
Diferența (D—N)						

PUNCTE DE VEDERE

La baza activității eficiente:

CUNOAȘTEREA ACȚIUNII LEGILOR OBIECTIVE
ALE DEZVOLTĂRII (II)

ÎN EFORTUL de cunoaștere a legilor obiective economice nu trebuie pierdut din vedere faptul că însăși esența, raportul legic nu este static, ci se modifică odată cu schimbarea condițiilor în care se manifestă. Ca legi ale activității umane, legile economice nu se manifestă la fel în toată perioada existenței lor, ci își schimbă forma de manifestare, deoarece înseși condițiile prin care ele se impun se diversifică, activitatea economică devine mai bogată, mai complexă, interferențele dintre diferitele feluri de activități se accentuează, interesele subiecților suferă și ele transformări.

O concepție în dinamică

APLICAREA consecventă a principiilor dialectice în conceperea legilor obiective economice ne ferește de o serie de erori în acțiunile practice. Interpretarea mecanicistă, metafizică a legilor obiective economice generează conservatorism, lipsă de receptivitate față de nou. Dacă se ignorază schimbările ce intervin în manifestarea legilor obiective economice și se urmărește regăsirea lor pretutindeni și tot timpul exact în aceleași forme, apare riscul ca măsurile și deciziile luate să nu corespundă realității și să fie respinse de viață. La consecințe similare conduce și poziția contrară de căutare a „noului” cu orice preț, de respingere a elementelor de continuitate care există de fapt în manifestarea legilor economice.

Un exemplu concludent ni-l oferă modul cum au fost interpretate de unii teoreticieni legea valorii și categoriile ei în socialism. pozițiile radicale față de prezența ei în noua orînduire, prin care fie că se respingea total baza obiectivă a existenței și compatibilitatea ei cu economia planificată, fie că ea era abordată într-un mod identic ca în capitalism, nerecunoscîndu-se alt mod de manifestare a legii valorii decît stihinic și spontan. Viața a demonstrat că legea valorii și socialismul nu se exclud reciproc, că planificarea și categoriile valorice nu sînt într-o contradicție ireductibilă. În concepția partidului nostru legea valorii este generată de condiții obiective și ca atare, ea poate și trebuie să fie folosită în interesul dezvoltării economiei socialiste. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu a artătat că unii teoreticieni contrapun în mod greșit categoriile valorice, caracterului planificat al economiei socialiste. — „Nu putem împărtăși teoriile după care economia socialistă ar trebui să se autoregleze în mod spontan, pe baza fluctuațiilor pieței libere. Manifestările stihinice și încercarea de a lăsa exclusiv

pe seama pieței afirmarea nevoii sociale și reglementarea proporțiilor producției, precum și a repartiției supun economia unor forțe instabile și necontrolabile, determină puternice perturbări în producția socialistă lărgită. A accepta ca economia să se dezvolte de la sine prin mecanismul spontan al legii valorii, înseamnă a renunța la unul din cele mai importante avantaje ale noii orînduiri — dirijarea conștientă a economiei în scopul folosirii raționale a tuturor resurselor țării, al satisfacerii intereselor generale ale poporului¹⁾. Ținînd seama de toate acestea, în întregul proces al construcției socialiste și în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, partidul nostru se călăuzește după legitățile obiective, între care și legea valorii, acționînd pentru folosirea lor corespunzător condițiilor concrete din fiecare etapă.

Dinamica legilor economice, ca raport obiectiv, vizează nu numai schimbările ce intervin în modul de manifestare a legilor generale de la o orînduire la alta, ci și în legile specifice unei anumite formații, aspect care trebuie să-și găsească o reflectare adecvată și în acțiunile practice. După cum se știe, legile specifice se manifestă în forme diferite, în diverse etape de dezvoltare ale aceleiași orînduiri. Schimbările vizează, de regulă, sfera de cuprindere, ca și forma în care își impun acțiunea. Bunăoară, pe măsura dezvoltării societății socialiste sfera de manifestare a legii dezvoltării planice proporționale s-a extins cuprinzînd domenii și activități tot mai largi, ca urmare a extinderii și consolidării relațiilor socialiste. În etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, obiectivele afirmării superiorității socialismului pe toate planurile impun manifestarea legii dezvoltării planice, proporționale în întreaga activitate economică și socială.

Și în manifestarea legii repartiției după muncă intervin o serie de mutații odată cu înaintarea societății spre comunism. Astfel, pe măsura apropierii dintre proprietatea de stat și cea cooperatistă se creează și posibilitatea realizării repartiției după muncă, după criteriul unitare, în unitățile de stat și cele cooperatiste. De asemenea, creșterea și diversificarea producției de bunuri materiale, ridicarea gradului de pregătire profesională a tuturor membrilor societății, dezvoltarea conștiinței socialiste deschid căi tot mai largi pentru implementarea principiului repartiției după muncă cu principiul comunist al repartiției după nevoi. Aplicînd cu fermitate principiul eticii și echității socialiste partidul nostru promovează în domeniul repartiției criteriul diferențierii veniturilor în raport de contribuția fiecăruia la dezvoltarea economico-socială, asigu-

rînd, totodată, sporirea ponderii cheltuielilor sociale ale statului în satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale populației.

Evoluția raportului
dintre spontan și conștient

VIATA ECONOMICA atestă că modificările din manifestarea legilor obiective sînt și o rezultantă a creșterii capacității factorilor subiecțivi de a înțelege și a acționa în concordanță cu cerințele obiective, pe măsura sporirii competenței lor profesionale și științifice, a pregătirii politico-ideologice.

În creșterea posibilităților societății socialiste de a realiza mai bine exigențele legii repartizării muncii sociale în proporții determinate, despre care Marx spunea că „nu poate fi nicidecum desființată printr-o anumită formă a producției sociale, ci își poate schimba doar modul de manifestare”, nu putem să nu regăsim schimbările ce intervin în calitatea activității agenților economici în creșterea potențialului lor de a identifica mai realist nevoile societății, structura lor și resursele necesare acoperirii lor, de a dimensiona mai riguros resursele ce trebuie alocate fiecărui domeniu de activitate. Elaborarea programelor de dezvoltare în perspectivă, a diferitelor sectoare și a economiei naționale în ansamblu, ilustrează avansul înregistrat de membrii societății noastre în investigarea realității și dezvoltarea tendințelor obiective. Strategia de lungă perspectivă a partidului nostru relevă posibilitățile crescute de cunoaștere mai aprofundată a realității obiective, ca și perfecționarea metodelor și tehnicilor de evaluare a direcțiilor dezvoltării economice și sociale. Rezultă că societatea socialistă, fără să înlăture orice fenomen spontan, poate să pună sub controlul său conștient necesitatea istorică și să creeze, în cunoștință de cauză, premisele manifestării legilor economice, cu rezultate pozitive. Neîndoielnic că restrîngerea sferei de manifestare a spontaneității și creșterea rolului factorului conștient se realizează în procesul perfecționării însăși a vieții economice și sociale, prin învingerea succesivă a dificultăților legate de condițiile materiale, de limitele factorului subiectiv în cunoașterea realității obiective și a legilor economice, de creșterea treptată a posibilităților sale de adaptare la exigențele acestora. Programul educației politice și culturale socialiste

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul desăvirșirii construcției socialiste vol. 2, București, Editura Politică, pag. 545.

elaborat de partid are ca obiectiv ridicarea potențialului de cunoaștere a maselor pentru stăpînirea în mai mare măsură a proceselor economico-sociale.

Cunoașterea legilor economice nu este o simplă contemplare a realității, ci ea este o acțiune constructivă, cu țeluri și obiective precise. Prin ea se urmărește descoperirea legăturilor interne, necesare dintre fenomene, înscrierea acțiunilor practice în coordonatele legilor obiective, ca una din condițiile esențiale ale desfășurării unei activități eficiente. Cunoașterea fenomenelor economice, a esenței lor constituie cea mai importantă latură a activității umane. Ea îl ajută pe om să înțeleagă corect sensurile evoluției istorice, îl înarmează cu capacitatea de a influența eficient viața practică. Prin aprofundarea laturilor esențiale ale fenomenelor, prin descoperirea și cunoașterea legilor economice obiective se creează premisele fundamentale ale îndeplinirii sarcinilor actualului cincinal de afirmare a revoluției științifico-tehnice în toate domeniile, se asigură mărirea aportului științei la dezvoltarea economică și socială a țării, se realizează o creștere a contribuției proprii la patrimoniul cunoașterii universale.

Cunoașterea științifică fiind singura cale de pătrundere de la fenomen la esență, oferă și posibilitatea transformării „lucrului în sine” într-un „lucru pentru noi”. Aceasta este cu atât mai important, cu cât atitudinea activă pe care o au subiecții în procesul cunoașterii se accentuează în condițiile existenței proprietății socialiste. Agenții economici animați de interese comune cooperează în consens în procesul supunerii naturii. Succesele dobândite de poporul nostru sînt o dovadă grăitoare a înțelegerii corecte a necesității istorice și a folosirii legilor obiective în sensul progresului economic și social. În societatea noastră, raportul libertate-

necesitate are alt teren de manifestare. Proprietatea socialistă a creat posibilitatea ca indivizii să acționeze în cunoștință de cauză, să nu mai fie dominați de legile obiective. Aceste posibilități previzionate de Marx și Engels și-au găsit manifestarea efectivă în democrațismul economic, a cărui perfecționare constituie o preocupare permanentă pentru conducerea partidului nostru.

Eliberați de exploatare membrii societății socialiste au libertatea să acționeze sprijinindu-se pe legile obiective și în limitele condițiilor impuse de ele. Singura constrîngere pe care o cunosc este cea a necesității obiective. Folosirea efectivă de către toți membrii societății a statutului dobîndit în virtutea proprietății socialiste de stăpîni ai propriei activități implică cunoașterea, înțelegerea și capacitatea de a folosi adecvat legile obiective. Cît timp legile economice nu vor fi înțelese corect de toți membrii societății ele vor continua să se impună în activitatea unora din ei sub forma unor constrîngeri neînțelese, iar acțiunilor lor se vor alinia cerințelor realității doar ca efect al unor influențe exterioare, prin executarea mecanică, fără perspectivă și orizont, a unor dispoziții și directive primite. Pentru ca libertatea membrilor societății socialiste să se manifeste pentru toți ca o „necesitate înțeleasă” se impune ridicarea nivelului general de cultură și educație, însușirea cuceririlor științifice de către toți indivizii.

În viziunea partidului nostru ridicarea nivelului general de cultură îmbrățișează, într-un obiectiv unitar, latura profesională, politică și științifică a celor mai largi mase. Lărgirea orizontului de cunoaștere științifică al tuturor membrilor societății este parte integrantă a procesului de extindere a democrației socialiste care condiționează participarea întregului popor la făurirea conștientă a propriului său destin. Pornind

de la adevărul că socialismul și comunismul se construiesc cu poporul și pentru popor și acționînd în direcția creșterii gradului de cunoaștere științifică de către toți membrii societății, partidul nostru creează, totodată, premise optime pentru afirmarea efectivă a democrației economice socialiste. Lărgirea democrației economice nu asigură automat implementarea în toate sectoarele vieții economice a unui comportament democratic, dacă ele nu sînt precedate sau cel puțin însoțite de măsuri practice și eficiente de pregătire și îmbogățire a orizontului de cunoaștere economică de către toți oamenii. Dealtfel, în general, acționînd cu cele mai eficiente mijloace de lărgire a democrației socialiste partidul nostru deschide calea unei largi democratizări a cunoașterii științifice, membrii societății noastre devenind nu numai obiect al acțiunilor de științificare, ci și subiecții ei. „Vasta operă de formare a omului nou — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice — nu se poate înfăptui doar de către activiștii din acest domeniu sau de către intelectuali oricît de geniali și talentați ar fi aceștia, ci presupune crearea unei ample mișcări populare în domeniul educației și culturii”.

Ridicarea permanentă a nivelului lor de cunoștințe generale și economice constituie o îndatorire pentru toți cei ce muncesc în domeniul producției materiale. Obiectivele etapei actuale de formare a omului nou impun concentrarea eforturilor în direcția dezvoltării cerințelor obiective specifice etapei și înarmarea agenților economici cu cea mai importantă pîrghie de ridicare a eficienței întregii activități: cunoașterea, stăpînirea și folosirea corespunzătoare a legilor economice.

conf. dr. Ileana STĂNESCU
Academia de Studii Economice

PROIECT DE OPTIMIZARE A PRODUCȚIEI

(Urmare din pag. 19)

d) defalcarea programului de fabricație

Pentru defalcarea programului de fabricație anual pe trimestre și a celui trimestrial pe luni și decade se utilizează același model matematic ca și în cazul optimizării, cu următoarele adaptări:

— numărul necunoscutelor în model crește, deoarece fiecare produs este defalcat în mai multe cantități (sarcina de producție pe perioada de defalcare: trimestre, luni, decade);

— capacitățile disponibile T_{di} vor fi date pe perioadele de defalcare (trimestre, luni, decade);

— intervin restricții care asigură ca suma cantităților defalcate să fie cel puțin egală cu cantitatea stabilită pentru produsul Q_j pe întreaga perioadă la care se referă defalcarea;

— restricțiile privind dubla limitare a cantităților (inferioară Q_j și superioară Q_j) sînt înlocuite cu restricții simple, care stabilesc niște limite inferioare pentru cantitățile defalcate, denumite restricții de defalcare, corespunzătoare unor condiții cerute fie de eficiența loturilor de fabricație sau de termenele de livrare către beneficiari.

Pentru realizarea lucrărilor de defalcare a programelor de fabricație, întreprinderea va furniza informații privind capacitățile disponibile și restricțiile de defalcare. După defalcare prin sistemul proiectat este posibilă și elaborarea programelor de lucru pe repere și grupe de utilaje. După efectuarea prelucrării se obțin următoarele situații:

— programul de fabricație anual defalcat pe cele 4 trimestre care cuprinde: cod, denumire, timp unitar, bucăți repere, timp total și realizat bucăți;

— programul de fabricație defalcat pe luni care conține: codul și denumirea produsului, sarcina inițială și planul acceptat în trimestrul respectiv defalcat pe luni cantitativ și valoric cu totalizări pe fiecare lună.

e) elaborarea programelor operative (lunare, decadaie).

Pentru elaborarea programelor operative de fabricație în schema de sistem privind optimizarea, mai intervine o procedură care folosind capacitățile defalcate din fișierele CAPDEF și PLANDEF, elaborează programele de fabricație pe perioadele de timp solicitate de întreprindere.

După efectuarea prelucrărilor se obțin situații cu programele de lucru lunare (decadaie) pe repere și grupe de utilaje.

Avantajele sistemului proiectat, evidențiate și cu ocazia implementării acestuia sînt în principiu următoarele:

1. reducerea volumului de muncă manuală pentru elaborarea și fundamentarea planului anual, trimestrial și a programelor de lucru lunare cu peste 90%.

2. optimizarea programelor de fabricație și la întreprinderile cu un număr mare de produse ce se obțin cu un număr mare de utilaje sau verigi de producție complexe;

3. poate fi implementat în unitățile industriale fără a necesita o pregătire îndelungată a personalului sau efectuarea unor lucrări pregătitoare voluminoase și în timp, singura cerință fiind necesitatea ținerii la zi a evidenței proiectării tehnologice pentru actualizarea fișierelor PRODUSE și REPERE, deci poate fi ușor generalizat la întreprinderile cu profil asemănător;

4. sub aspect calitativ informațiile obținute asigură fundamentarea științifică a deciziilor la toate nivelele, pînă la locul de muncă, astfel încît orice modificare ce trebuie operată să poată fi făcută cu destulă certitudine și fără a periclita realizarea planului.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

ȘCOALA sovietică de economie matematică se remarcă de mai multă vreme printr-o vie și fructuoasă activitate. Se elaborează studii de mare anvergură de aplicare a matematicii și ciberneticii în teoria și practica economică. S-au impus în opinia științifică internațională colective valoroase de cercetare care lucrează la Institutul central de economie matematică din Moscova și filiala din Novosibirsk a Academiei de Științe a Uniunii Sovietice.

Valoarea științifică a acestor studii și-a găsit o recunoaștere oficială: pentru contribuția lor în domeniul aplicării metodelor economico-matematiche în economia sovietică acad. L.V. Kantorovici, acad. V.S. Nemcinov și prof. V.V. Novojilov au fost distinși cu premiul Lenin; lucrările savanților sovietici privind balanța legăturilor interramuri și planificarea chimizării economiei naționale au fost distinse cu Premiul de Stat al Uniunii Sovietice; în anul 1975, sovieticul L.V. Kantorovici a împărțit cu americanul T.J. Koopmans premiul Nobel pentru economie, pentru contribuția adusă la programarea matematică a economiei.

Stimulată de dezvoltarea științelor matematice, extinderea metodelor matematice în gindirea economică sovietică a început încă din primii ani de după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, o dată cu elaborarea primelor planuri economice, însă ea a fost abandonată o anumită perioadă de timp, cind s-a pus pe planul al doilea analiza cantitativă a fenomenelor economice. Totuși, unele modele macro-economice

AFIRMAREA ȘCOLII SOVIETICE DE ECONOMIE MATEMATICĂ

elaborate în perioada interbelică prezintă interes și astăzi.

În prezent este generalizată opinia că se pot distinge trei etape în dezvoltarea cercetărilor economico-matematiche și economico-cibernetice din Uniunea Sovietică în perioada de după cel de-al doilea război mondial.

În prima etapă (la sfârșitul deceniului al șaselea) cercetarea s-a ocupat în principal de elaborarea unor modele de echilibru de tipul balanței legăturilor interramuri — adaptându-se modelul input-output la condițiile economiei sovietice — precum și a unor modele de programare liniară utilizate pentru calcule economice experimentale.

În etapa a doua (la începutul deceniului al șaptelea) preocupările economiștilor matematicieni s-au concentrat asupra elaborării unor tipuri diversificate de modele de optimizare în vederea aplicării lor la soluționarea unor probleme de

planificare. În acest sens, au fost construite un mare număr de modele economico-matematiche, pe baza cărora au fost efectuate calcule pentru întocmirea unor planuri optime concrete (de pildă: planuri optime de transport, de utilizare a combustibililor, de încărcare a utilajului în întreprinderi; amplasarea optimă a unor întreprinderi industriale; repartizarea optimă a fondurilor de investiții etc.).

Cea de-a treia etapă este caracterizată printr-o orientare în direcția sintetizării cercetărilor tematice și dezvoltării unei abordări sistematice în folosirea metodelor economico-matematiche în activitatea practică. De la elaborarea unor modele de optimizare izolate s-a trecut la formularea unei concepții și crearea unei **teorii a funcționării optime a economiei naționale socialiste**. Aplicarea modelelor în planificare și conducere se integrează în cadrul unor sisteme automate de conducere, create pentru diferitele verigi ale economiei naționale.

O operă majoră de sinteză a școlii economico-matematiche sovietice o constituie recenta apariție a dicționarului enciclopedic „Matematica și cibernetica în economie”¹⁾, publicat într-o nouă ediție, substanțial revizuită și completată față de prima ediție din anul 1972 (numărul paginilor s-a dublat), sub conducerea unui prestigios colegiu de redacție condus de acad. N.P. Fedorenko. Aria tematică abordată în această veritabilă enciclopedie economico-matematică poate fi clasificată în șapte subdiviziuni: 1) matematică; 2) cibernetică și teoria generală a sistemelor; 3) planificare; 4)

FIȘE

● Volumul *Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție* (Editura politică, București, 1976, 294 p.) cuprinde comunicările și participările la discuții din cadrul unei sesiuni științifice care a avut loc la începutul acestui an, sub auspiciile Academiei Republicii Socialiste România și a Academiei de Științe Sociale și Politice. Pornind de la definirea de către Congresul al XI-lea al P.C.R. a cincinalului 1976-1980 drept „cincinalul afirmării cu putere a revoluției tehnico-ști-

ințifice în România”, prezidiile celor două academii și-au propus — cum spune în „Cuvint de deschidere” acad. Cristofor Simionescu — să stimuleze studiile sistematice a diferitelor aspecte, influențe și condiții de dezvoltare ale acestei revoluții în vederea facilitării progresului în țara noastră în toate sectoarele de activitate. În afara unor comunicări, axate direct pe problema modernizării forțelor de producție în contextul revoluției științifice și tehnice contemporane, găsim o serie de alte intervenții care abordează, în același cadru, condiția umană, problemele literaturii și artei, ale filozofiei, învățămintului, protecției mediului natural ș.a.

Comunicările sînt semnate de Ștefan Milcu, George Macoveșcu, Mircea Malița, Dumitru Ghișe, Florin Iorgulescu, Tudorel Postolache, Nicolae Racoveanu, Valter Roman, Mihai Drăgănescu, Costin Murgescu, Călina Mare, Victor Săhleanu, Nicolae N. Constantinescu. La discuții au participat Adrian Gheorghe, Petre Roman, Andrei Silard, Viorel Soran. Volumul cuprinde și Cuvintul de încheiere rostit de Mihnea Gheorghiu.

Concentrarea producției și concentrarea capitalului

● În articolul *Концентрация производства и капитала в совре-*

менних условиях (Concentrarea producției și a capitalului în condițiile actuale), apărut în revista *МИРОВАЯ ЭКОНОМИКА И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ*, nr. 8 august 1976, S. Nikitin consideră că analiza procesului de concentrare trebuie făcută, în condițiile actuale, la două nivele: al unităților (întreprinderi, fabrici, uzine) și al complexelor (companii, corporații, firme) unite sub un singur titlu de proprietate.

La primul nivel, în ciuda unui proces intens de concentrare, se observă că, după atingerea unui anumit volum al producției, economiile care rezultă din proporțiile producției (economii de scară) au o tendință de încetinire. În unele subramuri reducerea economiilor de scară este atât de categorică încît se poate vorbi, de fapt, de o epuizare a avantajelor producției de mari proporții. Un rol important în reducerea limitei inferioare a dimensiunii optime a întreprinderilor îl joacă specializarea.

Dezvoltarea unor producții mai specializate, constituind una din direcțiile caracteristice ale actualei revoluții tehnico-științifice, coboară uneori dimensiunea optimă a întreprinderilor în anumite ramuri (întrucît în condițiile specializării înguste, saturarea pieței poate fi obținută și cu ajutorul unor întreprinderi de proporții medii). Deși acest fe-

nomen este încă relativ rar, el ar dovedi că nu trebuie să privim concentrarea întreprinderilor ca un proces liniar, numai în ascensiune. Faptul că în anumite ramuri ale industriei prelucrătoare proporția întreprinderilor mici și mijlocii din S.U.A. oscilează de la 2-5% pînă la 40-50% și mai mult se explică nu numai prin factori tehnico-economici, ci și socio-economici (cea mai mare parte a acestor întreprinderi nu au dimensiunea optimă).

La nivelul al doilea, însă concentrarea și centralizarea capitalului a dus și duce la situația că marile companii stăpînesc zeci și chiar sute de întreprinderi, uneori din cele mai diferite ramuri.

J. Fourastié: rădăcinile contestației sociale

● Cunoscutul economist și sociolog francez deosebește în articolul *Les racines de la contestation (Rădăcinile contestației)*, publicat în *LE FIGARO* din 1 august a.c., trei grupe de cauze ale fenomenului contestației sociale care se observă în special în țările capitaliste dezvoltate.

Prima grupă — scrie J.F. — are drept sursă factorii economici și sociali — nedreptatea, inegalitatea, profitul, plusvaloarea, exploatarea omului de către om. A doua grupă ar purta un caracter psiho-sociologic, impu-

modelare economico-matematică ; 5) sisteme automate de informare și conducere ; 6) programarea pe computere ; 7) statistică. Această varietate tematică reflectă caracterul multi- și inter-disciplinar al acestui nou tip de cercetare economică, venit să aducă o contribuție majoră la fundamentarea deciziilor economice.

În această enciclopedie cititorul găsește sistematizată pentru prima dată concepția școlii sovietice despre noțiunile și instrumentele utilizate legate de aplicarea matematicii și ciberneticii în sfera economică. O serie de noțiuni economice sînt formalizate matematic, astfel că se facilitează introducerea lor în modelele economico-matematiche, precum și evaluarea lor cantitativă. Definirea și explicarea unor instrumente matematice cu largă aplicație în economie este realizată pe înțelesul economiștilor, ceea ce este de așteptat să contribuie la extinderea utilizării acestora în domeniul economic.

Existența în cadrul enciclopediei a unui număr de modele economico-matematiche tipice, a căror valoare științifică a fost confirmată de practica planificării economiei sovietice, expunându-se succint formularea lor matematică și conținutul lor economic, facilitează cititorului cunoașterea gândirii economice matematice sovietice în acțiune. Selecția acestor modele, judicios întreprinsă, permite contactul cu ceea ce este mai reprezentativ în stadiul actual de dezvoltare al economiei matematice în U.R.S.S. Totodată, asemenea lucrări creează și o imagine asupra noilor metode de calcul economic, precum și al

sistemelor automate de conducere a economiei naționale.

Un aport deosebit în dezvoltarea școlii de economie matematică, ca și în introducerea de mai multă rigoare și eficiență în științele și practica economică, îl aduc cercetările în domeniul macromodelării și simulării pe modele în scopul optimizării deciziilor. La crearea și dezvoltarea științei economico-matematiche sovietice, o contribuție majoră cu caracter teoretic și practic o aduce în prezent N.P. Fedorenko și valorosul său colectiv de la Institutul economico-matematic central din Moscova. Opera sa științifică este legată nemijlocit de efortul de aplicare în practica planificării sovietice a unui **sistem de funcționare optimă a economiei naționale**¹⁾. Acesta reprezintă un sistem optim de planificare și conducere a economiei naționale, al cărui obiectiv este să asigure utilizarea cea mai eficientă a tuturor resurselor materiale, umane, financiare și materiale de care dispune societatea sovietică. Concepția standard despre economia națională considerată de N.P. Fedorenko ca fiind cea mai adecvată pentru cercetarea economico-matematică este formulată într-o abordare sistemică : **economia națională este un sistem optimizabil de mare complexitate, un sistem care constă dintr-o multitudine de subsisteme și care operează în condiții de informație incompletă**.

Teoria funcționării optime a economiei naționale elaborată de N.P. Fedorenko evidențiază necesitatea analizei dezvoltării economiei naționale pe baza **principiului optimului**, care constă în a) asigurarea

consistenței între obiectivul ales și mijloacele reale pentru atingerea acestui obiectiv ; b) selecționarea căilor optime de dezvoltare economică în conformitate cu un singur criteriu de optimalitate, ținându-se seama de caracterul limitat al resurselor disponibile. Aplicarea acestei teorii este condiționată de identificarea bazelor metodologice pentru formularea unui sistem coerent de planificare și control al economiei naționale.

Economia națională este considerată în teoria generală a sistemelor ca un **întreg**, astfel că soluționarea optimă a unor probleme izolate și specifice într-un anumit domeniu economic, fără existența sistemului global de optimizare a economiei naționale, nu poate da rezultatele scontate, deși nu se poate nega utilitatea acestor încercări pentru formularea concepției de ansamblu.

O premisă esențială a transpunerii în viață a sistemului de funcționare optimă a economiei naționale este asigurarea bazei tehnice prin crearea unei rețele unice de centre de calcul, înzestrată cu computere și personal calificat. Aplicarea ciberneticii și matematicii în teoria și practica economică deschide mari perspective dezvoltării acestei științe.

M. HOROVITZ

¹⁾ Matematika i kibernetika v ekonomike, Slovarspravocnik, Ediția a II-a, Editura Ekonomika Moscova, 1975, 702 pag.
²⁾ N.P. Fedorenko, Sistema optimalnogo funkcionirovania sotsialisticeskoj ekonomiki, Moscova, 1974.

cînd adaptarea necorespunzătoare a omului tradițional la noua lume tehnică creată de omul de știință, de inginer și organizator (conflictul dintre spontaneitate și eficacitate), apoi înțelegerea deficitară sau neînțelegerea – de către „omul mijlociu” – a structurii societății în care trăiește etc. A treia grupă de cauze care generează nemulțumiri și, concomitent, contestație, rezidă după J.F., în cadrul instituțional (de reglementare, juridic mai ales) – considerat dezarticulat în componentele sale și alături în curs de modificare sub presiunea unor necesități obiective.

Ni se pare că, deși în mod nemijlocit cauzele s-ar putea subdivide în felul arătat de J.F., la o analiză mai profundă ele se dovedesc a-și avea sursa în prima grupă

Disfuncționalitățile organizației birocratice

● Jean-Paul Larçon și Georges Blanc consideră în articolul Management et bureaucratie, apărut în revista MANAGERIEN FRANCE, nr. 6-7 iulie 1976, referindu-se la mecanismul de conducere al întreprinderilor capitaliste, că termenul „birocratie” are astăzi o conotație negativă nu pentru că aceasta ar fi sensul său principal. Birocrația ar fi, în esența sa, o

rețea complexă destinată să asigure funcționarea coerentă a unei organizații – fie ea publică sau privată. Dacă termenul pare a se referi mai mult la „disfuncționalități” ale mecanismului, decît la mecanismul însuși, aceasta se explică prin binecunoscute „maladii” ale birocrăției foarte reale : incapacitate și ne dorință de a cere de la elementele sale componente inițiativă, responsabilitate, exprimarea opiniei.

În mare măsură, acestea se datoresc pierderii de către conducători a controlului mașinii lor birocratice. Toate, spun autorii, se reduc la o singură problemă teoretică : se stabilește o structură și un sistem de organizare pentru a trata probleme existente sau previzibile în momentul în care au fost concepute, dar ele trebuie să trateze probleme care apar ulterior, în mare măsură imprevizibile. Cu cît este mai mare schimbarea care a intervenit în mediul exterior organizației (piață, tehnologie, politică etc.) cu atît mai mari și mai rapide sînt disfuncționalitățile organizației birocratice.

În condițiile actuale, cînd țările capitaliste sînt în fața „unui nou tip de creștere, cu progresie discontinuă”, combaterea insuficiențelor birocrăției ar fi cu atît mai necesară. Ea ar fi posibilă prin : flexibilitatea planului strategic, mobilitatea alocării resurselor, împărțirea marilor întreprinderi în „diviziuni” autonome și pe deplin reponsabile pe piețele lor, ceea ce ar permite o flexibilitate strategică fără distrugerea identității, în fine, formarea și reprofilarea oamenilor.

O strategie a dezvoltării resurselor energetice mondiale

O strategie a dezvoltării resurselor energetice mondiale

● În nr. 1-2 pe 1976 al revistei IMPACT. SCIENCE ET SOCIÉTÉ, editată de UNESCO, număr consacrat în întregime debaterii temeii „Știința și războiul”, K. Erik Solem propune, în studiul Ressources énergétiques et planification stratégique a l'échelle mondiale – o planificare strategică a resurselor energetice pe plan mondial. Referindu-se, printre altele, la tehnicile de previziune a consumului de energie, prof. Solem apreciază că metoda cea mai simplă pentru previziunile pe termen scurt – de pînă la 5 ani – este extrapolarea directă de date cronologice asupra consumului, rezultatele obținute fiind satisfăcătoare. Pentru previziuni pe termen mediu (10-15 ani), el consideră preferabil să se studieze evoluția relației dintre două serii cronologice de date, ca de pildă, corelația între consumul de energie și produsul național brut sau produsul intern brut.

Referitor la previziunile pe ter-

FIȘE

men lung (20 de ani și peste), se apreciază necesar să se ia în considerare alți factori, cum sînt : progresul tehnic, evoluția prețurilor și creșterea demografică. După părerea lui K.E.S., metodele și tehnicile folosite în prezent pentru previziuni pe termen mediu și pe termen lung (extrapolarea, curba de regresie, comparația între țări urmînd analogiile geografice etc.) sînt imperfecte sau pot induce în eroare. De aceea, autorul propune să se elaboreze metode normalizate suplimentare, perfecționarea celor actuale și prezintă 4 previziuni relative la consumul mondial de energie pentru anul 2000.

După calcule estimative O.N.U., conșiderînd creșterea consumului după o progresie exponențială, s-a ajuns la un consum total în anul 2000 de peste 4,4 ori mai mare decît în 1970, iar prin considerarea creșterii după o curbă logistică – de 4,1 ori mai mare. Pentru satisfacerea necesităților de consum, autorul propune o strategie, incluzînd dezvoltarea puternică a surselor de energie, aplicarea de constrîngerii asupra utilizării, precum și crearea de instituții, sub egida O.N.U., de control și reglementare a producției și consumului.

Un moment important în viața internațională contemporană

CEA DE-A V-A CONFERINȚĂ LA NIVEL ÎNALT A ȚĂRILOR NEALINIATE

Între 16 și 19 august a.c. s-au desfășurat la Colombo, capitala statului Sri Lanka, lucrările celei de-a V-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniat. De la prima întâlnire de acest fel au trecut 15 ani, interval în care politica de nealiniere s-a afirmat tot mai activ, pe diverse planuri. Numărul participanților era la prima conferință din 1961 de 25, pentru ca acum, la Colombo, să se apropie de 100. Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniat s-a înscris în viața internațională contemporană ca un moment cu deosebită semnificație, scoțind o dată mai mult în evidență rolul acestor țări ca factor de mare importanță în promovarea noilor principii de relații între state.

România a fost prezentă la prestigiosul forum internațional de la Colombo în calitate de invitată, în urma hotărârii adoptate la reuniunea pregătitoare a miniștrilor afacerilor externe de a se conferi țărilor noastre posibilitatea să participe în această calitate la reuniunile și activitățile țărilor nealiniat.

În Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu adresat Conferinței la nivel înalt a țărilor nealiniat de la Colombo se arată: „Cu deosebită satisfacție România ia parte pentru prima dată la o conferință la nivel înalt a țărilor nealiniat și este hotărâtă să acționeze neabătut pentru dezvoltarea continuă a raporturilor de prietenie și colaborare cu aceste țări și să-și aducă contribuția activă la afirmarea principiilor noi de relații internaționale de care sint animate și statele nealiniat”.

Ca fenomen relativ nou în viața internațională, mișcarea țărilor nealiniat a contribuit și contribuie la afirmarea principiilor coexistenței pașnice, stimulează tendința și acționează consecvent pentru obținerea participării egale în drepturi a tuturor țărilor la soluționarea marilor probleme ale zilelor noastre. În mod deosebit se fac simțite efectele activității acestor țări în procesul de consolidare a emancipării statelor care și-au dobândit mai recent independența politică și care luptă în continuare pentru dobândirea și a unei reale independențe economice. Din acest punct de vedere mișcării nealiniat i se recunoaște meritul de a fi fost inițiatora multor principii, acțiuni și soluții vizând instaurarea unei noi ordini economice internaționale, într-o lume care devine tot mai conștientă de existența atitor interdependențe, dar și a inegalității cu care este confruntată.

Mișcarea țărilor nealiniat, combătând divizarea și gruparea țărilor în blocuri, militează totodată pentru atingerea obiectivului vital al emancipării popoarelor pe calea cooperării între state cu orinduri sociale și niveluri de dezvoltare diferite. Această orientare, susținută de partidul și statul nostru, dobândește tot mai mulți aderenți și apropie tot mai multe popoare — chiar dintre cele aflate în blocuri — de mișcarea nealiniatilor.

Agenda Conferinței de la Colombo a cuprins o arie foarte bogată de teme politice și economice. Se poate spune că nici una din marile probleme internaționale contemporane nu a fost ignorată. Pe de altă parte, caracteristic este și faptul că problematica economică a deținut în cadrul acestor discuții o pondere mai mare decât la reuniuni similare din trecut ale țărilor nealiniat. Această preocupare exprimă în mod realist însăși evoluția din ultimii ani a relațiilor economice internaționale care, departe de a fi cunoscut toate clarificările și soluționările atât de necesare, a înregistrat procese acute de criză, practici politice și economice care tind să mențină actualele tensiuni și decalaje, ba chiar să le adâncească, constituind prin aceasta grave amenințări la adresa păcii și progresului general.

„Declarația economică” adoptată de Conferință pune puternic în lumină aceste și alte aspecte care necesită în mod presant soluții concrete, instaurarea unei noi ordini economice

și politice internaționale — calea adevăratei democratizări a relațiilor între state.

Venind după întâlnirile din acest an, de la Manila („Grupul celor 77”) și Nairobi (UNCTAD IV), Conferința de la Colombo a reluat cu tărie și a amplificat conținutul unor documente care au stat în atenția celor două reuniuni internaționale. În problematica economică ce a preocupat pe participanți la Colombo s-a pornit de la faptul că țările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, continuă să fie confruntate cu numeroase greutăți. Inițiativele coordonate, în spiritul deciziilor reuniunii „Grupului celor 77” de la Manila, contribuția țărilor în curs de dezvoltare la Fondul pentru finanțarea stocurilor de materii prime și altele sint elemente importante în acțiunile lansate de aceste țări. Ceea ce și-a propus cu deosebire Conferința de la Colombo este să accelereze procesul instaurării unei noi ordini economice corespunzătoare cerințelor actuale ale dezvoltării tuturor statelor, ca o condiție sine qua non a destinderii în lume, a înlăturării aspirațiilor tuturor popoarelor pentru o schimbare radicală a situațiilor și reglementărilor depășite.

TĂRILE NEALINIATE apreciază că majoritatea țărilor dezvoltate manifestă în fapt o dorință mult mai redusă de schimbare a vechilor relații decât cea exprimată în declarații, și în ultimul timp se constată chiar intensificarea rezistenței lor față de instaurarea unui sistem mai just și mai corespunzător de relații economice în lume.

Pornind de la asemenea realități, Conferința de la Colombo și-a propus să dea un nou impuls eforturilor pentru eliminarea din viața internațională a ceea ce este perimat, necorespunzător și dăunător în relațiile economice (ca și în cele politice) dintre state, pentru crearea unui climat de prosperitate și securitate în întreaga lume.

Un obiectiv deosebit de important l-a constituit la Colombo discutarea și găsirea metodelor și acțiunilor practice de aplicat pentru desăvârșirea acestui complex proces de trecere a întregii omeniri spre noi relații și mecanisme în stare să garanteze pacea și cooperarea pe multiple planuri între toate țările. În acest scop, au fost prevăzute examinarea și evaluarea situațiilor economice internaționale și a problemelor dezvoltării, astfel cum au evoluat ele în ultimii trei ani, ca și a măsurilor de luat pentru întărirea solidarității și cooperării între țările nealiniat și cu alte țări în curs de dezvoltare îndeosebi în domeniile agriculturii și producției agricole, industrializării, științei și tehnicii, politicilor comerciale, investițiilor străine, companiilor transnaționale, problemelor financiare și monetare, fondului de solidaritate pentru dezvoltarea economică și socială a țărilor nealiniat etc.

Preocupându-se de asemenea probleme, de cea mai mare importanță nu numai pentru ele ci și pentru alte state, țările nealiniat demonstrează o dată mai mult că înțeleg răspunderile ce le revin în obținerea neîntârziată a unor schimbări semnificative în relațiile internaționale, în elaborarea soluțiilor concrete necesare.

În ceea ce o privește, România — așa cum arăta președintele Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat Conferinței de la Colombo —, urmînd neabătut politica sa consecventă de pace, înțelegere și colaborare internațională, izvorită din concepția și felurile fundamentale ale orinduirii socialiste pe care o edifică, va acționa și în viitor cu toată hotărîrea pentru afirmarea în lume a principiilor noi, democratice, de relații între state, întărind și intensificînd colaborarea cu țările socialiste, cu țările nealiniat, cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială, aducîndu-și contribuția activă la lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, la construirea unei lumi mai bune și mai drepte.

dr. I. BELOIU

PENTRU O NOUĂ ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ

SPRE O REGLEMENTARE GLOBALĂ A PROBLEMELOR COMERȚULUI CU PRODUSE DE BAZĂ (I)

● Un „boom” cu roade inegal distribuite ● Cum să fie apărută „puterea de cumpărare” a materiilor prime? ● O tratare fragmentară care lezează și interesele economiei mondiale în ansamblu ● Pe linia asanării comerțului internațional

SOLUTIONAREA pe o bază echitabilă a problemelor complexe ale comerțului mondial cu materii prime industriale, combustibili, produse agroalimentare reprezintă o cerință esențială a instaurării unei noi ordini economice internaționale, care să asigure dezvoltarea independentă, stabilă a tuturor țărilor, reducerea și eliminarea decalajelor dintre țările avansate din punct de vedere economic și cele în curs de dezvoltare.

După cum se știe, piețele mondiale ale produselor de bază se caracterizează prin schimbări bruște și importante în echilibrul dintre ofertă și cerere, prin fluctuații brutale ale prețurilor. Sursa principală a acestor fenomene negative o reprezintă instabilitatea economică din țările capitaliste dezvoltate, care sînt încă principalele deșeu pentru produsele de bază.

Instabilitatea piețelor și a prețurilor produselor de bază se repercutează în mod nefavorabil asupra tuturor țărilor, în primul rînd asupra țărilor în curs de dezvoltare, ale căror încasări din export provin în proporție de circa 80 la sută din vânzarea acestor produse. Întrucît încasările din exportul produselor de bază al țărilor în curs de dezvoltare trebuie să asigure finanțarea celei mai mari părți din importurile lor de mașini și utilaje, precum și de alte bunuri esențiale, instabilitatea de pe piețele acestor produse constituie un obstacol major în calea industrializării și diversificării economiei acestor țări.

Factorii unei „explozii”

ÎN PERIOADA postbelică, tendința generală de scădere a prețurilor produselor de bază, în expresie reală, s-a manifestat pînă în anul 1972, cînd a fost întreruptă temporar de „boom-ul” materiilor prime din perioada 1972—1974. De la mijlocul anului 1972 și pînă la mijlocul anului 1974, prețurile la majoritatea produselor de bază au crescut mult mai rapid decît prețurile produselor finite exportate de țările O.C.D.E. Acest „boom” al materiilor prime a fost determinat de patru grupe de factori interdependenți: intensificarea vremelnică a activității economice în țările capitaliste dezvoltate, ceea ce a provocat o creștere considerabilă a cererii pentru diferite produse de bază; sporirea prețurilor produselor agricole, datorită recoltelor slabe; mărirea prețurilor la o gamă largă de produse de bază, ca urmare a creșterii substanțiale a prețului petrolului, obținută de țările membre O.P.E.C.; sporirea cererii speculative pe piețele produselor de bază, observată de la începutul anului 1972.

„Explozia” prețurilor produselor de bază nu a favorizat ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Un număr însemnat de țări în curs de dezvoltare, care sînt net importatoare de materii prime, au suferit pierderi considerabile, înregistrînd dificultăți grave în domeniul balanțelor de plăți.

„Boomul” materiilor prime nu a fost de lungă durată. În anul 1975 s-a înregistrat o nouă reducere substanțială a prețurilor produselor de bază, consecință a crizei economice care a intervenit în țările capitaliste. Drept urmare, prețurile acestor produse, în expresie reală, au revenit la nivelul mediu din

anii 1970—1972, existent înainte de „boom”. Evoluția prețurilor produselor de bază, exportate de țările în curs de dezvoltare, în expresie reală, este redată în tabelul nr. 1.

Creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare este prejudiciată nu numai de tendința de reducere, în expresie reală, a prețurilor produselor de bază, care s-a manifestat de-a lungul celei mai mari părți a perioadei postbelice, dar și de fluctuațiile excesive pe termen scurt ale acestor prețuri. În tabelul nr. 2 se oglindesc fluctuațiile pe termen scurt, de mare amplitudine, înregistrate în ultimii ani de prețurile produselor de bază în raport cu cele ale produselor finite (referitor la anul 1973, în special, trebuie avute în vedere desigur evoluțiile binecunoscute înregistrate la petrol). Tabelul ilustrează faptul că, în timp ce prețurile la exportul de materii prime au înregistrat scăderi și creșteri importante, prețurile produselor finite au crescut cu regularitate. În același timp este de observat că în cadrul oscilațiilor semnalate, prețurile produselor de bază, în expresie reală, au scăzut mult mai mult decît prețurile nominale și au crescut sensibil mai puțin decît acestea din urmă.

În vederea combaterii fenomenelor negative de pe piețele produselor de bază s-a acționat pe plan internațional în două direcții principale: a) stabilizarea la un nivel corespunzător a prețurilor și b) compensarea financiară a fluctuației încasărilor provenite din exportul produselor de bază. Rezultatele obținute pînă în prezent sînt însă departe de a putea fi considerate ca satisfăcătoare.

Abordarea fragmentară, produs cu produs, a problemelor

Tabelul nr. 1

Evoluția prețurilor la produsele de bază, exportate de țările în curs de dezvoltare, în raport cu prețurile produselor finite, exportate de țările membre O.C.D.E. *)
1950—1957 = 10

Perioada	Produse alimentare și băuturi	Legume, semințe oleaginoase și uleiuri	Materii prime agricole	Mine-reuri și metale	Total
1952—1954	103	79	61	114	87
1955—1957	94	77	64	120	85
1958—1960	76	77	57	99	65
1961—1963	68	68	51	96	65
1964—1966	72	73	46	138	71
1967—1969	67	67	42	129	65
1970—1972	69	67	36	115	63
1973—1975	83	92	45	118	74
1973	81	85	52	129	76
1974	94	126	48	134	83
1975	75	66	35	91	62

a) Raportul dintre indicii prețurilor la produsele de bază și indicii O.N.U. pentru prețurile produselor finite, exportate de țările capitaliste dezvoltate.

Sursa: Document TD/186 din mai 1976.

Evoluția prețurilor produselor finite, exportate de țările dezvoltate industrial și a produselor de bază, exportate de țările în curs de dezvoltare
(modificare în % față de anul precedent)

	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
produse finite a)	+3	+6	+6,5	+8	+17	+22	+12
Produse b)	+3	+5,5	-7	+7,5	+50,5	+30,5	-17,5
de bază b)	+6	0	-13	0	+28,5	+10	-26

a) Valoarea unitară în exportul țărilor dezvoltate industrial.

b) Inclusiv combustibili, în exportul țărilor în curs de dezvoltare. Prețuri în dolari curenți.

Prețurile nominale, împărțite la indicele O.N.U. pentru valoarea unității de produse finite, exportate de țările dezvoltate.

Sursa: întocmit pe baza TD/134 Supp. 1.

stabilizării prețurilor s-a dovedit a fi insuficientă, obținându-se progrese foarte limitate în direcția încheierii de acorduri internaționale durabile și eficiente pentru regularizarea cursurilor produselor de bază. Abordarea tradițională produs cu produs s-a soldat cu încheierea de acorduri internaționale de stabilizare numai pentru câteva produse de bază, rămânând ca majoritatea acestor produse să facă obiectul jocului forțelor oarbe ale pieței. Drept rezultat, numai un anumit număr de țări a putut beneficia de avantajele reglementării pieței. Negocierea separată de acorduri internaționale de produse a favorizat interese comerciale naționale pe termen lung, conducând la neglijarea intereselor pe termen lung ale economiei mondiale în ceea ce privește produsele de bază și a necesității întăririi acestui sector în țările în curs de dezvoltare. O carență importantă a metodei clasice de negociere produs cu produs, o constituie faptul că nu permite tuturor țărilor, luate individual, să obțină un bilanț pozitiv; un astfel de bilanț poate fi însă obținut mai ușor în cazul negocierilor privind un ansamblu de produse, când anumite dezavantaje la unele produse pot fi compensate prin avantajele câștigate la alte produse.

Programul integrat: optică și obiective

ESTE DE REMARCAT că, în general, acordurile internaționale pe produse au avut efecte limitate asupra prețurilor și piețelor produselor respective. De regulă, aceste acorduri și-au îndeplinit cu mai mult sau mai puțin succes sarcinile fixate numai în perioadele de calm relativ pe piețe, dovedindu-se puțin eficiente în perioadele de convulsii ale conjuncturii. În plus, acordurile internaționale pe produse și-au atins obiectivele lor, într-o mare măsură, pe seama limitării exportului din țările în curs de dezvoltare.

Alături de măsurile vizând stabilizarea prețurilor produselor de bază, prin încheierea de acorduri internaționale pe produse, eforturile pentru eliminarea instabilității încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare s-au îndreptat și spre elaborarea unor scheme de compensare financiară a fluctuațiilor acestor încasări, scheme destinate să combată nu cauzele, ci efectele instabilității pieței. O astfel de schemă s-a pus în aplicare din anul 1963 în cadrul Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), prevăzând acordarea de credite speciale țărilor în curs de dezvoltare ale căror încasări din exportul produselor de bază au suferit o reducere sensibilă. Volumul creditelor pentru compensarea financiară a fluctuațiilor încasărilor din exportul țărilor în curs de dezvoltare și condițiile în care se acordă aceste credite sînt însă departe de a răspunde necesităților țărilor în curs de dezvoltare. Trebuie spus că nici alte sisteme, care au o sferă limitată de aplicare, nu sînt de natură să ofere o soluție satisfăcătoare.

Mediocritatea rezultatelor obținute în domeniul stabilizării prețurilor prin metoda tradițională a abordării produs cu produs, precum și în domeniul compensării financiare a deficitului încasărilor din export, dificultățile crescînde ale țărilor în curs de dezvoltare ca urmare a instabilității tot mai accentuate a piețelor produselor de bază, au determinat necesitatea abordării problemelor comerțului internațional cu produse de bază într-o optică mai generală și într-un mod mai concret. În acest sens, în „Programul de acțiune cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”, adoptat la 1 mai 1974 de sesiunea a VI-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., s-a prevăzut pregătirea unui program global integrat privind acțiunile internaționale în domeniul produselor de bază. Ideea unui astfel de program a fost reluată și dezvoltată în rezoluția sesiunii a VII-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.

În conformitate cu indicațiile Adunării Generale a O.N.U., sesiunea a IV-a UNCTAD (Nairobi, mai 1976) a adoptat, după discuții dificile și îndelungate, rezoluția 93 (IV) — Programul integrat privind produsele de bază —, considerată ca cel mai important rezultat al sesiunii. Acest program prevede abordarea globală și într-o optică multidimensională a problemelor comerțului internațional cu produse de bază, pornind de la un ansamblu comun de obiective și tehnici. Programul integrat adoptat se referă la o gamă largă de produse de bază*) și la toate aspectele problemelor acestor produse, începînd de la producție și terminînd cu consumul. Programul integrat nu neagă metoda abordării produs cu produs, care are meritul de a ține seama de particularitățile diferitelor produse, dar o încadrează într-o politică globală, bazată pe obiective și principii comune.

Asanarea comerțului internațional cu produse de bază nu se poate realiza pe baza acționării forțelor oarbe ale pieței

mondiale, care au generat instabilitate și au provocat erodarea puterii de cumpărare a exporturilor de produse de bază ale țărilor în curs de dezvoltare. De aceea, Programul integrat vizează limitarea și corelarea acțiunii forțelor pieței, pentru a permite transformarea exportului de produse de bază al țărilor în curs de dezvoltare într-un instrument eficient al progresului lor economic.

Programul integrat vizează ameliorarea substanțială și durabilă a funcționării piețelor produselor de bază și întărirea sectorului acestor produse în economia țărilor în curs de dezvoltare, redistribuind într-un mod mai echitabil avantajele decurgînd din comerțul internațional cu produse de bază.

După cum se arată în rezoluția 39 (IV) a sesiunii UNCTAD de la Nairobi, Programul integrat își propune șapte obiective generale:

— Asigurarea stabilității comerțului cu produse de bază, în special evitarea fluctuațiilor excesive ale prețurilor acestor produse, menținîndu-se prețurile la niveluri care în expresie reală să fie remuneratorii și juste pentru producători și echitabile pentru consumatori, să țină seama de ritmurile inflației mondiale și de schimbările în situația economică și valutară mondială și să contribuie la asigurarea unui echilibru între ofertă și cerere în cadrul comerțului mondial cu produse de bază, aflat în expansiune.

— Creșterea și menținerea veniturilor reale ale diferitelor țări în curs de dezvoltare prin sporirea încasărilor din export, precum și protejarea acestor țări de fluctuația încasărilor din export, îndeosebi a încasărilor provenite din comerțul cu produse de bază.

— Urmărirea asigurării unui acces mai bun la piețe și a securității de aprovizionare pentru produsele de bază, ținînd seama de nevoile și interesele țărilor în curs de dezvoltare.

— Diversificarea producției în țările în curs de dezvoltare și extinderea prelucrării produselor de bază în aceste țări, în vederea promovării industrializării lor și a sporirii încasărilor din import.

— Creșterea competitivității produselor naturale în raport cu produsele sintetice și de înlocuire, încurajarea cercetării-dezvoltării în acest domeniu, precum și armonizarea, pe măsura oportunității, a producției produselor sintetice și a înlocuitorilor din țările dezvoltate cu oferta de produse naturale, provenind din țările în curs de dezvoltare.

— Ameliorarea structurii piețelor în domeniul produselor de bază prezentînd interes pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare.

— Îmbunătățirea sistemelor de comercializare, distribuție și transport al produselor de bază exportate de țările în curs de dezvoltare și, în special, sporirea participării acestor țări la activitățile respective precum și la veniturile obținute din ele.**)

Victor ALDEA

*) Se prevede ca, într-o primă etapă, Programul integrat să se aplice la 18 produse sau grupe de produse și anume: banane, bauxită, cacao, cafea, cupru, bumbac și fire de bumbac, fibre dure și produse din ele, minereu de fier, iută și produse din iută, mangan, carne, fosfați, cauciuc, zahăr, ceai, lemn tropical, cositor și uleiuri vegetale, inclusiv uleiul de măsline și semințele oleaginoase. S-a stabilit că în Programul integrat pot să fie incluse și alte produse, dacă acest lucru va apare necesar.

**) De exemplu, studiul Secretariatului U.N.C.T.A.D. privind sistemul de comercializare și distribuție a bananelor (D/B/C/1/162) arată că, în medie, veniturile globale ale plantatorilor locali nu reprezintă decît circa 11% din valoarea totală a vânzărilor cu amănuntul ale bananelor, restul fiind obținut, în principal, de întreprinderile străine; în ce privește transportul maritim se arată că ponderea țărilor producătoare în flota mondială de nave frigorifice nu depășește 1%.

TENDINTE - CONIUNCTURI

Prețurile internaționale

Prețurile produselor de bază în luna iulie 1976

ÎN LUNA IULIE a.c. pe piața internațională s-a înregistrat, în continuare, o ușoară tendință de creștere a prețurilor. Potrivit indicelui agregat internațional al prețurilor produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au crescut în medie cu 1,5% față de creșterea de 1,2% înregistrată în luna iunie a.c.

Pe piața materiilor prime și semifabricatelor industriale slăbirea sezonieră a activității tranzacționale, caracteristică perioadei de rară, nu a determinat o scădere a prețurilor așa cum se aștepta. Pe ansamblul acestei grupe de produse creșterea prețurilor a înregistrat o ușoară accelerare cu 4,2% în luna iunie a.c. Această creștere, în continuare, a prețurilor a fost determinată de perspectivele de intensificare a cererii din partea industriilor prelucrătoare în toamna acestui an. Prețurile au crescut la metale (+2,2%) în special la metale neferoase, fibre animale și vegetale (+9,6%) și piei brute (+4,3%),

în timp ce la lemn și produse din lemn au rămas practic staționare, iar la cauciuc au scăzut (-6,8%).

Prețurile la combustibili au continuat să înregistreze o ușoară scădere (-0,6%), semnalându-se o cerere neobișnuit

INDICELE SINCRETIC INSCIN
PENTRU ANII 1974-1975 ȘI PE PERIOADA
IUNIE-IULIE 1976

Categorie de produse	Anul	1970=100		
		Iunie anului	Iunie	Iulie
INDICE GENERAL	1974	240,5	241,3	241,4
	1975	218,7	219,7	218,2
	1976	203,7	203,7	203,7
1. Produse alimentare	1974	230,8	234,0	237,8
	1975	203,7	203,7	203,7
	1976	203,7	203,7	203,7
- cereale	1974	261,5	241,9	250,6
	1975	210,7	210,7	210,7
	1976	210,7	210,7	210,7
- produse animale	1974	240,8	234,3	238,5
	1975	195,0	161,4	175,2
	1976	195,0	195,2	173,1
- produse vegetale	1974	123,3	127,7	130,4
	1975	157,5	160,3	160,8
	1976	147,4	147,4	145,2
- produse textile	1974	437,5	377,9	390,1
	1975	314,0	226,3	253,0
	1976	263,0	263,0	262,3
2. Combustibili	1974	336,8	332,9	327,7
	1975	343,0	351,5	335,1
	1976	363,1	360,3	360,3
- cărbuni și coals	1974	193,6	205,1	202,8
	1975	260,0	272,0	257,8
	1976	259,6	259,6	259,9
- gaze și petrol	1974	567,1	567,1	567,1
	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	433,4	433,4	433,4
- produse petroliere	1974	380,9	262,1	352,7
	1975	372,0	386,5	361,8
	1976	407,4	407,4	402,5
3. Materii prime industriale	1974	216,1	225,3	224,9
	1975	188,0	179,8	189,1
	1976	200,8	200,8	205,7
- minerale	1974	139,6	143,2	140,1
	1975	168,1	173,6	167,4
	1976	153,8	153,8	159,8
- metale	1974	231,5	246,2	249,4
	1975	189,1	194,2	187,2
	1976	194,4	194,4	198,7
- cauciuc	1974	210,3	205,5	183,9
	1975	159,8	154,2	162,7
	1976	240,9	240,9	224,6
- lemn și produse din lemn	1974	232,1	241,4	234,0
	1975	229,0	237,3	226,2
	1976	217,9	217,9	218,8
- fibre animale și vegetale	1974	192,0	183,2	184,3
	1975	162,4	165,2	162,8
	1976	228,2	228,2	230,2
- piei	1974	122,3	125,7	122,8
	1975	114,8	122,0	126,0
	1976	171,1	171,1	178,5

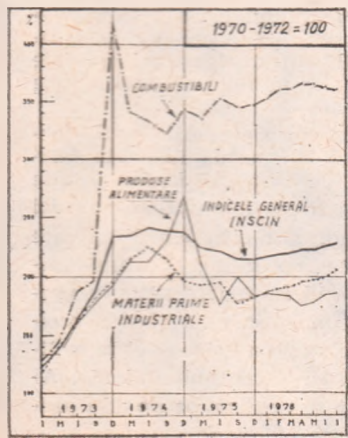
a) Date provizorii pentru coals de furnal, hulla, minerale de fier, țevi din oțel, cherestea de rășinoase, celuloză, hirtie kraftliniar, fibre celulozice și porci vii.

de slabă pentru acest sezon la benzină.

Pe piața produselor agroalimentare prețurile au scăzut la cereale (-1,1%), animale, carne și produse animale (-1,5%), reflectând interesul scăzut de cumpărare a disponibilităților ridicate existente pe plan mondial. De asemenea, prețurile au scăzut la cafea (-12%) și cacao (-2,8%), ca urmare a slăbirii accidentale a cererii. Pe de altă parte, prețurile au crescut la uleiuri comestibile (+9,4%) și la zahăr (+5,6%), datorită încercării temporare a cererii.

Graficul alăturat prezintă evoluția indicelui agregat INSCIN și a principalelor sale componente în ultimii trei ani și jumătate.

Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior
INSCIN

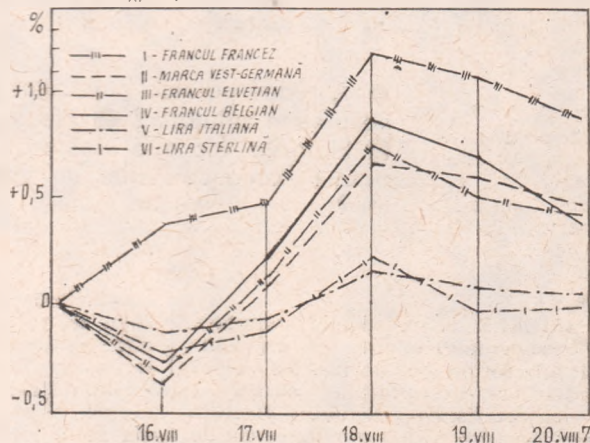

EVOLUȚII MONETARE

TENSIUNEA care caracterizează în ultima perioadă evoluția pieței valutare s-a persistat în intervalul 16-20 august a.c., în centrul atenției situându-se francul francez, precum și monedele grupate în „șarpele valutar” vest-european.

Francul francez a rezistat presiunilor speculative, menținându-se la același nivel ca săptămîna precedentă în comparație cu marca vest-germană și francul elvețian. În atenția operatorilor de devize stau măsurile ce se așteaptă că vor fi luate de guvernul francez pentru susținerea monedei naționale în condițiile în care producția industrială stagnează din inauarie a.c., iar deficitul comercial cumulat pe primele 7 luni ale anului a fost de aproape 5 miliarde franci. Diferența de dobîndă dintre francul francez și alte valute vest-europene (marca vest-germană, francul elvețian, dolarul american), deși în favoarea monedei franceze, nu poate compensa rezerva pe care o manifestă cererile interesate față de francul francez, apreciindu-se că fără o serie de măsuri ferme din partea autorităților franceze atacurile speculative asupra lui vor fi reluate.

Marca vest-germană și francul elvețian au continuat să fie monedele cele mai căutate de către plasatorii de fonduri, rămîind principalele monede de refugiu. În perioada analizată marca s-a depreciat cu 0,45% față de dolar, terminînd intervalul la un nivel de

Evoluția principalelor devize vest-europene în perioada 16 VIII - 20 VIII 1976, luînd ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din 13 VIII 1976

2,5145 mărci pentru 1 dolar, iar francul elvețian s-a depreciat în aceeași proporție, terminînd intervalul la un nivel de 2,4740 franci pentru un dolar. Se așteaptă ca represiunea celor două monede să continue și în intervalul imediat următor.

„Șarpele valutar” vest-european a fost și în acest interval supus la grele încercări, băncile centrale din R.F.G., Belgia și Olanda fiind nevoite să intervină pe piață pentru menținerea marjelor de 2,25% dintre monedele lor. Dealtfel, Banca națională a Belgiei a majorat și taxa oficială a scontului la 9% p.a., iar cea a Olandei la 6,5% p.a. inițial, iar apoi la 7% p.a. (la 20.8.1976).

Lira sterlină și lira italiană nu au avut oscilații prea mari în acest interval, menținându-se în jurul nivelului de 1.7825 dolari pentru o liră sterlină, respectiv 837.30 lire italiene pentru 1 dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni nu au înregistrat mișcări deosebite, situîndu-se la 6,25% p.a. la eurodolar, 5% p.a. la euromarca vest-germană și 2,25% p.a. la eurofranc elvețian.

Prețul aurului la Londra a marcat o scădere continuă, respectiv de la 113.35 dolari/uncia la începutul intervalului la 109 dolari/uncia la sfîrșitul lui, tendință care se așteaptă că va continua.

D. LUNGU, Gh. MUNTEAN

Revirimentul bumbacului

DUPĂ ce în cursul deceniului trecut și în primii ani ai acestui deceniu, bumbacul a fost serios afectat pe piața mondială de concurența fibrelor artificiale, ca urmare a sporirii prețurilor la acestea din urmă el și-a îmbunătățit în ultimii doi ani poziția. După cum se vede din tabelul alăturat, cultura bumbacului cunoaște un înalt grad de concentrare, primelor patru țări producătoare revenindu-le aproape două-treimi din producția mondială, iar prime-

le două furnizînd peste două-cincimi din exportul mondial

Țara	Producția (milioane tone, 1974/75)	Exportul (milioane tone, 1974/75)
U.R.S.S.	2,84	0,78
S.U.A.	2,50	0,85
R.P.Chineză	2,15	0,02
India	1,24	0,02
Pakistan	0,63	0,23
Turcia	0,60	0,14
Brazilia	0,52	0,09
Mexic	0,48	0,20
Egipt	0,44	0,20
Iran	0,23	0,11
Alte țări	2,03	1,00
Total mondial	13,66	3,64

Sursa: F.A.O. "Ceres", martie-aprilie 1976

CONSIDERENTE PRIVIND CRIZA CURSURILOR DE SCHIMB ALE VALUTELOR OCCIDENTALE

- A redus politica cursurilor de schimb flotante frecvența crizelor de pe piețele valutare ? ● Efecte negative asupra comerțului internațional
- Flotarea — o altă ipostază a dirijismului statului capitalist ● Reprezintă flotarea cursurilor de schimb o formă modernă de dumping valutar ?

CRIZELE de pe piețele valutare occidentale, manifestate în principal sub forma devalorizărilor și revalorizărilor în condițiile cursurilor fixe caracteristice sistemului Bretton Woods, sau sub forma modificărilor de mare amploare în raporturile de schimb între valute în condițiile generalizării cursurilor de schimb flotante, constituie o parte inseparabilă și poate cea mai evidentă a crizei relațiilor valutare dintre țările capitaliste dezvoltate. De fapt, în opinia multor experți financiari occidentali, prăbușirea sistemului Bretton Woods în august 1971 a avut drept cauză imediată imposibilitatea principalelor țări capitaliste de a menține cursurile dintre valutele lor în limitele fixe, de $\pm 1\%$. Această imposibilitate a fost din nou confirmată, peste mai puțin de doi ani, în februarie 1973, când a doua devalorizare față de aur a dolarului a pus capăt fragilului sistem de cursuri mai flexibile (cursuri centrale cu marjă de fluctuație de $\pm 2,25\%$) stabilit cu atita greutate, în decembrie 1971, în clădirea Institutului Smithsonian din Washington.

Generalizarea cursurilor de schimb flotante de către principalele țări occidentale începând cu martie 1973 a însemnat startul unei perioade noi în politica cursurilor de schimb. Inițial unele cercuri de afaceri occidentale au apreciat că este vorba de o perioadă scurtă, înțelegând prin aceasta 1—2 ani, pînă cînd coordonatele reformei vor fi fost, treplat, puse în practică. Alții au apreciat că trecerea la flotarea cursurilor de schimb reprezintă revenirea pe scară largă la practicile comerciale agresive, nelioiale, la „dumpingul valutar” care luase proporții de masă în perioada interbelică. Au existat multe alte opinii în cercurile de afaceri occidentale privind semnificația generalizării cursurilor de schimb flotante. Asupra unui singur punct, comentatorii occidentali păreau să cadă de acord în 1973: speranța că prin renunțarea la

cursurile de schimb fixe, frecvența crizelor de pe piețele valutare se va reduce simțitor, ceea ce ar fi permis autorităților monetare din țările capitaliste dezvoltate să-și concentreze atenția asupra altor probleme de actualitate ale relațiilor valutare interoccidentale.

La trei ani de la generalizarea cursurilor de schimb flotante, experiența, deși relativ scurtă, ne permite să relevăm unele aspecte ale acestei orientări în politica cursurilor de schimb și unele tendințe care, probabil, vor continua în perioada următoare.

În urma reuniunii de la Kingston a Comitetului interimar al Consiliului guvernatorilor Fondului Monetar Internațional, s-a ajuns la un consens privind modificarea articolului IV din statutul F.M.I., articol care se referea la sistemul cursurilor de schimb fixe, dar ajustabile, practicate în condițiile sistemului Bretton Woods. Noul conținut al articolului IV reflectă realitățile prezente în ceea ce privește politica cursurilor de schimb, în special practica flotării.

Lucrările privitoare la stabilirea noului conținut al articolului IV au fost multă vreme blocate de divergențele existente între Franța, care a susținut necesitatea stabilității cursurilor și S.U.A., care a apreciat că în condițiile actuale singura soluție o reprezintă legiferarea flotării. Formula găsită pentru articolul IV constituie un compromis între aceste două poziții și în esență se prevede ca deocamdată țările să-și aleagă sistemul de cursuri de schimb care le convine, inclusiv flotarea, și să-l exercite sub supravegherea F.M.I., iar mai tîrziu, atunci cînd condițiile economice și financiare vor permite, să se treacă la un sistem de cursuri stabile, dar ajustabile, controlat de F.M.I.

Trecerea treptată la stabilirea cursurilor de schimb urmează să fie asigurată prin crearea unor condiții economice și financiare fundamentale stabi-

le. În același timp, autoritățile monetare ale țărilor membre ale F.M.I. au obligația de a interveni atunci cînd este cazul pentru a menține ordinea pe piețele valutare, pentru a atenua fluctuațiile exagerate ale cursurilor de schimb.

Conform acordurilor de la Kingston, revenirea la un sistem de cursuri stabile va trebui să fie aprobată în cadrul F.M.I. cu o majoritate de 85%. Orice țară membră poate opta pentru o valoare paritară (curs stabil) iar ulterior poate renunța la aceasta, dacă împotriva unor asemenea măsuri nu se ridică mai mult de 85% din puterea de vot a Fondului.

În ceea ce privește perspectiva revenirii la cursuri stabile, se apreciază că eventualele cursuri stabile din viitor vor fi mult mai „flexibile” comparativ cu cele existente în condițiile sistemului Bretton Woods. Limitele de intervenție și fluctuație în jurul viitoarelor valori paritare (sau cursuri centrale) vor fi mai largi, probabil de $\pm 4,5\%$ comparativ cu $\pm 1\%$ în sistemul Bretton Woods și $\pm 2,25\%$ în urma Acordului Smithsonian. Stabilirea și modificarea limitelor de intervenție se vor face cu aceeași majoritate de 85%. Avînd în vedere situația prezentă și previzibilă pentru viitor — unele țări permițînd flotarea cursurilor de schimb, iar altele menținînd cursuri stabile — valoarea unei valute poate fi considerată sau stabilită fie în Drepturi Speciale de Tragere, fie într-un alt etalon, cu excepția aurului.

În esență, prin prevederile noului articol IV al F.M.I. se dă libertate țărilor membre de a opta pentru cursul de schimb pe care ele îl consideră cel mai adecvat condițiilor concrete din fiecare țară, ceea ce reprezintă, în ultimă instanță și avînd în vedere situația prezentă și de perspectivă a țărilor occidentale, prelungirea „sine die” a politicii de cursuri de schimb flotante. Această libertate implică, pe de altă parte, respectarea obligațiilor generale și

specifice cuprinse în statutul F.M.I. și supravegherea de către F.M.I. a modului în care se aplică și se respectă principiile pe care se bazează statutul.

În acest context, înțelegerea flotării ca un fenomen tranzitoriu al politicii țărilor occidentale se dovedește a fi depășită. Evident, este de dorit ca în timp cât mai scurt să se revină la cursuri de schimb stabile, cu un anumit grad de fixitate, deoarece experiența ultimilor ani constituie o dovadă a efectelor negative pe care fluctuațiile cursurilor de schimb le au asupra comerțului internațional, în special asupra comerțului țărilor în curs de dezvoltare: practica flotării favorizează țările dezvoltate, numai marile companii putând să-și permită alocarea de fonduri necesare acoperirii contra riscurilor valutare. Dar, prin mecanismul pe care textul art. IV îl prevede pentru eventualitatea revenirii la cursuri de schimb stabile, realizarea unei noi structuri de parități (valori paritare) sau cursuri centrale depinde, în mare măsură de poziția S.U.A. (S.U.A. dețin o putere de vot de peste 15% în cadrul F.M.I.), care, până în prezent s-au pronunțat, fără echivoc, în favoarea cursurilor flotante.

ÎN ACCEPȚIUNE teoretică, cursurile de schimb flotante sînt lăsa-te să evolueze liber pe piețele valutare, în funcție de evoluția raportului cerere-ofertă. Asimilînd cererea pentru o valută națională cu posturile de încasări din balanța de plăți a țării respective, iar oferta pentru a-

ceeși valută cu posturile de plăți din balanța de plăți, rezultă că, teoretic vorbind, evoluția cursurilor de schimb flotante ar fi direct legată de situația balanțelor de plăți:

— cînd balanța de plăți este excedentară, cursul de schimb crește (cererea>oferta);

— cînd balanța de plăți este deficitară, cursul de schimb scade (cererea< oferta);

— cînd balanța de plăți este echilibrată, cursul de schimb, deși flotant, este stabil.

Luînd în considerare și corelațiile inverse, adică tendința deprecierei (scăderii cursului de schimb) de a majora exporturile și micșora importurile și tendința reprecierii (majorării cursului de schimb) de a reduce exporturile și a majora importurile, rezultă că, în acest model teoretic al cursurilor de schimb flotante, ar exista un automatism în procesul de echilibrare a balanțelor de plăți, adică atunci cînd balanța de plăți este excedentară cursul de schimb crește și acest lucru acționează în sensul reducerii excedentului și al echilibrării balanței de plăți și invers.

În practică, în schimb, lucrurile nu au stat niciodată atît de simplu ca în acest model ideal, datorită acțiunii mai multor factori:

a. Cursurile de schimb se dovedesc foarte sensibile la acțiunea altor factori, în afară de situația balanței de plăți, precum situația inflației, dobînzilor, creșterii economice interne comparativ cu indicatorii similari din alte

țări, partenerere. În acest sens poate fi amintit că deși în trecutul apropiat deficitul balanței plăților curente a Angliei a fost în scădere, ceea ce ar fi trebuit să influențeze pozitiv poziția lirei sterline, cursul acesteia a înregistrat puternice scăderi pe piețele valutare occidentale.

b. Mișcările de capitaluri speculative, în special capitaluri speculative pe termen scurt (cu scadență sub 1 an de zile) au, în continuare, o influență hotărîtoare asupra cursurilor de schimb, depășind de multe ori, ca putere de influență, situația plăților curente. Cursul francului elvețian a avut în ultimele luni o tendință evidentă de creștere, ajungînd la 2,46 franci pentru un dolar în timp ce marca vest-germană a cotelat în aceeași perioadă în jurul a 2,57 mărci pentru un dolar, deci depășind sensibil paritatea marcă-franc (în ultimii ani marca a fost mai mare decît francul) tocmai datorită intrărilor continue și substanțiale de capitaluri speculative, în special din Italia, la băncile elvețiene.

c. Corelația balanță de plăți-cursuri de schimb nu acționează imediat. Dimpotrivă, uneori acționează așa-numitul „efect destabilizator“, determinat tot de activitatea speculativă și de arbitraj internațional. În esență, efectul destabilizator constă în aceea că atunci cînd o valută este slabă, respectiv are tendința de scădere a cursului de schimb,

Mugur ISĂRESCU
INSCIN

(Continuare în pag. 32)

balkancar

TRADIȚIE ȘI CONTEMPORANEITATE

CÎND AVEȚI VREO PROBLEMĂ, N-O SUBESTIMAȚI

- electrocare și motocare
- electropalane cu cablu și cu lanț
- mașini pentru aranjat stelaje
- poduri rulante cu consolă și stivuitoare
- baterii de tracțiune

INTOTDEAUNA ȘI PRETUTINDENI BALKANCAR
VĂ POATE DA O SOLUȚIE

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia, str. Ala-
bin 56
Telex 022386

Reprezentanța comercială
bulgară
București, str. Galați 32
Telefon 11 20 87

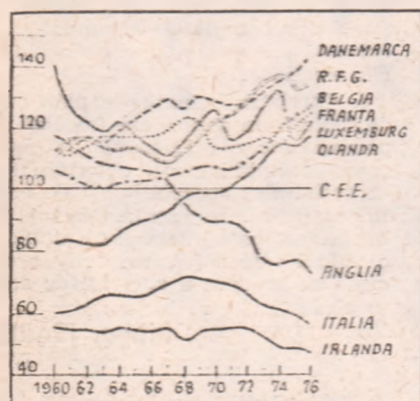

PUBLICOM

Discrepanțe regionale in creștere

„DECALAJUL dintre zonele cele mai bogate și zonele cele mai sărace din cadrul Comunității (Economice Europene — n.n.) se accentuează. Cît timp nu va putea fi răsturnată această tendință, este nerealist de a discuta despre dezvoltarea integrării europene și îndeosebi despre uniunea economică și monetară”. Constatarea, susținută de graficul pe care îl reproducem, aparține săptăminalului londonez *The Economist* și se bazează pe un studiu comunitar asupra problemelor politicii regionale. Graficul

INDICELE P.L.B.^{*)} PE UN LOCUITOR, LA PREȚURILE CURENTE (CEE = 100)

*) În unități de cont (1975 și 1976 - estimativ)

scoate în evidență îndepărtarea tot mai netă de la media C.E.E. a unor țări mai puțin dezvoltate din cadrul Pieței comune vest-europene, ca Irlanda și Italia, la care s-a adăugat în anii recentți Anglia. Pe de altă parte, ies în relief tendința de lărgire a diapazonului discrepanțelor (între abaterile minimă și maximă de la media CEE), cit și — nu mai puțin important — deplasările în componența și ierarhia țărilor situate de o parte și de alta a mediei.

R. P. D. Coreana: ritmurile industriei

ÎN PROCESUL industrializării economiei R.P.D. Coreene, industria a cunoscut un ritm de dezvoltare rapid, producția sa globală crescînd de 11,6 ori în 1970 față de nivelul din 1965, iar în primii cinci ani ai șesenalului care a urmat a progresat într-un ritm mediu anual de 18,4%. Ca urmare, sublinia recent publicația *Les Nouvelles de Pyongyang*, R.P.D. Coreeană a ajuns la nivelul țărilor industrializate (iar în unele cazuri chiar l-a depășit) în ceea ce privește producția pe locuitor la energie electrică, cărbune, oțel, îngrășăminte chimice, ciment și alte produse ale industriei grele.

Dezvoltarea industriei R.P.D. Coreene se bazează în proporție de 75% pe resursele interne de materii prime și energie, ceea ce o pune la adăpost de influențele negative ale fluctuației prețurilor acestora pe piața mondială.

Dunarea: trafic sporit

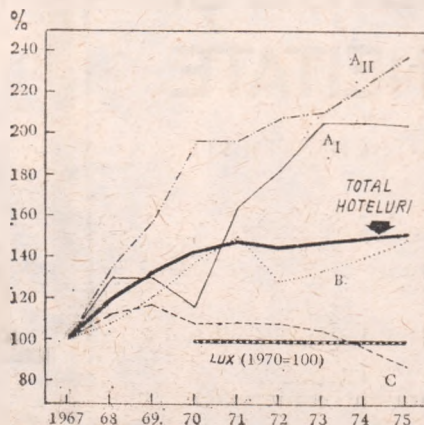
AMENAJAREA în continuare a acestei importante căi europene de navigație care este Dunărea a constituit nu de mult obiect al dezbaterilor celei de-a 34-a sesiuni ordinare a Comisiei dunărene. În ultimii opt ani traficul comercial pe Dunăre s-a dublat, depășind în 1975 cifra de 70 milioane de tone. După aprecierea specialiștilor traficul se va extinde în continuare în deceniile următoare, îndeosebi după deschiderea căii fluviale Rin — Main — Dunăre.

Ca atare se elaborează planuri privind dezvoltarea navigației pe Dunăre pînă în 1980 și chiar pînă în anul 2000. Printre altele, pentru sporirea capacității de trafic și asigurarea securității acestuia se preconizează construirea în următorul deceniu a încă 10 ecluze (pe lîngă cele 7 existente), realizarea unui sistem de comunicație prin radio pentru navigație ș.a.

Ungaria: restaurarea bazei hoteliere

EXAMINÎND evoluția bazei turistice hoteliere din R.P. Ungară, săptăminalul *Figyelő* remarca recent că ea se înscrie pe linia tendințelor noi, manifestate pe plan mondial în acest domeniu. Astfel, structura cererii turistice se modifică cu precădere către capacități de cazare accesibile maselor largi de turiști, dar care oferă un nivel suficient de confort (îndeosebi categoriile A I și A II).

În anii 1967—1975, capacitățile hoteliere au crescut în Ungaria cu circa 50%; în acest cadru cea mai rapidă expansiune au întregit capacitățile din categoria A II (circa 140%), urmată de cele din categoria A I (cu peste 100%) și categoria B (un spor de aproape 50%). În aceeași perioadă capacitățile din categoria C s-au redus sensibil, iar cele din categoria

Lux au rămas la nivelul din 1970 (vezi graficul). Ca urmare s-a modificat și structura capacităților hoteliere: anul trecut categoria A II reprezenta 32,5% din totalul locurilor de cazare, apropiindu-se de B (33%) și depășind pe C (25,5%): în ceea ce

privește categoria A I aceasta reprezenta 6,7% din total iar Lux — 2,2%.

Se prevede că în cursul cincinalului actual baza hotelieră ungară se va îmbogăți cu aproape 4500 de locuri, pentru construirea, extinderea și modernizarea hotelurilor fiind alocate, în total 3 miliarde forinți.

Calculatorul și autostrada

DUPĂ CE AU TRECUT cu succes examenul de probă în regularizarea circulației autovehiculelor din marile

orașe, calculatoarele electronice își fac debutul în domeniul circulației pe autostrăzi. În perspectiva dirijării automatizate a traficului, în R.F.G., de pildă, sistemul se aplică pe o zonă experimentală care cuprinde mai multe porțiuni de autostradă, avînd o serie de noduri de circulație. Un număr de 600 detectoare dispuse în spațiul carosabil al autostrăzii transmit în permanență către calculatorul din centrală valorile exprîmînd intensitatea traficului (numărul, densitatea și viteza autovehiculelor). Dacă se produc blocări din cauza aglomerației, calculatorul recomandă trasee de coluire, care sînt afișate, automat, pe indicatoare rutiere alternative (vezi fotografia), permițînd economisirea timpului și evitarea unor accidente.

Trandafirul negru

SPECIALIȘTII Institutului de cercetări pentru trandafir, plante aromatice și medicinale de la Kazanlık (R.P. Bulgaria) au reușit să creeze noi varietăți de trandafir pentru ulei, care — pe loturi experimentale — au dat recolte de aproape 11 tone de petale la hectar, cu un randament mediu de esență de circa 1,5 ori mai mare decît în cazul varietăților cultivate pînă în prezent. Totodată, are loc un proces de concentrare și industrializare a culturii trandafirului pentru ulei, în cadrul a cinci complexe agro-industriale. Pe de altă parte, cercetătorii din cadrul institutului menționat, unic în felul său în lume, au creat în ultima perioadă 19 varietăți noi de trandafiri decorativi, inclusiv un trandafir negru care înflorește fără întrerupere din mai pînă în octombrie.

GLOSAR

Embargo

CUVINTUL „embargo”, provenit din spaniolă, face parte din terminologia juridică legată de starea de război sau de necesitate. În cursul timpului însă, conținutul noțiunii de embargo a evoluat.

Inițial s-a înțeles prin embargo interzicerea temporară a ieșirii navelor din porturile unei țări. Ulterior, embargoul a însemnat interzicerea exportului unor produse de mare importanță pentru țara respectivă. Adeseori, în timpul mercantilismului, țările au pus, de exemplu, embargo pe ieșirile de aur, acest metal fiind considerat ca cea mai mare bogăție a unei națiuni.

În dreptul internațional actual se înțelege prin embargo măsura luată de un stat de a interzice exportul, importul sau ambele aceste activități, atunci când partenerul este un anumit stat vizat de o asemenea măsură. Specific stărilor de război sau de tensiune politică, embargoul a evoluat în două sensuri: al trecerii de la presiunile individuale la cele colective, precum și al utilizării lui în timp de pace, în vederea obținerii anumitor schimbări în atitudinea politică sau economică a statului asupra cărui se exercită embargoul.

Metoda cea mai drastică de instituire a embargoului este blocada, aceasta putându-se exercita fie asupra unui anumit port, fie asupra întregului litoral al unui stat. Blocada se aplică prin acțiunea forțelor navale ale inițiatorului blocadei.

Embargoul, bazându-se pe decizii politice și pe sprijinirea lor prin forță, este o armă cu două tăisuri. El poate fi aplicat în vederea realizării unor obiective juste, dar și a unor care nu rezistă criticii istoriei. Din această ultimă categorie face parte embargoul colectiv pe care țările membre ale N.A.T.O. l-au declarat împotriva țărilor socialiste, vizând exportul așa-ziselor mărfuri de interes strategic. Emanație a „războiului rece”, această măsură discriminatorie nu a reușit să frneze dezvoltarea economică a țărilor socialiste. În schimb, ea a produs fricțiuni în cadrul N.A.T.O., nu toate țările din acest organism occidental fiind de acord să participe la embargo. Din aceeași categorie face parte embargoul asupra Cubei la începutul anilor '60, realizat cu ajutorul blocadei, sau embargoul asupra exportului de țevi spre U.R.S.S. în anii 1962-1966. O asemenea măsură a fost cu atât mai surprinzătoare cu cât embargoul a fost declarat după ce o mare firmă vest-germană semnase un contract cu U.R.S.S. pentru livrarea unei cantități foarte importante de țevi.

Cu totul alt caracter are embargoul atunci când este folosit la combaterea unor situații care constituie o amenințare la adresa păcii mondiale. Un asemenea embargo ar fi acela prin care se caută să se pună capăt politicii de apartheid și discriminare rasială a Republicii Sud-Africane, îndeosebi după actele de violență, presiunile și atacurile armate întreprinse de regimul minoritar rasist de la Pretoria împotriva populației de culoare sud-africane. Decretarea embargoului asupra vânzării de arme către R.S.A. de produse petroliere și materiale strategice, sistarea oricărei cooperări în domeniul nuclear cu Africa de Sud se înscrie pe linia cerințelor elementare ale conștiinței mondiale.

C. K.

Asociația
internțională
pentru dezvoltare

Niculae Zamfir, Sighisoara — Asociația internațională pentru dezvoltare (I.D.A.) este o filială a Băncii mondiale care acordă împrumuturi fără dobândă (doar cu o comision de 0.75%), pe 50 de ani, cu o perioadă de grație de 10 ani, țărilor cel mai puțin dezvoltate

ale lumii, locuite de peste un miliard de oameni. Dintre aceștia aproape 650 milioane trăiesc în condiții de sărăcie absolută, având un venit național pe locuitor de sub 50 dolari pe an. În ultimele două exerciții financiare 90% din creditele I.D.A. au fost acordate unor țări al căror venit național pe locuitor este de sub 200 dolari pe an. Deoarece majoritatea populației țărilor beneficiare (750 milioane de oameni) trăiește în mediul rural, capitolul cel mai important al alocațiilor I.D.A. îl reprezintă dezvoltarea agriculturii și

rurală în general (33%). I.D.A. acordă de asemenea credite pentru dezvoltarea industriei (28%), telecomunicațiilor, energiei, transporturilor, turismului etc.

Resursele I.D.A. provin din subscripțiile inițiale ale celor 116 țări membre și din contribuțiile periodice ale țărilor membre cele mai dezvoltate, din contribuțiile speciale ale unora din aceste state și din transferuri ale Băncii mondiale.

Potrivit relatărilor presei internaționale (The Times, 9 august), I.D.A. cunoaște în prezent dificultăți în reconstituirea resurselor sale financiare până la nivelul de 1.5 miliarde dolari necesar pentru acoperirea angajamentelor asumate pe baza contribuțiilor anunțate inițial de o serie de țări dezvoltate. Elveția, de pildă, a renunțat, în baza unui referendum organizat recent, să mai acorde I.D.A. contribuția de 80 milioane dolari pe care urma să i-o furnizeze, iar Congresul S.U.A. a aprobat pentru următorii doi ani o contribuție cu 110 milioane dolari sub cea promisă inițial de Statele Unite.

Jacob Bronowski

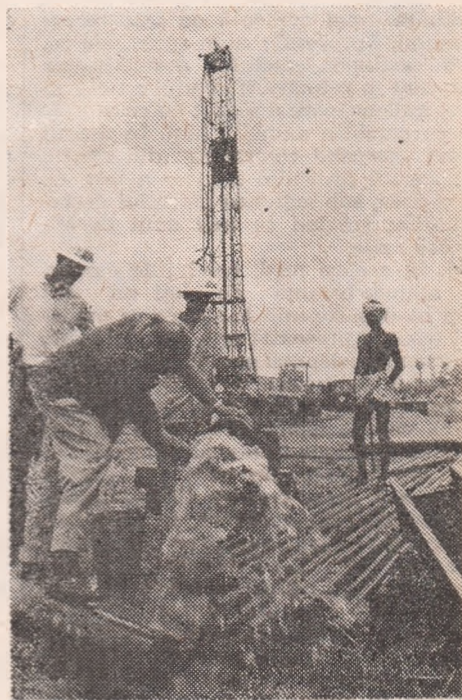
Corneliu Rusu, București — Cunoscutul om de știință englez, de origine poloneză, Jacob Bronowski, decedat de curind — autorul între altele al lucrării care a stat la baza serialului de televiziune „Ascensiunea omului” conceput și regizat tot de el — era ca formație matematician, filozof și literat. În ultima parte a vieții sale a fost conducătorul Consiliului pentru biologie și probleme umane al Institutului Salk din California, desfășurând în același timp o activitate de cercetare la Universitatea din Cambridge. Anterior fusese consilier științific și director de cercetări în serviciul guvernului britanic. Printre lucrările sale se numără, de asemenea, Știința și valorile uma-

Conferința
Națiunilor Unite
în problema apei

Georghe Ștefănescu, Ploiești. — Tematica Conferinței Națiunilor Unite în problema apei, progra-

ce. De pe acum o cincime din locuitorii orașelor și jumătate din populația rurală a globului sînt lipsite de surse sigure de aprovizionare cu apă, deși pe ansamblu cantitatea de apă disponibilă este considerată suficientă. Aceste probleme formează obiectul unuia din documentele ce vor fi supuse conferinței de la Mar del Plata, intitulat „Surse și necesități: o evaluare

Foraje pentru apă în statul Madras, principală regiune producătoare de orez din India, realizate cu asistența tehnică a P.N.U.D. și a F.A.O. (Foto: Națiunile Unite)

mată a avea loc la Mar del Plata, în Argentina, în luna martie 1977, se înscrie în contextul preocupărilor globale ale O.N.U. privind problemele fundamentale ale omenirii. Ideea de bază care a dus la convocarea ei este că dacă gestionarea resurselor de apă ale planetei nu se va îmbunătăți radical, va apare o insuficiență critică de apă pentru susținerea creșterii economice

și un studiu asupra

poctului englez William Blake.

Relevind rolul de componentă motrice al tehnologiei în evoluția extraordinară de rapidă a omului și faptul că baza oricărei civilizații de pină acum a fost tehnologia, Jacob Bronowski spunea: „Caracterul unic al civilizației noastre constă tocmai în faptul că sîntem

a situației mondiale a apei”. Unul din rezultatele conferinței se așteaptă a fi formularea unui cod mondial de conduită reglementînd gestionarea resurselor de apă.

Secretarul general al Conferinței este Yahia Abdel Mageed, ministrul irigațiilor și energiei hidroelectrice al Republicii Democratice Sudan, inginer hidrolog.

PRECIZARE

Articolul „O expresie sintetică a ridicării eficienței economice: Devansarea creșterii produsului social de către dinamica venitului național” din numărul 33 din 20 august 1976 al revistei noastre este semnat de conf. univ. dr. Constantin BĂRBĂCIORU (Universitatea din Craiova).

Criza cursurilor de schimb ale valutelor occidentale

(Urmare din pag. 29)

toți posesorii acelei valute caută să „scape” de ea: în consecință, cu cât o valută este mai slabă, cu atât are o tendință mai evidentă de scădere a cursului, procesul auto-agravându-se. Sub acțiunea efectului destabilizator s-a aflat în primăvara acestui an cursul lirei italiene, care a scăzut cu circa 25% pe parcursul a numai 6 luni. În timpul crizei „șarpelui comunitar” din martie a.c. cursul francului francez a fost, de asemenea, sub acțiunea efectului destabilizator, scăzând cu mai mult de 5% în două zile.

d. În același mod, corelațiile cursuri de schimb-balanță de plăți nu sînt nici pe departe atât de simple ca modelul teoretic prezentat anterior. Să luăm, de exemplu, deprecierea (devalorizarea). În cazul deprecierei apare așa numitul „efect invers” (sau efectul în formă de „Y”), care se manifestă în aceea că înainte de a acționa în sensul reducerii deficitului balanței de plăți, deprecierea agravează acest deficit. Efectul invers se explică prin aceea că, în timp ce scăderea prețurilor relative de export apare în practică cu oarecare întârziere (la încheierea noilor contracte de export) și este în același timp și un avantaj parțial pentru exportator avînd în vedere că în prezent pe piața mondială competitivitatea de preț începe să fie egalată de competitivitatea de calitate, tradiție, marcă de fabrică etc., scăderea raportului de schimb apare aproape imediat în urma devalorizării. Cu alte cuvinte, înainte de a fi stimulat, prin considerente de preț, să exporte — fizic — mai mult, exportatorul este în postura să constate că pentru aceeași cantitate exportată primește, de fapt, mai puțin din punct de vedere valoric. Din aceste considerente, în practică, devalorizările și revalorizările (respectiv deprecierea și reprecierile) acționează cu oarecare întârziere în procesul de echilibrare a balanțelor de plăți. Este cazul S.U.A., care deși au devalorizat în decembrie 1971 dolarul cu circa 8% față de aur și cu circa 12% în mod efectiv față de celelalte valute occidentale, au înregistrat în anul 1972 un deficit al balanței comerciale de 3 ori mai mare decît în 1971 (6.4 mld. față de 2.2 mld. dolari).

e. În sfîrșit, există economii „rebele” la tratamentul monetar, economii care nu urmează evoluția prescrisă de teoreticieni. Un exemplu îl reprezintă economia R.F.G., care continuă să înregistreze excedente substanțiale ale balanței comerciale, deși cursul mărcii vest-germane a crescut, evoluînd de la 3,06 în 1970 la circa 2,50 mărci pentru un dolar în prezent.

Din aceste considerente și din multe altele, unele abia acum discutate în cercurile de specialitate, în realitatea ultimilor trei ani cursurile flotante au fost departe de modelul ipotetic al teoreticienilor. Acum se poate afirma fără riscul de a greși că nici o țară occidentală nu a urmat, în practică, o flotare „liberă”, „curată” a cursurilor de schimb, toate intervenînd, într-o măsură

ră mai mare sau mai mică, în dirijarea cursurilor valutei naționale. Acest lucru explică rezultatele calculului conform căruia în a doua jumătate a anului 1975 oficialitățile monetare occidentale au intervenit pe piețele valutare cu suma apreciabilă de circa 20 miliarde dolari pentru a dirija cursul de schimb al valutelor naționale. Numai în primele trei luni ale anului curent autoritățile monetare occidentale au intervenit cu circa 15 miliarde dolari pe piețele valutare.

Există, deci, argumente care susțin ideea că ceea ce se numește astăzi flotare este, în fapt, o altă formă a dirijismului statului capitalist și nu o revenire la principiile pieței libere. Flotarea prezentă, indiferent dacă este practică singular sau concertată (sistemul vest-european de flotare concertată), este și va fi o flotare dirijată, administrată de autorități sau, cum plastic se numește în unele lucrări occidentale, o „flotare murdară” („dirty floating”).

POLITICILE de cursuri de schimb flotante nu au redus frecvența crizelor de pe piețele valutare occidentale. Nu este deloc greu să se numere crizele repetate care au avut loc pe piețele valutare occidentale numai de la începutul acestui an pentru a se susține cu destul temei această poziție. Criza lirei italiene a început în ianuarie a.c., a continuat în februarie și martie cu criza francului francez, mărcii vest-germane, guldenului olandez, francului belgian, în general a sistemului vest-european de flotare concertată și apoi, în a doua jumătate a lunii martie și în aprilie, cu criza lirei sterline. În ultimele săptămîni s-au exercitat noi presiuni speculative asupra francului francez și sistemului vest-european de flotare concertată. Aceste crize s-au manifestat prin forme extreme precum închiderea piețelor valutare italiene pentru aproape șase săptămîni, durată care a fost cea mai lungă din întreaga perioadă postbelică pentru o astfel de măsură; dublarea taxei oficiale a scontului în Italia de la 6% la 12% pe parcursul a numai șase săptămîni, între 1 februarie și 18 martie 1976 (a fost operată chiar o majorare de 4 puncte procentuale, de la 8% la 12%, în ziua de 18 martie a.c.); ieșirea francului francez din sistemul vest-european de flotare concertată, sistemul transformîndu-se din nou, de facto, într-un bloc valutar al mărcii vest-germane; desființarea subsistemului monetar al țărilor Benelux.

Crizele de pe piețele valutare occidentale care au avut loc de la începutul acestui an, în esență crize ale cursurilor de schimb, amintesc de crizele valutare din ultimii ani de existență ai sistemului Bretton Woods. Mai mult, prin amploarea și frecvența lor, crizele prezente pe piețele valutare occidentale sînt fără precedent, depășind în mod vizibil crizele sistemului Bretton Woods, care apar acum modeste.

În urmă cu cîțiva ani, se auzeau multe opinii care atribuiau crizele de pe piețele valutare în exclusivitate fixității cursurilor de schimb. În prezent, în ciuda generalizării cursurilor de schimb flotante, crizele de pe piețele valutare nu numai că nu s-au atenuat, ci se manifestă cu mai multă amploare. A devenit evident că criza cursurilor de schimb ale valutelor occidentale nu mai poate fi atribuită unei politici — de cursuri fixe sau mai puțin fixe — ci că ea ține de însăși esența orînduirii capitaliste, de contradicțiile inerente acestei orînduirii.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul numărului 34 din 27 august 1976

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Plan ● angajamente. Costurile de producție și nivelul cheltuielilor de regie (Constantin Cojocaru) 2
- Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Tehnologiilor moderne — cîmp larg de afirmare 4
- Direcții de reducere a decalajelor zonale în agricultura socialistă (II) (Ovidiu Popescu) 7
- Dezbateri „R.E.” Controlul financiar intern — la nivelul cerințelor actuale 9
- În sistemul comerțului exterior. Temeinica pregătire a cadrelor, factor decisiv al eficienței (dr. Antonie Mihăileanu, Ioan Georgescu) 11
- Perfecționarea sistemului informațional al planificării într-o concepție sistemică (II) (dr. ing. Valeriu Pescaru) 13
- Tîrgul de mostre. Oferta de bunuri de consum, oglindă a potențialului economiei românești (I. George) 15
- Ecouri la dezbateri „R.E.” — Zonarea turistică. Criterii în elaborarea schițelor prospective de dezvoltare a zonelor turistice (dr. Ilie Cristescu) 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Folosirea calculatoarelor electronice. Proiect de optimizare a producției (conf. univ. dr. Roman Crișan, lector Nicolae Ghișoiu, lector Eugen Kolozsi). 18

TEORII ● IDEI

- Puncte de vedere. La baza activității eficiente: Cunoașterea acțiunii legilor obiective ale dezvoltării (II) (conf. dr. Ileana Stănescu) 20
- Școli ● curente ★ economiști. Succesele școlii sovietice de economie matematică (M. Horowitz) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Un moment important în viața internațională contemporană: Cea de-a V-a Conferință la nivel înalt a țărilor nealiniate (dr. I. Beloiu) 24
- Pentru o nouă ordine economică internațională. Spre reglementarea globală a problemelor comerțului cu produse de bază (I) (Victor Aldea) 25
- Tendințe ● conjuncturi 27
- Considerente privind criza cursurilor de schimb ale valutelor occidentale (Mugur Isărescu) 28
- Mondorma 30
- Curier 31

Coperta I — Bogdan Stroescu

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Redacția și administrația: Calea Dăobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69 Cod postal 71 131
Cont I.S.I.A.P. nr. 61.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

S-A DESCHIS

AL 7 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCURESTI'76

Adevărată sinteză a rezultatelor dobândite de industria producătoare de bunuri de consum, actuala ediție a TIRGULUI DE MOSTRE prefigurează structura fondului de marfă a anului 1977.

Ampla acțiune de sondare a opiniilor vizitatorilor, organizată cu acest prilej, are ca scop atribuirea de noi dimensiuni calitative și noi valențe utilitare produselor prezentate care, toate, au asigurate condițiile necesare execuției și livrării către beneficiari.

Accesul publicului : zilnic între orele 10-18, iar în zilele de sărbătoare, între orele 9-18.

Recom

DIN METAL VECHI- METAL NOU!

Metalul – condiție a progresului economiei.
Metalul vechi – cea mai economică sursă pentru obținerea metalului nou.

Recuperarea și valorificarea deșeurilor metalice și a metalelor vechi este o îndatorire patriotică.

Venituri importante se pot obține prin predarea la colectare pe sortimente a deșeurilor metalice și a metalelor vechi. Prin amestecare deșeurile metalice și metalele vechi pierd din valoare și preț, necesitând cheltuieli mai mari la prelucrare.

CENTRALA DE PRELUCRARE ȘI COLECTARE A DEȘEURILOR METALICE-BUCUREȘTI

Colectează în toată țara prin unități proprii, deșeurile metalice, metalele vechi și deșeurile refractare.

De la populație, colectările de obiecte gospodărești metalice scoase din uz se fac și prin organizații obștești imputernicite prin mandat.

RĂSPUNDEM LA APEL TELEFONIC

BUCUREȘTI-BERCENI telefon 84.69.85, 83.69.82, 83.64.47, BUCUREȘTI 41 37 47, 41 12 89, 21 32 11; Buftea 253; Giurgiu 1 16 58; Oltenița 1 17 20; Fundulea 77; Urziceni 354; Alexandria 1 20 94; Roșiori 305; Videle 220; Tr. Măgurele 1 11 23; BRAȘOV 3 26 17, 3 27 24, 3 13 35, 2 17 94; Făgăraș 1 17 18; Sf. Gheorghe 1 27 90; TIRGU MUREȘ 1 50 65, 1 14 04; Reghin 413; Sighișoara 1 20 70; Tirnăveni 1 06 02; Luduș 213; Miercurea Ciuc 1 19 68; Odorhei 1 23 49; Gheorghieni 306. CARANSEBEȘ 13 049, 13 052; Reșița 1 11 93; Anina 38; Oravița 229. CRAIOVA 2 39 96, 1 28 58; Filiași 6 11 17; Băilești 1 16 09; Tg. Jiu 1 29 70; Cărbunestii 107; Slatina 1 33 25; Bolș 150. TIMIȘOARA 2 30 47; Lugoj 1 16 05; Sinnicolaul Mare 201; Deta 205. CLUJ-NAPOCA 3 09 41, 3 09 29, 1 41 65; Huedin 155; Dej 1 20 35; Gherla 364; Cimpia Turzii 258; Turda 1 20 32; Bistrița 1 15 37; Zalău 1 16 39. BAIA MARE 1 22 99; Zalău 1.16.39. BAIA MARE 1.22.99, Vișeu 33; Sighet 1.17.44, Satu-Mare 3.04.00, Carei 6.19.13, ORADEA 2.18.16, 2.24.03, Salonta 185; Marghita 301; Aleșd-Chiștaș 11; Dr. Petru Groza 696; GALĂȚI 1.56.16, 1.42.25, 1.29.06, Tecuci 1.18.92, Mără-

șești 113; Focșani 1.35.15, BRĂILA 1.32.17, 1.27.77, Buzău 1.45.84, Rm. Sărat 1.25.75, CONSTANȚA 6.20.93, 6.08.48, Medgidia 353; Cobadin 36; Tulcea 1.36.56, Baia 23; Călărași 1.12.01, Fetești 564; Slobozia 1.19.42, IASI 1.44.59, 1.44.49, 3.02.23, Pașcani 12.26; Hirlău 121; Birlad 1.10.80, Vaslui 1.26.32, Huși 227; BACĂU 1.31.48, 1.50.10, Gh. Gheorghiu-Dej 1.18.25, Moinești 103; Comănești 562; Roman 1.37.14, Piatra Neamț 1.34.21, Bicaz 263; SUCEAVA 1.61.37, 1.28.38, Botoșani 1.48.46, Dorohoi 178; Rădăuți 358; Vatra Dornei 425; Cimpulung 716; Gura Humorului 507; Fălticeni 610; PLOIEȘTI 2.31.82, 2.31.83, 1.41.49, 2.39.24, Moreni 1.19.65, Cimpina 1.17.61, Bușteni 2.00.19, Florești 14; Mizil 25; Vălenii de Munte 355; Tirgoviște 1.16.53, Pucioasa 19; Titu 94; PITEȘTI 3.04.87, Cimpulung 1.21.31, SIMERIA 6.02.20, 6.01.80, HUNEDOARA 1.25.52, Deva 1.68.66, Hațeg 338; Livezeni 1.24.25, Brad 1.18.43, Aiud 6.10.49, Ocna Mureș 144; Sebeș 3.12.08, Valea Sermagului 3.12.19, Cimpeni 264; ALBA IULIA 1.33.55, Băița 1.24.04, ARAD 3.42.98, 3.43.98, Lipova 256; Ineu 377; Chișineu Criș 318; SIBIU 3.28.19, MEDIAS 1.11.66, RM. VILCEA 1.34.27.